

Bratislavský KURIER®

160 000 VÝTLAČKOV

www.bakurier.sk

ZADARMO

NOVINY PRE BRATISLAVČANOV A NÁVŠTEVNÍKOV HLAVNÉHO MESTA

**Pred parlamen-
tom sa dočkáme
parkoviska**

str. 2

**Negatívna tvár
Bratislavy**

str. 21

**Veľkonočné
dobrotu starého
Prešporka**

str. 22

NOVÉ BRATISLAVSKÉ CENTRUM OTVORILO SVOJE BRÁNY

Viacúčelový nábrežný projekt Eurovea, ktorého vybudovanie stálo 350 miliónov eur sa postupne otvára verejnosti. Po 5-hviezdičkovom hoteli Sheraton, ktorý prvých hostí privítal koncom februára, otvorila v piatok 26. marca svoje brány aj nákupná a oddychovo-zábavná časť projektu – Eurovea Galleria.

Na ploche 55 000 štvorcových metrov je 150 obchodov, 30 kaviarní, barov a reštaurácií, či 9-plátnový kinový multiplex. Viaceré svetové značky majú v komplexe slovenskú premiéru. K dispozícii je tiež vyše 1700 parkovacích miest. Eurovea s rozlohou väčšou ako 16 futbalových ihrísk má ambíciu stať sa novým obchodným centrom Bratislavy. Slávnostné otvorenie celého projektu Eurovea, ktorý zahŕňa tiež rezidenčnú a administratívnu časť, ako aj 2-hektárový park a nové námestie, je plánované na 24. apríla v rámci podujatia Bratislava pre všetkých.

(pokračovanie na str. 6)

Okrem 50 obchodov a 30 kaviarní sa tu nachádza aj 253 bytov.

BRATISLAVSKÝ MESTSKÝ MARATÓN TENTO ROK S REKORDNÝMI ČÍSLAMI

Jubilejný 5. ročník bratislavského mestského maratónu prilákal do centra Bratislavy rekordný počet bežcov i návštevníkov.

Organizátori pripravili pre tisíce športovcov i tých prizeračiek sa tri dni plné kvalitnej zábavy. Z čisto športového podujatia sa už niekoľko rokov na konci marca stáva športovo-kultúrno-spoločenské podujatie, ktoré v tomto roku urobilo azda najväčší krok vpred.

Za všetko vravia štatistiky, ktoré boli doposiaľ iba malým snom hlavného organizátora Jozefa Pukaloviča. „Na štartovú čiaru ČSOB Bratislava maratónu sa v tomto roku postavilo vo všetkých disciplínach takmer

3600 bežcov z 27 krajín.“ Bratislava začala žiť maratónsky víkend už v piatok na Hlavnom námestí Školskými hrami a Behom čašníkov. V sobotu si prišli na svoje aj tí najmenší v Behu ležúňov, Detkých behoch a Hobby behu, no a v nedeľu najskôr prebehli in-line preteky a hneď za nimi hlavný pretek, polmaratón a štafetový beh.

Centrum však nezaplňli uplynulý víkend iba maratónci. Vďaka nespočetným atrakciám, koncertom a zábavným programom sa Bratislava ponorila do atmosféry športu, adrenalínu, zábavy a kultúry.

(pk)

Jedným z prvých behov bol Beh čašníkov na Hlavnom námestí.

foto mk

NOSNÝ SYSTÉM VELA LUDÍ NEPRILÁKAL

Petržalský starosta Milan Ftáčnik a splnomocnenec primátora pre dopravu Tomáš Fabor obsadili nedávno stoličky na pódiu v kinosále Zrkadlového hája, kde s niekoľkými desiatkami ľudí diskutovali o nosnom systémeestskej hromadnej dopravy. Výstavbu ktorého prerokovali pred časom mestskí poslanci.

„Podľa mňa to schvaľuje niekto, kto tam nebýva,“ zaznel z hľadiska rozčúlený ženský hlas. „Snaha o električku vedie odnikiaľ nikam, väčšina Petržalčanov aj tak do Starého Mesta nechodí. Využívajú iné mosty, nie ten Starý,“ ozvala sa ďalšia z diváčok. „Peniaze na električku nemáme, a kým človek nemá peniaze na dom, nezačne stavať,“ vzala si slovo iná dáma. „Ja bývam na Mlynarovičovej a na Šafárikovo námestie by som sa celkom rád vozil električkou,“ prispel do diskusie muž v strednom veku. „Kým tu nebude električka, nebude Petržalka mestotvorná, ale taká, aká bola predtým Dúbravka,“ varoval ďalší z diskutujúcich.

Do Zrkadlového hája zavítali aj niekoľkí z petržalských poslancov, ktorí verejnú diskusiu iniciovali. „Kde sú všetci?! Vidím ich tu len pár, pritom sa ich to tiež týka, rozhodujú o nás,“ vyjadrila sa staršia účastníčka. Juraj Kováč, Ftáčnikov zástupca, povedal, že keď bude doprava dobrá, ľudia radi nechajú svoje autá doma. Anton Brath konštatoval, že ak chcú Petržalku zapojiť do nosného systému, električka ňou prechádzať musí.

Starosta Petržalky Milan Ftáčnik hovoril o troch aktuálne existujúcich možnostiach. „Buď si povieme, že nepotrebujeme ďalšiu vlakovú trať, lebo tu už jedna je, a ekonomicky vyťažime tunel pod Dunajom. Alebo tu budeme mať hneď vlak, a ten bude prostriedkom mestskej hromadnej dopravy. Alebo sa rozhodneme pre kombináciu električiek a vlakov, ktoré by ale nemohli ísť cez Petržalku.“ Prítomných oboznámil s tým, že podľa stanoviska Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií SR, hlavného mesta a Železníc SR, ktoré vzali na vedomie mestskí poslanci, by mala ísť v prvej etape električka po Starom moste, v ďalšej by sa trať prebudovávala na železničný variant. „Mesto nevie zaplatiť, aby to bolo celé pod zemou. Keď sa prijímalo stanovisko, nehovorilo sa čase ani o peniazoch, ekonomika sa nedoriešila. Primátor povedal, že ak nebude Petržalka robiť problémy, pôjde električka do roku 2011,“ prezradil Ftáčnik. Na záver navrhol, aby sa podobné stretnutie zorganizovalo znovu, najlepšie ešte v prvej polovici tohto roku. Dovtedy sa Petržalka ako dotknutá mestská časť dozvie nové informácie, pripomenul však, že rozhodujúce slovo má mesto.

(ld)

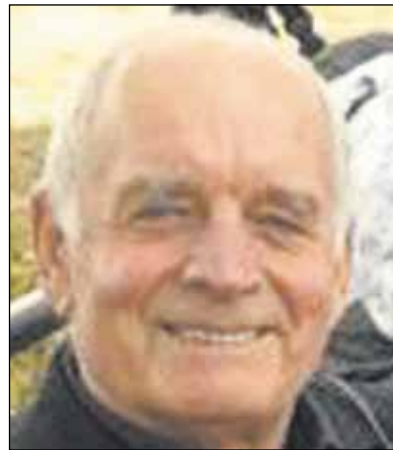
Z MARCOVÉHO MIMORIADNEHO ROKOVANIA STAROMESTSKÉHO MIESTNEHO ZASTUPITEĽSTVA

Zmeny viacerých územných plánov lokalít v centre Bratislavy ako aj doplnenie už schválených uznesení o predaji majetku boli predmetom marcového mimoriadneho rokovania staromestského miestneho parlamentu. Prvý raz sa stretli poslanci vo štvrtok 11. marca, nakoľko sa však zastupiteľstvo stalo neuznášaniaschopné, musel starosta Andrej Petrek (DS) zvolat pokračovanie zasadnutia na utorok 16. marca, kedy poslanci schválili zmeny a doplnky územného plánu v súvislosti s plánovanou výstavbou podzemnej garáže na Streleckej ulici.

■ BÁZEN NA MUDROŇOVEJ NAPOKON PREŠIEL

Akciová spoločnosť Správa služieb diplomatického zboru (SSDZ) opätovne požiadala o zmenu územného plánu zóny Mudroňova (juhozápad). Jej zámerom je totiž zrekonštruovať vládnu vilu na nároží Mudroňovej a Radvanskej ulice s cieľom vytvoriť reprezentatívny objekt. Na splnenie požiadaviek vysokého európskeho štandardu, je však podľa SSDZ nevyhnutné, aby mala vila wellness centrum s krytým podzemným bazénom. Tento návrh na februárovom zastupiteľstve nebol schválený, pretože nezískal potrebnú trojpäťtinovú väčšinu (za bolo 15 z 27 prítomných poslancov). Na marcovom mimoriadnom zastupiteľstve však tento návrh prešiel, keď ho podporilo 22 z 31 prítomných poslancov, sedem bolo proti a dvaja sa zdržali hlasovania.

■ PROTI ZMENE

Kamil Procházka

Proti zmene územného plánu, ktorá umožní vybudovanie podzemného bazénu vystúpil Kamil Procházka (nezávislý), ktorého sme opýtali na dôvody jeho hlasovania.

„Ak sa vybuduje bazén - hoci podzemný - v tejto lokalite, tak časť tohto územia sa musí vyňať z nezastaviteľnej plochy a spraviť z nej zastaviteľnú plochu. To je v situácii, keď Bratislava má enormný úbytok zelených plôch, mesto sa technicky zahusťuje a ubúda prirodzené prostredie, ktoré je potrebné pre kvalitu života a zdravie obyvateľov Bratislavy. Má ísť o podzemný bazén, ale je to bazén ktorý bude mať malú vrstvičku zeme nad sebou a niekto by mohol povedať - je nám jedno čo bude pod zemou. Áno, ak by to bolo dva metre pod zemou tak je nám to jedno, ale

■ NESÚHLASIA SO ZÁKONOM O VLASTENECTVE

Miestne zastupiteľstvo bratislavského Starého Mesta prijalo uznesenie v ktorom odmieta parlamentom schválený zákon o vlastníctve. Poslanci vyzvali prezidenta Ivana Gašparoviča, aby zákon nepodpísal. Za hlasovalo 23 z 29 prítomných poslancov, dvaja boli proti a štyria sa zdržali hlasovania. Podľa Bohdany Machajovej (DK) je problémom aj zaobstaranie finančných prostriedkov na ná-

ak tam má byť len pol metra zeme, to znamená, že stromy, ktoré sú tam v súčasnosti musia ísť bezpodmienečne von a už tam v budúcnosti nikdy rásť nemôžu, nanajvýš trávnik alebo kríky, pričom vieme, že stromová zeleň je „najvýdatnejšia“ pokiaľ ide o zdravotné dôsledky najmä pre obrovskú listovú plochu, ktorú má každý strom“.

Ako by sa mal tento „problém“ podľa Vás riešiť?

Sú na to riešenia - ateliér docenta Bahnu, ktorý robí architektúru tejto stavby si s tým istotne hovorí poradiť, tak ako si poradili architekti pri neďaleko stojacom hoteli Albrecht, kde sú celé kúpele postavené priamo v podzemí tej istej budovy. Myslím si, že takáto možnosť by sa mohla uplatniť aj v tomto prípade.

■ NAJPRV PROTI, TERAZ ZA

Naopak „za“ zmenu územného plánu, ktorá umožní výstavbu podzemného bazénu hlasoval vicestarosta Peter Tatár (Most-Híd), ktorý pre Bratislavský kuriér o dôvodoch svojho hlasovania povedal.

„Ide o starú vilovú štvrť v meste a cieľom územného plánu je regulovať vzhľad mesta a jeho vyu-

Peter Tatár

žitie. Jednoducho urbanizmus a zosúladienie aj s históriou. Táto stavba do toho zásadne nezasahuje, takže v prípade, že by to poškodzovalo nejako charakter tejto vilovej štvrť, tak by som s tým nesúhlasil. Ale keďže to tak nie je, nemám s tým problém.

Čo sa stalo za posledný mesiac, keďže na februárovom zastupiteľstve ste hlasovali proti zmene územného plánu?

Nejde len o mňa, ale väčšinu poslancov. Zmenila sa nálada v tejto veci - takto by som to povedal.

■ PODZEMNÉ GARÁŽE PRI PARLAMENTE BUDÚ VÄČŠIE

Staromestskí poslanci podporenili zmeny a doplnky v územnom pláne zóny Mudroňova sever - Palisády, ktoré súvisia s výstavbou podzemných garáží na Streleckej ulici. Ide o zvýšenie kapacity garáže z dvoch na štyri podzemné podlažia. Zároveň sa však rozšíri zelená plocha - na podzemných garážach vznikne park, ktorého

plocha bude väčšia a v jednej časti môže byť vysadená aj vzrastlá zeleň. Zároveň pribudne zázemie pre návštevníkov hradu a parlamentu, vrátane verejných toaliet. Investor bude môcť začať stavať po vydaní stavebného povolenia. Podzemné parkovisko spolu s novým parkom by sa malo stať realitou v budúcom roku.

Návštevníci hradu sa konečne dočkajú dôstojnejšieho parkovania. foto mk

■ PREZIDENTSKÚ REZIDENCIU NA SLAVÍNE NEROZŠÍRIA

Staromestskí poslanci jednomyselne zrušili svoj súhlas so zmenou v jednom zo sektorov územného plánu zóny A6. Ide o pozemky pri prezidentskej vile na Slavíne. Miestne zastupiteľstvo v januári 2007 súhlasilo s tým, aby mestské zastupiteľstvo schválilo zmenu plánu tejto zóny, ktorá by umožňovala zmeniť zeleň pri vile na stavebnú parcelu a na nej pristavať k dnešnej nevyužívanej vile reprezentatívnu časť. Mestský parlament tak doteraz neurobil a ani prezidentská

kancelária podľa starostu Andreja Petreka nemá už záujem o dostavbu a preferuje rekonštrukciu kaštiela v Rusovciach. Vzatie súhlasu späť je podľa starostu Petreka len preventívnym krokom, pretože pokiaľ by zostal v platnosti, kedykoľvek v budúcnosti by bolo možné, aby mesto schválilo zmenu územného plánu vychádzajúcu z toho, že mestská časť k tomu dala kladné stanovisko.

Súhlas s rozšírením vily vzali poslanci späť. foto mk

(rm)

MARCOVÉ ROKOVANIE MESTSKÉHO ZASTUPITEĽSTVA

Osem hodín trvalo poslancom prerokovanie 35 bodov programu mestského zastupiteľstva, ktoré sa uskutočnilo vo štvrtok 25. marca. Mestskí zákonodarcovia podporili podanie žiadostí na základe ktorých chce mesto využiť eurofondy na dva dopravné projekty. Schválili Dohodu o spolupráci medzi Viedňou a Bratislavou a odobrili aj viaceré predaje mestského majetku.

Cestovanie električkou z Rače do centra mesta by sa mohlo zrýchliť. Predpokladá to projekt preferencie električkovej dopravy na Račianskej radiále. Mestskí poslanci jednoducho schválili predloženie žiadosti na Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja o nenávratný finančný prostriedok z Operačného programu Bratislavský kraj. Zámerom je vybudovanie systému dynamického riadenia s preferenciou električkovej dopravy v 13 kolíznych bodoch. Na podrobnosti sme sa opýtali poslancu mestského zastupiteľstva a predsedu predstavenstva Dopravného podniku Bratislava Záhradníka.

Branislav Záhradník

NA ZLEPŠENIE DOPRAVY CHCÚ VYUŽIŤ EUROFONDY

ného podniku Bratislava Záhradníka.

Realizácia tohto projektu by mala zrýchliť električkovú dopravu v smere z Rače do centra mesta približne o dve až tri minúty. Električky budú mať na križovatkách prednosť pred autami. Prinesie nám to aj prevádzkovú úsporu - Dopravný podnik ušetrí na tejto trase jedno vozidlo, ktoré sa bude môcť využiť v inej časti mesta.

Kedy chcete projekt zrealizovať a ako ho chcete financovať?

V budúcom roku. Celkové náklady sú vyše 400 000 eur. Mesto by sa malo podieľať piatimi percentami, zvyšok chceme získať z eurofondov. Európske peniaze plánujete využiť aj na ďalší projekt - vybudovanie trolejbusovej trate Pražská - Hroboňova. Čo prinesie jeho realizácia?

Zefektívnenie a skvalitnenie fungovaniaestskej hromadnej dopravy. Zároveň sa zlepši obslužnosť tohto územia. Skrátením výjazdových a dojazdových trás do vozovne Hroboňova z ostatných častí mesta zároveň dôjde k zníženiu prevádzkových nákladov. V prípade kladného posúdenia žiadosti mesta by sa mal zrealizovať tiež v budúcom roku. Rozpočet predstavuje takmer 3 milióny eur a mesto poskytne 5 percent, čo predstavuje vyše 134 000 eur.

Čo sa stane ak by ste na spomínané projekty nezískali peniaze z eurofondov?

Ide o veľmi užitočné projekty, ktoré by sa mali určite zrealizovať. Mesto už žiadosti podalo v minulom roku, pričom rezort výstavby projekt neschválil, avšak po doplnení ich odporučil opätovne predložiť. Ak by znovu neboli schválené naše žiadosti o financovanie z eurofondov, mesto by malo hľadať iný spôsob ich financovania.

MESTSKÝ MAJETOK PREDAJÚ V DRAŽBE

Dôležitým zdrojom tohtoročného mestského rozpočtu sú príjmy z predaja mestského majetku. Samospráva Bratislavy chce predať nehnuteľnosti za takmer 50 miliónov eur. V poslednom čase sú to najmä predaje formou verejných obchodných súťaží. A práve táto forma predaja budovy s pozemkom na Michalskej 5 vyvolala búrlivú debatu, ktorá si vyžiadala aj prerušenia rokovania. Dôvodom bol pozmeňujúci návrh Valentína Mikuša (OK), aby sa predávalo formou dobrovoľnej dražby. Tento návrh však v prvom hlasovaní podporilo iba 31 zo 67 prítomných poslancov. Pri hlasovaní o pôvodnom návrhu (predávať cez verejnú obchodnú súťaž) sa však väčšina poslancov neprezentovala a zastupiteľstvo sa stalo nie uznášaniaschopným. Po prvej krátkej prestávke primátor Andrej Ďurkovič (KDH) upozornil, že nepredávaním majetku mesto nebude môcť naplňať schválený rozpočet. Nakoľko pri ďalšom hlasovaní sa prezentovalo iba 36 poslancov bolo rokovanie na hodinu prerušené. Potom poslanci posúdili ďalšie predaje mestského majetku a rozhodli, že sa predajú v dražbe (malo by ísť o elektronickú aukciu). Ide napríklad o objekty na Radlinského 53 s vyvolávacou cenou vyše 883 000 eur, na Zamočnickej ulici 5 za 680 000 eur a napokon aj budova na Michalskej 5 s vyvolávacou cenou takmer 2 milióny eur. Keďže v prípade budov na Zamočnickej a Michalskej ulici ide o národné kultúrne pamiatky, na ich kúpu má predkupné právo štát.

„Slovenská pravica je v kríze,“ povedal Milan Čílek. „O to dôležitejšia je spolupráca pravicových strán,“ pokračoval. Po ňom si vzal slovo Branislav Záhradník, ktorý za najdôležitejšie témy novovzniknutej strany označil ekonomiku, regionálny rozvoj a cestovný ruch. „Okrem toho aj redukcia byrokracie, šetrenie, krotenie deficitu štátneho rozpočtu,“ dodal. Slovenská politika je podľa neho plná agresivity, vulgárnosti, polarizácie a nenávisť. „Ľudia sú znechutení, apatickí, málo ich chodí voliť. Napriek tomu, že v posledných dvadsiatich rokoch nedošlo v politike ku generálnej výmene, sme optimisti.“

DO NÁRODNEJ RADY MIERIA S NOVELOU CESTNÉHO ZÁKONA DVAJA STAROMESTSKÍ POSLANCI

S takzvanou chodníkovou novelou vyrukovali pred niekoľkými dňami staromestskí poslanci Radoslav Števcík a Marián Procházka (obaja nezávislí). S novelou aktuálne platného cestného zákona zamierili až do Národnej rady SR, lebo len parlamentní poslanci ho môžu zmeniť. Podľa neho sa o schodnosť chodníkov musí starať vlastník, správca a užívateľ bytového alebo rodinného domu v ich blízkosti, tým však príslušné komunikácie nepatria. Števcík s Procházkom ho preto považujú za protiústavný.

„Pre obce, ktoré komunikácie vlastnia, z toho nevyplývajú len práva, ale aj povinnosti. Mest-

ské časti napríklad berú peniaze za zabratie verejného priestranstva, kto si chce opraviť fasádu a postaví si na chodníku lešenie, zaplatí za to. My nie sme proti tomu, aby sa o chodníky starali občania, ale nie nútene, bez toho, že by sa proti tomu mohli ohradiť. Nech potom po vzore Rakúska dostanú od obce nejaké úľavy,“ vyjadril sa Radoslav Števcík. Problém, na ktorý s Procházkom upozorňujú, je podľa neho celoročný. „Aj v lete sa môžete pošmyknúť na psom exkremente alebo vyliatom oleji. Za škody je potom zodpovedný vlastník bytového domu, čo je nespravodlivé. Obec sa z toho môže vyvinúť, zatiaľ čo občan nie,“ vysvet-

lil. Parlamentných poslancov oslovil pred ich poslednou schôdzou. Vzorom im je pritom susedné Česko, kde cestný zákon zmenili vlani.

„Keby prešla nami predkladaná novela, z ľudí by už neboli robení nevoľníci,“ konštatoval Marián Procházka. „V zákone navyše nie je zafinancované, čo to vlastne je čistý chodník,“ upozornil. „Nechali sme si vypracovať jeho právnu analýzu, a máme dosť argumentov, potvrdzujúcich, že je neústavný,“ nechal sa počuť. Pripomenul, že starí ľudia často ani nemajú prostriedky na odhrňanie snehu, z čoho potom vyplýva množstvo priestupkov. Vlani ich napríklad mestskí policajti riešili 177, tento rok sa

ich kvôli nepriaznivému počasiu len za prvé dva mesiace nazbieralo 525. „Vlastník príslušnej nehnuteľnosti ťahá za kratší koniec. Proti zákonu sme nemohli robiť nič, ani prijať všeobecne záväzné nariadenie. Chce to novelu, pretože tento stav je nespravodlivý,“ povedal ešte Procházka.

Ak sa im nepodarí uspieť v parlamente, nebudú sa vraj vyhýbať ani tomu novému a neskôr Generálnej prokuratúre. „Peniaze na zmenu by sa našli, stačí sa pozrieť na situáciu v Česku,“ tvrdia. Aby sa o ich snahe dozvedelo čo najviac ľudí, rozbehli aj iniciatívu na sociálnej sieti Facebook.

(ld)

ÚNIA PREDSTAVILA SVOJICH LÍDROV A PROGRAM

Lídrom na svojej kandidátke a čiastočne aj program predstavila pred pár dňami Únia – Strana pre Slovensko (vznikla spojením politických strán Liga, Slobodné fórum (SF), Občianski kandidáti (OK) a Strana zelených Slovenska (SZS)). Do júnových parlamentných volieb ju povedie mestský, krajský a karloveský poslanec Branislav Záhradník (v posledných krajských voľbách sa neúspešne uchádzal aj o post predsedu Bratislavského samosprávneho kraja), prvú pätku doplnia prešovský primátor Pavel Hagyari, predsedníčka SF Zuzana Martináková, predseda Únie Milan Čílek (súčasne námestník bratislavského primátora) a podnikateľ Roman Jankovič.

„Slovenská pravica je v kríze,“ povedal Milan Čílek. „O to dôležitejšia je spolupráca pravicových strán,“ pokračoval. Po ňom si vzal slovo Branislav Záhradník, ktorý za najdôležitejšie témy novovzniknutej strany označil ekonomiku, regionálny rozvoj a cestovný ruch. „Okrem toho aj redukcia byrokracie, šetrenie, krotenie deficitu štátneho rozpočtu,“ dodal. Slovenská politika je podľa neho plná agresivity, vulgárnosti, polarizácie a nenávisť. „Ľudia sú znechutení, apatickí, málo ich chodí voliť. Napriek tomu, že v posledných dvadsiatich rokoch nedošlo v politike ku generálnej výmene, sme optimisti.“

„Slovensko nie je len Bratislava, do života treba zapojiť viac regiónov,“ pridal sa Pavel Hagyari. Zuzanu Martinákovú vraj ľudia oslovujú s tým, že nemajú koho voliť. „Potrebujú vidieť, že sú tu politici, ktorí si dokážu stáť za svojím názorom.“ O sociálnej oblasti, ktorú má v Únii na starosti povedala, že je citlivá, krehká a nestabilná, a že rodinná politika bude to, na čo sa chce strana zameriavať. Za Stranu zelených sa vyjadroval jej predseda Martin Čulen. „Našli sme styčné body, na základe ktorých sme sa pridali. Cestovný ruch, agroturistika a doprava,“ vymenoval ich postupne.

(red)

INZERCIA

Miesto, kde sa usadíte

SKOLAUDOVANÉ

Kresánková ul. Bratislava

DEŇ OTVORENÝCH DVERÍ 17.4.

0903 755 761-3

www.RezidenciaKaskady.sk

OPĀTOVNÉ ZISŤOVANIE V DOMÁCNOSTIACH

Po vstupe do Európskej únie sa Slovenská republika prostredníctvom Štatistického úradu SR zapojila do realizácie Zisťovania o príjmoch a životných podmienkach domácností (EU SILC) v rámci európskeho projektu štatistiky chudoby a sociálneho vylúčenia. Svojím obsahom a zameraním nadväzuje na predchádzajúce zisťovania vykonávané v domácnostiach v rokoch 2005 až 2009.

Jeho realizáciou sa získava harmonizovaný zdroj údajov o príjmoch, úrovni a štruktúre chudoby a sociálnom vylúčení v krajinách Európskej únie, čo umožňuje nielen medzinárodné porovnanie Slovenska v rámci Európskej únie, ale i na analyzovanie životnej úrovne domácností na Slovensku.

V Slovenskej republike bolo pre rok 2010 do zisťovania vybraných takmer 6 tisíc domácností, vo viac ako 300 obciach, teda aj na území hlavného mesta SR Bratislavy. **Zisťovanie sa uskutoční od 1. apríla do 30. apríla 2010.**

Zisťovanie EU SILC sa uskutoční prostredníctvom externých spolupracovníkov, ktorí sú poverení funkciou opytovateľa Štatistického úradu Slovenskej republiky – pracoviska ŠÚ SR v Bratislave. Opytovatelia sú povinní sa preukázať osobitným poverením a odovzdajú domácnostiam písomnú informáciu o účele zisťovania.

Všetky informácie a názory, ktoré nám v rámci tohto zisťovania domácnosti poskytnú, budú anonymné a použité výlučne na štatistické účely. Ochrana dôverných údajov upravuje zákon č. 540/2001 Z. z. o štátnej štatistike. Za ochranu dôverných údajov zodpovedá Štatistický úrad Slovenskej republiky. Zisťovanie sa vykoná na základe vyhlášky č. 416/2008 Z.z. Program štátnych štatistických zisťovaní na roky 2009-2011.

Osoby, ktoré sa zúčastnia zberu údajov a na spracovaní výsledkov zisťovania sú viazané mlčanlivosťou o všetkých zistených skutočnostiach aj po skončení zisťovania. Poskytnuté údaje do dotazníka budú slúžiť pri spracovávaní len ako štatistické podklady. Údaje, ktoré sú v nich uvedené, sa nesmú zneužívať akýmkoľvek spôsobom.

V tejto súvislosti upozorňujeme obyvateľov hl. m. SR Bratislavy, aby neposkytovali údaje žiadnym osobám, ktoré sa nepreukážu príslušným „Poverením opytovateľa“ a dokladom totožnosti. Bližšie informácie môžete získať na telefónnom čísle 02/69250 410,400

Ing. Magdaléna Šipková, v.r.
riaditeľka ŠÚ SR
Pracoviska ŠÚ SR v Bratislave

Z MARCOVÉHO ZASTUPITEĽSTVA MČ BRATISLAVA-PETRŽALKA

POSLANCI ODMIETLI URBANISTICKÚ ŠTÚDIU POLYFUNKČNÉHO CENTRA METROPOLIS

Nie urbanistickej štúdiu polyfunkčného centra Metropolis - má vyrásť na hranici medzi Petržalkou a Jarovcami - a pokračovaniu v nej, povedali petržalskí poslanci. V zmysle stavebného zákona sa k nej vyjadrovali ako dotknutá mestská časť. Rokovaniu v Zrkadlovom háji sa prizerali aj desiatky obyvateľov, protestujúcich tesne pred začiatkom proti plánovanej výstavbe – najmä kasínu.

„Diskusia o hazarde sa tým neskonzultovala,“ konštatoval bezprostredne po hlasovaní petržalský starosta Milan Ftáčnik. Dodal, že nie všetky argumenty, ktoré v tej skončenej padli, boli podľa neho korektné. Štúdiu, mimochodom, odmietli 25 poslanci, dvanásť sa hlasovania zdržali. Petržalské nie ešte neznamená, že na dotknutých pozemkoch sa stavať nebude, ani že tam nevyrastie polyfunkčné centrum. Sú vlastníctvom niekoho, kto sa síce musí pridržiavať platného územného plánu, v rámci toho tam ale môže postaviť, čo chce.

„Takému vážnemu problému sme ešte nečelili,“ konštatoval Ľudovít Augustín (KDH). Spomenul pritom chránenú Jarovskú bažantnicu, ktorej by sa výstavba dotkla. „Nečudujme sa emotívnym postojom, navyše, skutočnosť, že to investor postavil do roviny – buď megakasíno alebo nič – je morálne neprijateľná.“ Viera Kimerlingová (KDH) označila urbanistickú štúdiu za podklad na zmenu územného plánu. „Veľkí investori to tak robia,“ povedala, jej to príde nehorázne. Obec však podľa nej nemá kompetenciu povedať, že si to kasíno neželá, s tým sa treba obrátiť na Národnú radu SR. Michal Novota (KDH) sa o projekte rozprával s priateľmi cyklistami, tých vystrašil. „Petržalka nie je Monte Carlo ani Monako, zachovajme si ju takú,“ požiadal.

„Závislosť na hazardných hrách sa rovná závislosti na heroíne, nie je jednoduché zbaviť sa jej,“ vstúpil do diskusie František Šebej (OKS), pôvodným povolaním psychológ. „Preto nechcem nič podobné, navyše, už teraz je v Petržalke dva- až trikrát viac áut ako parkovacích miest.“ Nezávislú poslankyňu Ľudmilu Farkašovskú zaujímalo, čo sa stane, ak štúdiu nepodporia. „Zakazuje súčasný územný plán kasíno?“ „Nie,“ zareagoval na jej otázku starosta Ftáčnik. Mária Lucká (KDH) si myslí, že kasíno by Petržalku ovplyvnilo v negatívnom zmysle, pretože by sa znížila bezpečnosť a kvalita života v nej. „V Amerike je gamblerstvo veľký problém, z kasín majú zisk len ich majitelia, hráči prichádzajú o domy, o rodinu. KDH už preto trikrát podávalo žiadosť o zmenu zákona o hazardných hrách.“ Michal Belohorec (SDKÚ-DS) priznal, že postoj štátu a nový zákon o hazardných hrách ho hnevá. „Neviem si predstaviť, že vstupnou bránou do Petržalky bude megakasíno.“ Investora, ktorý dotknuté pozemky vlastní, však podľa neho zablokovať nemôžu. „Ani Rakúšan sa tým nesúhlasia, tamojšie obce sú proti,“ povedal Rastislav Pavlík (SDKÚ-DS).

Za hlavné mesto sa vyjadrova-

la primátorova námestníčka Anna Dyttertová (KDH). „Urbanistická štúdiu je v rozpore s platným územným plánom Bratislavy,“ zopakovala verejnosti už známu skutočnosť. „Hlavné mesto preto s predloženou koncepciou nesúhlasí, mestskí poslanci projekt tiež odmietli,“ informovala.

Keď si vzal slovo Gábor Zászlós zo spoločnosti TriGranit Slovensko, zástupca investora, ozval sa piskot. „TriGranit dodržiava zákony tejto krajiny,“ začal. Potom prítomným položil niekoľko otázok. „Potrebuje Bratislava moderné kongresové centrum? Zaslúži si hygienicky nezávadný vodný svet?“ Petržalských poslancov požiadal, aby sa nerozhodovali pod vplyvom vášni, ale rozumne a zodpovedne. „Následky budú priaznivé,“ slúbil.

„Ak by tu to kasíno bolo, Bratislava by dosiahla smutné prvenstvo. Bola by mestom s najväčším kasínom v Európe,“ ozval sa z kúta plného občanov Martin Dilong. „V žiadnom hlavnom meste také nie je, slovenská ekonomika bude čiastočne závislá od hazardu,“ varoval. „Zatiaľ čo kasíno amerického typu je pre všetkých, kasíno európskeho typu je len pre boháčov, chudáci tam prídu o majetky a zisk zostane majiteľom,“ zaznelo ešte z jeho sedadla. Pavol Chojka povedal, že v americkom Mississippi stúpila po otvorení kasína kriminalita o osemosto percent, počet znásilnení o dvesto. „Slovensko má na viac,“ vyjadrila sa k Metropolisu Terézia Lencová z petičného výboru proti jeho výstavbe. Petržalské zastupiteľstvo informovala, že od decembra vyzbierali 88 000 podpisov. „Ľudia bez informácií sú ovládateľným stádom,“ zdôraznila dôležitosť verejných diskusií na túto tému. Dorotu Šimekovú zase desí, ako ľahko ľudia po dlhom období neslobody podliehajú ďalšiemu tyranovi – tentoraz mamonu.

„Metropolis by priniesol viac príležitostí, ale sú to tie, ktoré chceme?“ spýtala sa Alexandra Petrisková (KDH). Ernest Huska (SDKÚ-DS) prišiel s informáciou, že platný územný plán síce zábavné zariadenia v dotknutej oblasti pripúšťa, megakasíno však nie. „Kam smeruješ, Slovensko?“ položil vzápätí básnickú otázku Anton Brath (KDH). Podľa neho už rozhodujú len peniaze, nič iné. Prvý vicestarosta Juraj Kováč (SDKÚ-DS) potom navrhol, aby sa Petržalčanov na názor spýtali v referende.

„Chceme poznať väčšinový názor,“ pridala sa k nemu Ivetta Plšeková (SDKÚ-DS), ktorá prišla s prieskumom verejnej mienky. „Chcem mať jasno v tom, o čom hlasujem,“ vysvetlila, potom dodala, že závislostiam sa vo svojej lekárskej praxi venovala štyri roky. Prieskum by podľa nej mohlo financovať mesto a mestská časť. „Na to, aby som bol proti, mi stačí vlastné presvedčenie,“ uzavrel diskusiu František Šebej. „Bol by som proti, aj keby 99 percent Petržalčanov kasíno chcelo,“ netajil sa svojím názorom.

PETRŽALKA MÁ OPĀŤ DVOCH ZÁSTUPCOV STAROSTU, PRVÝM JE JURAJ KOVÁČ

Petržalský starosta Milan Ftáčnik má opäť dvoch zástupcov, už po druhýkrát v tomto volebnom období sa nimi stali Juraj Kováč (SDKÚ-DS) a Viera Kimerlingová. Prestali nimi byť vo februári, keď Najvyšší súd SR potvrdil rozhodnutie krajského, ktorý ich voľbu z roku 2006 zrušil. Podľa aktuálne platného zákona o hlavnom meste už mestá s počtom obyvateľov nad 20 000 dvoch zástupcov mať môžu.

„Zákon som porušil prvý a poslednýkrát,“ vrátil sa do dávnejšej minulosti Ftáčnik, ktorý nepopieral svoju spoluzodpovednosť za protizákonné rozhodnutie zastupiteľstva. Napriek tomu sa mu to zdalo politicky prospešné v tom zmysle, že sa im v trojici darilo prerokovávať rôzne záležitosti. „S Vierou Kimerlingovou som žiadny problém nemal, s Jurajom Kováčom sme si museli veľa vecí vysvetľovať. Dokázali sme spolu vychádzať, hoci do rozhovorov namiesto vecných argumentov často vnášal

osobný rozmer. Predložil však aj užitočné návrhy,“ reagoval Ftáčnik tesne pred voľbou, totožnou s tou spred troch rokov.

„Na porušenie zákona som upozorňovala,“ pripomenula nezávislá poslankyňa Andrea Čapčeková. Podľa nej teraz môže byť spochybnená platnosť dokumentov, ktoré zástupcovia podpísali. „V súvislosti s ich funkciami vznikli aj nejaké náklady, ako sa k nim postaviť?“ obrátila sa na starostu.

„Neviem vám na to odpovedať,“ priznal Ftáčnik. Juraj Kováč podľa neho podpisoval dokumenty len v čase, keď on ako starosta dovoľoval, a podpisoval vraj len to, čo mohol. „Preverím, či vznikli nejaké škody, či treba vracať nejaké finančné prostriedky, čo z toho sa vzťahuje na poslancov a starostu. Každopádne, je to posledné porušenie zákona, na ktoré som sa nechal nahovoriť,“ zopakoval.

S NOVÝMI BUDOVAMI SA OBJAVUJÚ AJ NOVÉ PROBLÉMY S PARKOVANÍM

Poslanca Ľudovíta Augustína oslovili obyvatelia z okolia Černyševského ulice, kde sa podľa nich v poslednom čase zhoršilo parkovanie. „Autá tam parkujú už aj na zelených plochách,“ oboznámil svojich kolegov s problémom. „Viem o tom,“ zareagoval starosta Milan Ftáčnik. To isté sa podľa neho deje pri Digital Parku II na Röntgenovej. „Akonáhle pribudla budova,

objavil sa problém s parkovaním. Je pod ňou síce veľa parkovacích miest, tamojší zamestnanci ale parkujú inde,“ vysvetlil. V súčasnosti tam preto chodia mestskí policajti. „To isté sa deje pri komplexe na Panónskej ulici,“ ozval sa Michal Belohorec. Aj tam obsadzujú zamestnanci parkovacie miesta obyvateľom.

BUDÚCNOSŤ KÚPALISKA MATADOR JE NEISTÁ

Informácií okolo Kúpaliska Matador sa u starostu dožadoval prvý petržalský vicestarosta Juraj Kováč. „Na porade s MŠKI (občianske združenie, prevádzkovateľ verejného kúpaliska) padol z ich strany návrh dať ho mestskej časti,“ prezradil Milan Ftáčnik. „Nemajú peniaze ani na otvorenie sezóny,“ pokračoval. „Čo tak dať to Správe

telovýchovných a rekreačných zariadení? Mestská časť nevie efektívne prevádzkovať kúpalisko,“ navrhol. Podľa nezávislej poslankyne Andrei Čapčekovej, ktorá je členkou MŠKI, je teraz dôležité, aby sa združeniu vrátili peniaze od tých, čo mu dlžia.

(Id)

TIBET VIAL AJ V BRATISLAVE

Pred petržalským miestnym úradom v Technopole, staromestským miestnym úradom na Vajanského nábreží, pred budovou úradu Bratislavského samosprávneho kraja (BSK) na Sabinovskej ulici a magistrátom na Primáciálnom námestí sa pred časom niekoľko hodín vo vetre trepotala tibetská zástava. Dôvodom bola skutoč-

nosť, že sa Petržalka, Staré Mesto, BSK a hlavné mesto pripojili k celosvetovej akcii Zástava pre Tibet. Čím dali najavo svoju spolupatričnosť s ázijskou krajinkou, obsadenou pred rokmi Čínou. Výročie tamojšieho povstania proti obsadeniu pripadá každoročne na 10. marca.

(Id)

BORIS KOLLÁR MIERI DO POLITIKY VO FARBÁCH STRANY ÚNIA – STRANA PRE SLOVENSKO

ROZHOVOR

 s podnikateľom
**BORISOM
 KOLLÁROM**

Podnikateľ Boris Kollár (44) sa rozhodol vstúpiť do politiky. Verejnosť ho mala možnosť vnímať v poslednom období len prostredníctvom jeho súkromného života. Ako sa mu podarilo vypracovať na dnešnú pozíciu, kto ho v živote najviac ovplyvnil a čo očakáva od svoj-

ho pôsobenia na politickej sfére, na to sme sa ho opýtali v rozhovore.

Ako by ste v krátkosti charakterizovali seba ako osobnosť?

Asi by som klamal, keby som tvrdil, že som skromný. Keďže pochádzam z chudobnej rodiny, tak som si vždy chcel niečo dokázať a tým zotrieť určitý hendikep. Či to bolo v športe alebo neskôr v podnikaní. Nie som typ, ktorý stojí na okraji, ale skôr sa snažím prepracovať do stredu alebo k vrcholu. Mám rád nové výzvy, a keď sa do niečoho pustím, tak sa snažím dokončiť to, čo najúspešnejšie. Neodchádzam z boja!

Čím ste chceli byť, keď ste boli malý chlapec, mali ste veľké sny alebo skôr také realistické?

Boli to realistické sny. Chcel som byť prezidentom alebo smetiariom, raz vyhrávalo jedno a raz druhé. Občas sa tam zatúlal kozmonaut, ale v princípe to bol prezident alebo smetiari. Smetiari preto, lebo ako škôlkar, keď sa mi nechcelo ísť do škôlky a videl som smetiariov na smetiarskom aute, tak som túžil vymeniť sa s nimi a neísť do škôlky a neskôr do školy. Prezidentom? To je pochopiteľné, v tom období sme všade mali jeho fotografiu, v triede na stene, v riaditeľni, v tom čase to bol arm. gen. Ľudvík Svoboda. Každý chcel byť ako on – udatným vojakom a prezidentom.

Chceli ste, aby vaše fotografie

boli všade, to sa vám do istej miery aj splnilo...

Áno, máte sčasti pravdu, len zamenili sme si bojové pole (smiech).

Kto a čo vás v živote najviac ovplyvnilo?

Začal by som s tým, že možno materiálny nedostatok z detstva vo mne vytvoril komplex, ktorý sa neskôr stal práve mojim hybným motorom a nedovolil mi poľaviť. V rámci môjho podnikania ma ovplyvnili traja ľudia, samozrejme, že nebolo to v jednom období, ale v priebehu nejakých piatich – siedmich rokov. Prvý bol Ing. Ivan Sečanský, pri ktorom som sa učil podnikat, a ktorý mi pri štarte veľa pomohol. Druhý bol Ing. Laco Klimon, ktorý ma tak nejak celoživotne viedol, pri ňom som si urobil takú pomyselnú vysokú školu, lebo ma cepoval ako svojho syna a musel som sa pri ňom veľmi veľa učiť z ekonomie, stratégie a podnikania. To bola moja vysoká škola. A tretí bol Ing. Peter Struhár, ktorý mi ukázal, prečo nechcem byť technokrat. (smiech). Ale takisto aj od neho som sa v podnikaní veľa naučil.

Prečo sa taký úspešný podnikateľ rozhodne vstúpiť do politiky?

Keďže mám veľa informácií a skúseností z podnikania a z reálneho života, viem, ktoré témy nás podnikateľov veľmi tlačia a nie sú riešené alebo im nie je venovaná dostatočná pozornosť. A keďže sme za veľa rokov nepochodili cez rôzne prosby a žiadosti, cez tlak profesných organizácií na zmeny, tak som sa rozhodol vstúpiť do politiky a pričiniť sa alebo presadiť zmenu.

Pre médiá ste sa vyjadrili, že vašou prioritou je podpora cestovného ruchu. Ste teda v politickej strane Únia – Smer pre Slovensko expertom len pre túto oblasť alebo presadzujete zmeny aj v iných platformách?

V cestovnom ruchu pracujem dvadsať rokov a viem, čo tam chýba. Je to odvetvie zaznávané, ale s obrovským potenciálom. Takže v tomto odvetví som doma a je to mojou doménou, ale ako podnikateľ sa vyjadrujem aj k ekonomickým témam v rámci programu strany a nenechávam ma ľahostajným ani sociálne témy.

Kde chcete ako politik začať?

Jednoznačne môžeme zmenu priniesť len cez zmenu legislatívy a tá sa môže presadiť vtedy, keď sa ako strana dostaneme do parlamentu. Až tam môžeme aktívne presadiť náš politický program a pričiniť sa o pozitívnu zmenu v

politickom živote, ale aj v podnikateľskom prostredí a v životnej úrovni občanov.

Budete sa aktívne zapájať a zúčastňovať predvolebnej kampane a komunikovať s občanmi?

Rozhodne áno. Nikdy neutekám z boja, keď som ho začal. Chceme precestovať regióny, keďže veľa zmien a problémov je potrebné začať riešiť najprv na regionálnej úrovni, čo sa často podceňuje. Máme naplánovaných množstvo stretnutí s občanmi a chcem sa samozrejme aj aktívne zúčastniť kampane.

Veľa ľudí v poslednom období získalo nedôveru voči politikom a akúsi skepsu voči politickým zmenám. Čím to je podľa vás?

Niektorí politici prestali brať politiku ako poslanie, ale berú ju ako svoje zamestnanie a zdroj obživy. Ich prioritný cieľ nie je niečo zmeniť, ale ich cieľom je obhájiť si ich vlastnú stoličku a mať svoj plat. Lebo čo budú robiť, keď tam už nebudú? Z môjho pohľadu by sa politika nemala robiť na celý život, mala by byť poslaním a naplnením určitých cieľov. Politik je volený ľuďmi a zástupca ľudu. Na to nesmie zabudnúť a začať si myliť svoje postavenie s postavením biznismena. Ja sa nechystám v politike zbohatnúť, tieto ambície som si už naplnil.

Prečo ste sa rozhodli kandidovať práve za stranu Únia- Strana pre Slovensko? Bola to jediná ponuka alebo najlepšia?

Lídrom uvedenej strany poznám, nemal som morálny problém sa s nimi spojiť, nie sú zapletení v žiadnych korupčných škandáloch alebo divokých privatizáciách a bola to strana, ktorá má cestovný ruch vo svojich prioritách.

Dlho ste sa rozhodovali?

Asi 42,5 sekúnd (smiech).

V prípade úspechu na politickej scéne, ako by ste sa videli za 5 rokov? Máte ambície pôsobiť aj v exekutive alebo nebudaj v zahraničí?

Moje miesto nevidím v exekutive. Som zástancom, že exekutívu by mali vykonávať špičkoví odborníci a ich odbornosť by nemala byť len politické tričko a farba strany. Lebo potom sa nám veľakrát dostanú do rezortov hlupáci. Svoj priestor vidím skôr v nastavení zmien, ako som už spomínal, v legislatívnom procese, ktorý sa tvorí v parlamente.

Ste bohatý a úspešný človek. Vypracovali ste sa sám. Viete si aj teraz vážiť hodnotu peňazí? Neobrajú sa na vás ľudia s prosbou o finančné príspevky?

Bohatstvo je veľmi relatívne.

Je pravda, že som typ človeka, ktorý si rád užíva slobodu a preto dokáže minúť veľa peňazí niekedy aj na zbytočnosti. Ale práve preto, že som vyrastal v chudobných pomeroch, v podvedomí si vždy uvedomím, že peniaze sú príjemné, ale nezarábajú sa vždy ľahko. Pochopiteľne, chodí mi veľa žiadostí o finančné výpomoci a v jednotlivých prípadoch, ktoré ma chytia za srdce alebo sú mi doporučené, som ochotný pomôcť. Nie som však sociálna sieť ani štát s nevyčerpatelným rozpočtom a teda nie som schopný tým tisícom prípadom, čo ma ročne oslovia pomôcť. Jednak preto, že sa jedná o také sumy, ktoré nie som ani schopný zrobiť, keď sa na to pozriem v globále. Preto si myslím, že aj týmto ľuďom sa dá pomôcť, ale znova je na to potrebná zmena v legislatíve a v zákonoch. Určite bude jeden z bodov, ktorý budem presadzovať a budem sa snažiť zabrániť, aby ľudia neprichádzali o strechu nad hlavou a stávali sa bezdomovcami. Toto je téma ôsmich listov z desiatich, ktoré mi prídu, lebo majú problém s úžerníkmi, ktorí im siahajú na strechu nad hlavou.

Mediálne sú známe prípady, keď ste pomohli dobitej Kristínke a rodičom chlapca, ktorého ste previezli na Slovensko. Aj toto sú podľa vás chybné miesta v legislatíve, keď sa o takéto prípady nie je schopný postarať štát?

Áno, sociálna sieť je nejakou utkaná, ale je v nej veľa otvorov, cez ktoré jednotlivé prípady prepadnú. Som názoru, že tieto miesta treba vyhľadať a zaceliť. Takéto situácie, v ktorých som pomohol, by sa nemali v normálne fungujúcom štáte stávať.

Ako sa darí vašim firmám? Čo je hlavná oblasť vášho podnikania?

Podnikám v cestovnom ruchu a médiách. Vlastním známe lyžiarske strediská v skupine Park Snow Donovaly, Veľká Rača a Štrbské Pleso a v mediálnej oblasti som spoluvlastník Fun radia.

Pri čom si najradšej Boris Kollár oddýchne?

Je to určite cestovanie, pri športe a pri dobrej knihe.

V jednom rozhovore ste spomenuli, že dvojka je vaše šťastné číslo. Zrejme vás potešilo, že strana Únia pôjde do volieb práve pod týmto číslom.

Áno, číslo dva bude pre nás šťastné – cítim to v kostiach (smiech). Dvojka a Únia je víťazná kombinácia.

Peter Kimijan

MESTO NESÚHLASÍ S RETROM

Hlavné mesto nesúhlasí so stanoviskom Krajského stavebného úradu, ktorý nedávno potvrdil pôvodné rozhodnutie stavebného úradu Ružinov. Ten posúdil ako oprávnenú žiadosť investora polyfunkčného objektu Retro, spoločnosti Centaurea, aby namiesto pôvodných sedemnástich poschodí mohol postaviť 25.

„Krajský stavebný úrad konštatoval svoj záver napriek tomu, že hlavné mesto od začiatku namietalo, že nejde o zmenu stavby pred dokončením, ale o stavbu, na ktorú je potrebné vyžiadať si nové záväzné stanovisko,“ vyjadrila sa primátorova hovorkyňa Beatrice Szabóová. Argumentoval tým, že pri vydávaní rozhodnutia nedošlo zo strany stavebného úradu Ružinov k porušeniu zákona, ktoré by odôvodňovalo jeho zmenu alebo zrušenie. „Zaujmy občanov sa obišli, čím sa potvrdzuje môj názor, že mestské časti nemajú mať oprávnenie vydávať záväzné stanoviská, ktoré často slúžia na to, aby sa obišlo záväzné stanovisko hlavného mesta,“ konštatoval primátor Bratislavy Andrej Ďurkovič. „To preto zvažuje ďalšie právne kroky pre obhájenie oprávneného záujmu občanov – v tomto prípade Ružinovčanov – s ktorým sa stotožnilo,“ dodal.

K rozporom medzi hlavným mestom a Ružinovom došlo ešte vlni, keď mesto nesúhlasilo s rozhodnutím miestneho stavebného úradu v súvislosti s výstavbou Retra. Prípady sa preto posunul ku Krajskému stavebnému úradu.

(ld)

Mestská časť Bratislava – Rusovce,
Vývojová 8, 851 10 Bratislava
vyhlasuje

verejných obchodných súťaží, ktorých
predmetom je:

1. Predaj pozemku parc. č. 135,
záhrada vo výmere 797 m², k.ú.
Rusovce. Účel budúceho využitia:
záhrada.

2. Predaj vozidla AVIA – špeciálne
vozidlo, SG – hasičská úprava. Druh
paliva: motorová nafta. Rok výroby:
8/1980. Vozidlo má pridelenú štátnu
poznávaciu značku a platný technický
preukaz.

Prevzatie súťažných podmienok

Podmienky si súťažiaci môžu
vzdvihnúť osobne alebo
prostredníctvom zaslania
elektronickej žiadosti na e-mail:
sekretariat@bratislava-rusovce.sk, a to
od 1.4. 2010 do 16. 4. 2010 (vrátane).

Tel: 02/ 68 207 016,
fax: 68 207 013

www.bratislava-rusovce.sk

Dvojtýždenník **Bratislavský kuriér** vydáva Staromešťan, s.r.o. Šéfredaktor: Peter Kimijan, sefredaktor@bakurier.sk, E-mail: redakcia@bakurier.sk, tel. č.: 02/ 544 377 81 Inzercia: inzercia@bakurier.sk. **Adresa redakcie:** Ventúrska č. 4, 811 01 Bratislava. Distribúcia: bezplatne do všetkých domácností a firiem v Bratislave. Registrované MK SR: EV3820/09.

AKO SA DOSTANETE DO EUROVEI?

Zo všetkých mestských častí sa od zajtra dostanete mestskou hromadnou dopravou (MHD) k novému nákupno – spoločenskému centru Eurovea. Vystupovať budete priamo pred Galleriou Pribina.

K Eurovei sa mestskou hromadnou dopravou dostanete už dnes, stačí si vybrať jednu z liniek č. 28, 50, 66, 70, 78, 133 a vystúpiť z nich na zastávke Eurovea – Malá scéna (bývalá zastávka Malá scéna v oboch smeroch).

Nové zastávky:

Eurovea – Galleria – vystúpište na Krupkovej ulici pre linky č. 28 a 133

Eurovea – Galleria – nastúpište na Pribinovej ulici pre linky č. 28 a 133

Eurovea – SND – nastúpište a vystúpište na Olejkárskej ulici pre linku č. 66

Dostupnosť Eurovei z mestských častí:

- z Petržalky linkou č. 95 na zastávku Šafárikovo námestie
- z Nového Mesta a Ružinova linkami č. 50 a 66 na zastávku Eurovea – Malá scéna a Eurovea – SND
- z Karlovej Vsi a Dlhých dielov autobusovými linkami č. 28 a 133 na zastávku Eurovea – Galleria
- z Dolných honov a Vrakune linkou č. 78 na zastávku Eurovea – Malá scéna (pracovné dni)
- z Podunajských Biskupíc linkou č. 70 na zastávku Eurovea – Malá scéna
- z Dúbravky električkovými linkami č. 5 a 12 na zastávku Šafárikovo námestie
- z Devína a Devínskej Novej Vsi linkou č. 28 na zastávku Eurovea – Galleria

Linku č. 28 predĺžili od Nového mosta po Rázusovo a Vajanského nábřežie až Krupkovu ulicu. Linku č. 133 skrátili od Novej budovy SND na Krupkovu ulicu. Linku č. 66 predĺžili z oblasti Ružinova do zóny Eurovea po trase: Prievoz Domkárska – Kaštieľska – Tomášikova – Drieňová – Bajkalská – Záhradnícka – Miletičova – Košická – Landererova – Olejkárska – Eurovea SND (späť cez zastávku Eurovea Malá scéna).

Viac o nových linkách MHD do zóny Eurovea a rozmiestnení zastávok v okolí nájdete na www2.bratislava.sk/promo/MHD.

MARCOVÉ ZASTUPITEĽSTVO MČ BRATISLAVA-KARLOVA VES

STAROSTKA HANULÍKOVÁ ŠTVŔŤROČNÚ ODMENU NEDOSTANE

Keď mali karloveskí poslanci rozhodovať o tom, či starostka Iveta Hanulíková odklepnú alebo neodklepnú štvŕťročnú odmenu vo výške 3 585 eur, opustila rokovaciu miestnosť. Po návraťe sa dozvedela, že nič nedostane,

za zdvihlo ruku len deväť poslancov, desiati sa hlasovania zdržali. Celkom inak – lepšie – dopadla miestna kontrolórka Janka Mahďáková, za ktorej odmenu vo výške 1 502 eur zahlasovali sedemnásti poslanci.

ZA KATASTROFU NA DLHÝCH DIELOCH MÔŽU NEZODPOVEDNÍ PSÍČKÁRI

„Ste stále v autách, v uliciach vás nie je vidieť,“ tlmočila starostka Iveta Hanulíková miestnemu okrskárovi Mestskej polície (MsP) Dimovi Doktorovi názor Karlovešťanov, s ktorými sa na túto tému zhovárala. Poslanecký zbor vzápätí informovala o tom, že mu čoskoro pribudne nový kolega – spoločník, a že mestskí policajti začnú viac vyrážať na pešie „túry“ po mestskej časti. „Budú mať svoje pevné terény,“ upresnila Hanulíková. Každý deň prekontrolujú psičkárov, poriadok okolo kontajnerových stojísk, podivné zhromaždenia v okolí materských škôl.

Starostka sa zároveň na Doktorovovu obrátila aj s radou. „Za psičkármi treba chodiť ráno.“ Prezradila, že deň predtým navštívila Dlhé diely, a že to, čo objavila na tamojších chodníkoch, považuje za katastrofu. „Nech sa zvýši pokuta pre tých, čo za to zne-

čistenie môžu,“ navrhla. Neporiadnikov by podľa nej mohla vyplašiť, preto vyzvala poslancov, aby na to upozorňovali aj svojich susedov. „Koľko takých pokút by sa reálne uložilo?“ nezdalo sa starostkinmu zástupcovi Petrovi Lenčovi (KDH). Kompetentní sa toho podľa neho budú báť. „Nech platí trikrát a dost!“ ozvalo sa odkiaľsi, s tým, že vyššie pokuty by dostávali tí psičkári, ktorých by už dvakrát predtým napomenuli.

Poslančka Alexandra Húsková (bez politickej príslušnosti) prišla s tým, že pri Materskej škole na Borskej ulici obťažujú rôzne pochybné živly mamičky, ktoré si chodia pre svoje deti. Okrskár Dimo Doktorov jej povedal, že miesto pravidelne monitorujú. „Odporúčam vám ísť tam okolo obeda, potom popoludní,“ poradila mu Húsková.

NA PRETRAS SA DOSTALI AJ MIESTNE PAMÄTIHODNOSTI

Dosť dlho sa pretriasal zoznam karloveských pamätihodností, ktoré by sa mali stať pamätihodnosťami Bratislavy. Podľa Moniky Valentovičovej (KDH) ho treba spropagovať aj medzi obyvateľmi. „Bola by škoda neurobiť to, aby sme si vážili, čo tu máme,“ zdôvodnila svoj návrh. Veľa sa dozvedia aj na webovej stránke www.karloves.ahoj.sk.

Poslančka Magdaléna Papán-

ková (bez pp) navrhla, aby sa na zozname objavili aj nejaké pesničky, napríklad od miestnych skautov. Okrem toho by tam rada videla „pivničku v Líščom údolí, vínnu pivnicu v areáli Botanickej záhrady, Remiášov kríž, zaniknuté mlyny vo Vydrici“. Pripomenula, že v Riviére na Devínskej ceste zase svojho času býval karikatúrista Viktor Kubal, čo by si zaslúžilo pamätnú tabuľu.

KARLOVA VES ZOSTÁVA V ÚNII MIEST A OBCÍ

S návrhom na vystúpenie Karlovej Vsi z Únie miest a obcí prišla starostka Iveta Hanulíková. Poslanec Martin Berta (KDH) s tým nesúhlasil. „Má svoje opodstatnenie,“ povedal. „Problémy, ktoré rieši, sú nám blízke,“ dodal. „Štrnásť bratislavských mestských častí v únii nie je,“ oponovala mu Hanulíková. „Nie je ľahké dostať sa tam,“ upozornil ju hlas z davu.

„Prešiel som si maily, ktoré prichádzajú z únie. Našiel som medzi nimi taký, ktorý sa zaoberal súťažou o najkrajší kalendár, ďalší o prevencii obezity,“ informoval

prednosta miestneho úradu Rastislav Velček. „Je na zvážení miestneho zastupiteľstva, či Karlova Ves v únii zostane, alebo z nej vystúpi,“ konštatoval. Moniku Valentovičovu (KDH) zaujímalo, čo urobila mestská časť preto, aby únia posielala lepšie materiály. „Ignorujete ju, alebo bojujete za lepšie materiály?“ spýtala sa vedenia. Za vystúpenie z Únie miest a obcí napokon zahlasovali len traja poslanci, proti boli pätnásť, šiesti sa hlasovania zdržali.

ADÁMIHO DOKATOVALA ZIMA

Komunikáciu na Adámiho ulici vytiahla na poslednom stretnutí miestnych zastupiteľov poslančka Jana Zlámalová (OK). Je podľa nej po dlhej a tuhej zime v zlom technickom stave, objavilo sa na nej

veľa výtlkov. „Nech sa na to niekto pozrie,“ vyzvala kompetentných. Zároveň navrhla, aby cestu zaradili do zoznamu v rámci programu opráv.

(ld)

NOVÉ BRATISLAVSKÉ CENTRUM OTVORILO SVOJE BRÁNY

Zaujímavosti o projekte Eurovea:

- v období od októbra 2007 do ukončenia hrubej stavby pracovalo na stavenisku v priemere 350 pracovníkov, ktorí za obdobie jedného roka postavili priestory s celkovou podlahovou plochou 120 000 m²
- robilo sa na základe viac ako 7 500 plánov a technických výkresov a pri stavbe použili 60 000 m³ železobetónu a 6 500 ton ocele – oceľová výstuž do betónu by spojením vytvorila tyč dlhú takmer 7 400 kilometrov, čo zodpovedá približne vzdialenosti z Bratislavy do New Yorku
- pri stavbe stropov, stien a pylónov sa použilo 270 000 m² tesárskeho debnenia, čo by stačilo na pokrytie 50 futbalových ihrísk
- dôležitou súčasťou výstavby projektu sú protipovodňové opatrenia, ktoré zabezpečia ochranu územia pred 1000-ročnou vodou
- unikátnym prvkom Eurovea Gallerie je jej presklená strecha, ktorá pozostáva z 2 300 sklenených trojuholníkov, ktoré sa rozprestierajú na ploche 5 500 m². Zvltná sklenená strecha je v hlavnej časti dlhá 235 metrov, jej celková dĺžka vrátane bočných vchodov je 320 metrov.

VEĽKONOČNÉ TRHY SÚ LÁKADLOM NAJMÄ PRE TURISTOV

Veľkonočné trhy na Hlavnom námestí nepritahujú len okoloidúcich Bratislavčanov, s fotoaparátmi sa okolo dvadsiatich stánkov krúti aj veľa turistov. Až do 6. apríla tam môžu nakúpiť všetko, čo súvisí s Veľkou nocou a jarou. Denne medzi 10. a 18. h. Špeciálne pre mimoeurópanov ponuka akoby z iného sveta, v takom Japonsku musí byť korbáč zjavom.

Okrem toho zoženiete na Hlavnom námestí veľkonočné vajčička – kraslice z viacerých slovenských regiónov. Kto chce, dozvie sa aj to, ako sa zobia.

(ld)

KLINIKU DETSKEJ HEMATOLÓGIE A ONKOLÓGIE VYNOVILI

Kritériá Európskej únie - čo sa hygienického štandardu týka - spĺňa po obnove Klinika detskej hematológie a onkológie v priestoroch Detskej fakultnej nemocnice s poliklinikou na Kramároch.

Kým sa o malých pacientov starali na iných oddeleniach, na klinike sa renovovali sociálne zariadenia, upravovali sa povrchy stien, vymieňali dvere, podlahové krytiny, elektroinštalácia, rozvody medicínálnych plynov, telefónu, počítačovej siete a dorozumievacieho zariadenia. Do izieb pribudla klimatizácia, plazmové televízory s DVD prehrávačmi, ku každej posteli zase kyslíkové rozvody, zásuvky, svetlá a pripojenie na internet. Nová je herňa, upravovala sa zákroková miestnosť, kuchynky aj izby pre zdravotné sestry.

Zmeny priestorov pre „veľké deti“ sa financovali z prostriedkov Združenia na pomoc detskej onkológie a Detskej fakultnej nemocnice s poliklinikou. Vyšli na 706 297

eur. Časom sa na Limbovej 1 budú obnovovať aj priestory pre „malé deti“. „Snažili sme sa o to niekoľko rokov, okrem sponzorov nám veľmi pomohli aj dve percentná z daní od ľudí,“ netajila svoju radosť Daniela Sejnová, primárka spomínanej kliniky. Verí a dúfa, že v budúcnosti sa bude dať väčšina onkologických ochorení vyliečiť, čomu nahráva predovšetkým pokrok v onkológii.

Medzi najčastejšie sa objavujúce zhubné ochorenia u detí a adolescentov patria akútne lymfoblastové leukémie (úspešnosť liečby je viac ako 70 percent), po nich nasledujú nádory mozgu (úspešnosť liečby je okolo 60 percent). Ročne na Slovensku pribúda 180 nových onkologických prípadov v tejto vekovej kategórii, približne polovicu pacientov liečia na bratislavskej Klinike hematológie a onkológie. Tá je preto najväčším pracoviskom svojho druhu.

Vlani zaznamenali tamojší pra-

Všade - na chodbách aj v izbách vynovenej kliniky - prevládajú optimistické pastelové farby, od žltej, cez oranžovú, ružovú, až po zelenú.

covníci 975 hospitalizácií. Do nemocnice sa pritom často vracali tie isté deti, keďže ich liečba sa v pravidelných intervaloch musí opakovať. Vo výnimočných prípadoch zostanú na nemocničnom lôžku tri

až štyri mesiace, priemerne dva až tri týždne. Počet nových pacientov v porovnaní s rokom 2008 vzrástol o pätnásť.

(ld)

VÝNOS Z DANE Z NEHNUTEĽNOSTÍ STÚPA

Výnos z dane z nehnuteľností v Bratislave bol v minulom roku takmer 43 miliónov eur. V roku 2008 to bolo viac ako 42 miliónov a rok predtým 41,5 milióna eur. Vyplýva to z Analýzy vývoja výnosu dane z nehnuteľností podľa katastrálnych území za roky 2007 až 2009, ktorú mestskí poslanci zobrali na vedomie. Nárast dane z nehnuteľností zo stavieb ovplyvnila najmä zvýšená investičná a stavebná činnosť. Podiel dane zo stavieb na celkovej dani z nehnuteľností bol vlani približne 78 percent, nárast oproti roku 2007 predstavoval 3 percentá. Relatívne najväčší nárast (o 15 percent) oproti roku 2007 je pri dani z nehnuteľností z bytov. V roku 2007 tak mesto získalo 3,6 milióna eur, v roku 2008 3,9 milióna a v roku 2009 vyše 4,1 mil. eur. Dôvodom je, že v roku 2008 skončila lehota na oslobodenie od dane z bytov všetkým prvým vlastníkom bytov.

(rm)

INZERCIA

AKO NÁJSŤ POHODLNÉ A ZDRAVÉ BÝVANIE

Chcete kvalitné bývanie s moderným architektonickým riešením a pekným výhľadom? Chcete mať poruke potrebné služby a infraštruktúru a zároveň blízkosť zelene a oddychovej zóny? Ak hľadáte ideálne bývanie pre vás a vašu rodinu, určite pri jeho výbere zvažujete hneď niekoľko faktorov. Riešením pre vás môže byť nový bytový komplex TatraCity, v blízkosti Auparku, neďaleko Sadu Janka Kráľa.

Základ je kvalitný materiál

Základom je kvalitný stavebný materiál. Nekvalitné, či dokonca zdraviu škodlivé materiály, nedostatočná izolácia, či nevyhovujúci systém vetrania

môžu spôsobiť rad zdravotných komplikácií, ako alergie, dýchacie problémy, kašeľ a rad ďalších ochorení. U čoraz menších detí sa objavuje aj výskyt astmy. Iste si spomínate na kedysi používaný azbest, eternit a podobné materiály, ktoré majú škodlivý účinok na zdravie. Nedostatočné izolácie, trhliny v paneloch, či otvorené stúpačky v záchodoch umožňujú relatívne bezproblémový prístup hmyzu priamo do bytov. Nevyhovujúce pre zdravie dieťaťa sú aj bytové jadrá z umakartu, či podlahové krytiny z linolea. Mnohé z týchto materiálov sú navyše živnou pôdou pre rozmáhajúce sa plesne. Častou príčinou prechladnutia, najmä ma-

lých detí, je prievan v bytoch. V mnohých, najmä nových bytoch je preto zabezpečené prevetrávanie priestorov nezávislým vetracím systémom. Pri výstavbe komplexu TatraCity boli použité najmodernejšie technológie s ohľadom na vysoký štandard tepelnej pohody pre jeho budúcich obyvateľov. Byty sú dokonale izolované od úniku tepla aj hluku, okná sú presklené trojsklom a prevetrávanie je zabezpečené nezávislým vetracím systémom. Celý objekt navyše disponuje záložným zdrojom elektrickej energie.

Všetko pod jednou strechou

Nemenej dôležitá pri výbere bytu je aj dostupnosť slu-

žieb a potrebnej infraštruktúry. Blízkosť potravín, banky, reštaurácie, zdravotného strediska, ale aj detského ihriska a parkových, či oddychových zón, ocení každý obyvateľ bytu. Podľa nedávno uskutočneného telemarketingového prieskumu, zo 150 oslovených takmer tri štvrtiny mužov (73,3 %) a viac ako tri štvrtiny žien (76 %) považujú blízkosť zdravotného strediska za vysoko dôležitý parameter. Pre takmer polovicu mužov (46,7 %) a viac ako polovicu žien (53,3 %) je dôležité bývať čo najbližšie k centru. Takmer tri štvrtiny mužov (65,3 %) a žien (69,3 %) potrebujú ku komfortnému bývaniu aj blízkosť relaxu. A skoro polovica mužov (45,3 %) a

žien (49,3 %) ocenia blízkosť nákupných centier. Samotná poloha vášho bývania je dôležitá najmä pre matky na materskej dovolenke. Izolovanosť od okolitého sveta môže totiž negatívne vplyvať na ich psychický stav, najmä ak boli doteraz zvyknuté na dynamický spôsob života. V komplexe TatraCity máte poruke všetko potrebné. Zdravotné stredisko, nákupné centrum, relax aj parkové zóny. Vybrať si môžete z ponuky 96 dvoj až štvorizbových bytov s rozlohou 75 až 135 m², pričom všetky byty disponujú priestrannou loggiou. K dispozícii je 134 vnútorných a 40 vonkajších parkovacích miest.

TatraCity

www.tatracity.sk

Moderné bývanie
pre moderné
rodiny

Obhliadky pre verejnosť každý
štvrtok od 17.00 do 19.00 hod.

Viac info na www.tatracity.sk,
alebo na čísle 0911/328 009

ZAUJALO VÁS

ZAČÍNA SA NAŠA PRESILOVKA

Každému je jasné, že tento rok opäť pristúpime k volebným urnám častejšie ako obvykle. Najskôr v júni rozhodneme o parlamentných figúrkach, koncom roka zložíme puzzle v samospráve. Nech sme už poctiví voliči a berieme svoju možnosť vyjadriť hlas zodpovedne alebo nás podobné udalosti nezaujímajú, ba dokonca sú nám proti srsti, nakoľko vždy je to z kaluže do blata – má tento rok jedno pozitívum.

Kríza – nekríza, na tento okamih čakali všetci naši zákonodarcovia ako na poslednú hokejovú tretinu, do ktorej sa obvykle vrhne najväčšia verva. Veď po tých prvých dvoch treba predsa zachrániť to, čo sa spackalo a čo sa zachrániť vôbec dá. Ak sa preniesieme z hokejovej terminológie do života každodenného, teraz je ten správny čas pobiť sa o svoje práva, prípadne vydobýť niečo navyše, čo býva inak pre tých hore väčšinou nezaujímavé.

Hoci rozpočty nepustia a limitujú aj uchádzačov o znovuzvolenie, nastal čas vrhnúť všetko do útoku a zahrať si presilovú hru. A tu práve prichádza šanca pre nás radových, s výnimkou volebného roku nepotrebných občanov, domôcť sa nápravy a pokúsiť sa o aké-také zlepšenie života okolo nás.

Potrebujete opraviť chodník pred vašim vchodom? Čakáte na rozhodnutie úradov už niekoľko mesiacov? Niet z čoho financovať verejnoprospešné projekty? V škole, kam chodí vaše dieťa, zateká telocvičňa? Chceli by ste, aby sa zmenili úradné hodiny? Radi by ste, aby sa niečo urobilo s parkovaním na sídliskách? Trápi vás nečistota vo vašom okolí? Radi by ste videli viac zelene v našom meste? A čo tak opraviť lavičky a koše na psy? Robí sa málo pre rodiny s deťmi a pre dôchodcov...? Myslíte si, že je to nemožné?

Áno je. Ale v tomto roku nie až tak veľmi. Každý hlas sa predsa počíta a správne mierenou požiadavkou, môžeme dosiahnuť jedno – aspoň to, že si nás niekto vypočuje a nielen to. Je veľmi pravdepodobné, že ten niekto s mikrofónom na poslaneckej stoličke, sa aspoň na chvíľu skúsi pozrieť na náš problém našimi očami. Tými očami, ktoré sa tri roky museli na riešenie problému iba bezradne prizerať.

Myslíte si, že nie všetci sú takí, že sú aj empatickí politici? Určite sú. Hľadajme ich a skúsme aj v druhých prebudíť túto nevšednú vlastnosť politika. Veď po dvoch tretinách v oslabení, máme konečne šancu zahrať si aj my presilovú hru – puk je teraz totiž na našej strane.

Pavol

Máte chuť sa aj vy podeliť s ostatnými o vaše postrehy, názory alebo si len tak zateoretizovať odľahčenou a vtípnou formou? Skúsili ste už niekedy napísať niečo ako fejtón či glosu? Teraz máte možnosť. Najlepšie príspevky budú pravidelne publikované v tejto rubrike.

PRÁVNA PORADŇA

Blíži sa obdobie, kedy si každý rok vyberám dovolenku v cestovej kancelárii a bez zbytočných stresov využívam ponuku ultra first moment, ktorá mi oproti ponukám last minute umožňuje okrem výraznejšej zľavy aj predísť pred-dovolenkovým stresom. Takto som to praktizovala bez problémov až do minulého roku, kedy som si čerpala dovolenku u nového zamestnávateľa. Hneď po zakúpení dovolenky v mesiaci február som si nahlásila termín dovolenky u konateľa spoločnosti, ktorý je súčasne aj mojim nadriadeným a upozornila som ho na to, že dovolenku mám už objednanú a zaplatenú. Asi som spravila chybu, že som o dovolenku nepožiadala písomne a dala som na jeho radu, že na to mám ešte niekoľko mesiacov čas. Asi tri týždne pred nástupom som ho opäť požiadala o udelenie dovolenky formou písomnej žiadanky o udelenie dovolenky a vtedy prišiel šok, keď mi povedal, že o termíne dovolenky rozhoduje nadriadený a on ma v dôsledku dlhodobej PN mojej kolegyne nemôže na dovolenku pustiť. Upozornila som ho na to, že mám dovolenku zaplatenú aj s celou rodinou a že mi nenastúpením vznikne veľká škoda. Vtedy mi zamestnávateľ navrhol riešenie, ktorým ma šokoval po druhýkrát. Vraj pokiaľ chcem za každú cenu ísť, tak je

ochotný udeliť mi neplatené voľno a na čas dovolenky zoberie na zastupovanie brigádníčku. Nakoniec sa našťastie z PN vrátila moja kolegyňa a ja som na riadnu dovolenku mohla nastúpiť, avšak ešte pol roka som počúvala, že moje pracovné zaradenie mi neumožňuje plánovať si dovolenku dlhodobo dopredu a radšej mám využívať ponuky last minute v čase, kedy to neohrozuje prevádzku organizácie. Napriek tomu som to riskla a aj v tomto roku som si už dovolenku objednala, ale som v strese, či sa nebude situácia opakovať. Má môj zamestnávateľ na takýto postup nárok?

Michaela, Bratislava

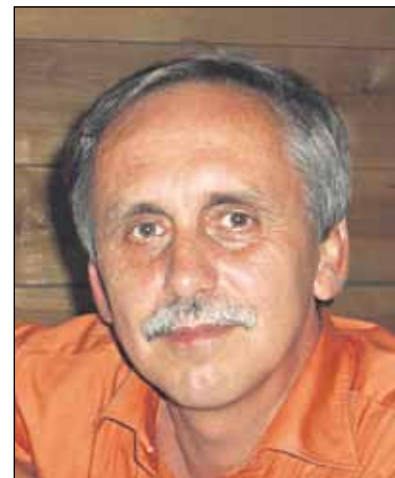
Na úvod je potrebné povedať, že správne hodnotíte Váš postup v tom, že ste asi spravili chybu, že ste písomne nepožiadali o udelenie dovolenky. Zákon totiž neustanovuje, kedy má zamestnanec o dovolenku požiadať a v takomto prípade je včasné požiadanie opodstatnené a naopak umožňuje zamestnávateľovi včas prijať opatrenia na zabezpečenie bezproblémovej prevádzky organizácie. Taktiež však musím konštatovať, že zamestnávateľ by navrhovaným postupom porušil zákon.

Predovšetkým je potrebné vychádzať z dikcie zákona, kde sa v ustanovení § 111 ods. 1 Zákonníka práce hovorí, že „čerpanie dovolenky určuje zamestnávateľ po prerokovaní so zamestnancom podľa plánu dovolení určeného s predchádzajúcim súhlasom zástupcov zamestnancov tak, aby si zamestnanec mohol dovolen-

ku vyčerpať spravidla vcelku a do konca kalendárneho roka. Pri určovaní dovolenky je potrebné prihliadať na úlohy zamestnávateľa a na oprávnené záujmy zamestnanca.“ Z uvedeného teda vyplýva, že zamestnávateľ je povinný k zabezpečeniu zákonného nároku zamestnanca a rešpektovaniu jeho oprávnených záujmov vytvárať podmienky a to najmä plánovaním čerpania dovolení, ktoré zosúladi s plnením úloh zamestnávateľa. Domnievam sa, že vo vašej organizácii sa dovolenky podľa spomínaného zákonného ustanovenia neplánujú. Zastávam názor, že v takomto prípade mal zamestnávateľ aj napriek problémom pri zabezpečovaní chodu organizácie Vašu dovolenku akceptovať a čerpanie dovolenky v požadovanom termíne schváliť.

Zároveň je však potrebné povedať, že v prípade vážneho ohrozenia prevádzky organizácie, ktoré môže spôsobiť zamestnávateľovi vážne škody, nemusí zamestnávateľ dovolenku v požadovanom termíne schváliť. Avšak v záujme ochrany zamestnanca Zákonník práce súčasne v § 112 ods. 1 ustanovuje, že „zamestnávateľ je povinný nahradiť zamestnancovi náklady, ktoré mu bez jeho zavinenia vznikli preto, že zamestnávateľ mu zmenil čerpanie dovolenky alebo ho odvolal z dovolenky“.

V žiadnom prípade nemožno súhlasiť s postupom, že by Vám zamestnávateľ nariadil na uvedenú dobu neplatené voľno namiesto dovolenky. Dôvody na udelenie pracovného voľna, či už plateného alebo neplateného sú

uvedené v § 141 Zákonníka práce. V žiadnom prípade sa však neudeluje pracovné voľno ako náhrada za dovolenku. Skôr sa v praxi vyskytujú prípady, že si zamestnanec namiesto neplateného pracovného voľna čerpá radšej dovolenku, napríklad pri nepredvídanom prerušení premávky alebo meškaniach pravidelnej verejnej dopravy, pri presťahovaní zamestnanca a pod. i keď v takýchto prípadoch sú finančné dôvody pre zamestnanca dôležitejšie ako samotný účel dovolenky, ktorým je odpočinok a regenerácia pracovnej sily. V žiadnom prípade však nemôže zamestnávateľ nariadovať čerpanie neplateného pracovného voľna namiesto udelenia dovolenky, nakoľko takéto voľno sa poskytuje výhradne len na žiadosť zamestnanca a už vôbec nie s cieľom použiť ušetrené finančné prostriedky na mzdu brigádníčky. Takýto postup by bol v príkrom rozpore so zákonom.

JUDr. Ján Bubeník

EKONOMIKA

Grécko priťahuje pozornosť svetových finančných trhov ako aj médií už vyše mesiaca. Nad Gréckom môžeme kývnuť rukou so slovami, že sa nás to netýka, avšak neurobili by sme dobre, týka sa nás to. Stačí zájsť na benzínovú pumpu a zistíme, že benzín a ropa sú drahšie ako pred mesiacom. Dôvodom však nie je rast ceny ropy na svetových trhoch, tá ostáva stabilná. Dôvodom je strata hodnoty eura. Tento fakt však nie je ten najdôležitejší dôvod prečo by sme sa mali nad Gréckom zamyslieť.

Zrekapitulujme si v čom spočíva grécka tragédia. Dlh krajiny presahuje 120% hrubého domáceho produktu (HDP). Znamená to, že keby ho Gréci chceli splatiť, tak by všetky tovary a služby, ktoré sa v krajine vyprodukujú, museli odovzdávať svojim veriteľom po dobu 15 mesiacov. Je to však nerealistický variant. Predstavme si preto, že by krajina ročne splácala iba 10% svojho HDP. V tomto prípade by ne splatila dlh za menej ako 15 ro-

AKÉ SÚ NAŠE SKUTOČNÉ DLHY?

kov. Viete si však predstaviť, že by ste každému obyvateľovi povedali, že sa jeho príjem zníži o 10%? Veľmi ťažko priechodné riešenie. Preto sa zdá, že jediným variantom je preniesť dlh na svoje budúce generácie.

Už splatenie dlhu je problém, nieto ešte súčasná situácia, kedy štát v čase krízy potrebuje míňať viac ako na daniach ziskava. Skutočne, dlh Grécka za minulý rok dosiahol vyše 12% HDP. To znamená, že sa opäť nafúkol, nie splasol, a práve toto správanie sa gréckej vlády vyvoláva otázku, či sa dlh vôbec niekedy splatí. História nám pri tom hovorí jednoznačne – krajiny, ktorých dlh presiahne 60% HDP majú vysokú pravdepodobnosť bankrotu. Veď samotné Grécko bolo v bankrote väčšinu času za posledných 200 rokov. Málokto okrem investorov si to však uvedomuje.

Pravdepodobne si to neuvedomuje bežný Grék. Ľudia, ktorí nie sú v ekonomike príliš zbehlí, si myslia, že je možné získať niečo za nič. Že je možné si požiť bez toho, aby to niekedy bolo nutné vrátiť. Je to omyl, na ktorý teraz Gréci doplácajú. Vlára

da zvýšila celkové zadlženie tak, že ak to prepočítame na obyvateľa tak zistíme, že každý Grék (dieťa či dôchodca) dlží viac ako 25,000 EUR. A investori si prestávajú myslieť, že Gréci takéto niečo niekedy dokážu splatiť.

Myslíte si, že my sme na tom inak? Nie veľmi. Každý z nás sa stal dlžníkom bez svojho súhlasu. Každého z nás zadlžili naše predchádzajúce vlády, niektoré viac a iné menej, no momentálne je táto suma 15,000 EUR na hlavu obyvateľa Slovenska. Málokto si to uvedomuje a tí, ktorí o tom vedia, sa tvária, že je to normálne. Predsa ak naša ekonomika bude rásť a my nebude toľko míňať, tak sa tento dlh dá v dlhodobom horizonte splatiť. Príklad Grécka však ukazuje, že tento koncept sa zrazu môže rozpadnúť ako domček z karát.

Kríza môže pokračovať a ekonomika nemusí rásť tak ako doteraz. Ak nezačne vláda šetriť, tak sa náš dlh bude zväčšovať a my budeme stále potrebovať nových a nových veriteľov. Raz ráno sa môžeme zobudiť a zistíme, že nám už nikto nepožičia. Môže to prísť ako blesk z

jasného neba, tak ako sa to stalo Gréckom. A potom prídu na rad naše dlhy. Veritelia budú chcieť od každého z nás 15,000 eur a to okamžite. A my im to budeme musieť zaplatiť.

Nečudujme sa potom, ak sa zvýši daň z príjmu na dvojnásobok, DPH sa zvýši na 25% a zavedie sa daň z majetku. Na prvý pohľad nereálny variant, no história nás učí, že sa stáva oveľa častejšie ako by sme si mysleli. Za dlhy sa musí platiť a skôr či neskôr dôjde na každého. Neverme preto lacným sľubom, žiadny politik nie je kúzelník.

Ronald Ižip
CI komodity

BRATISLAVA PREZENTOVALA V CANNES ROZVOJOVÉ PRIORITY

Bratislava ešte stále prežíva obdobie nebývalej stavebnej aktivity. Priority mesta akcentuje aj návrh nového územného plánu, ktorý identifikuje 3 200 ha nových rozvojových plôch na bývanie, občiansku vybavenosť a polyfunkčnú výstavbu. Víziou je, aby sa Bratislava stala z mesta „pri Dunaji“ mestom „na Dunaji“.

Na severnom dunajskom brehu postupne vzniká 4 km dlhá nábrežná promenáda s kvalitnou modernou architektúrou. Jej súčasťou sú samostatné polyfunkčné mestské štvrte River Park a Eurovea. Kompletnou revitalizáciou postupne prejdú aj dôležité vstupné priestory železničnej stanice a autobusového terminálu na Mlynských Nivách, rovnako ako infraštruktúra medzinárodného letiska M.R. Štefánika.

O naše hlavné mesto sa stále uchádzajú rôzni investori, ich ponuky však nie vždy zodpovedajú predstavám obyvateľov i samosprávy. Ostych v tejto sfére nie je vhodný, treba dať o sebe vedieť, ukázať sa, stretnúť sa s dôležitými ľuďmi v biznise a hľadať nové informácie. Netreba špekulovať, toto všetko nájdete pohromade na renomovanej prehliadke realitného trhu – na medzinárodnom veľtrhu investičných príležitostí a nehnuteľností MIPIM 2010. V juhofrancúzskom meste Cannes na jeho 21. ročník sa už po šiestykrát zúčastnilo aj Hlavné mesto SR Bratislava Bratislava.

Zachytiť nové trendy

Tieto veľtrhy obchádzajú aj reálni investori, ktorí hľadajú priemyselné oblasti, kde by mohli umiestniť svoju investíciu a nájsť nový odbyt. Samozrejme, bolo by naivné myslieť si, že v Cannes sa robí praktický biznis, podpisujú sa definitívne zmluvy. Je to však dôležité miesto pre každého, kto chce zachytiť nové trendy, overiť si, v akých objemoch sa pohybuje realitný trh. Je to aj výborná príležitosť ukázať svoje projekty a nápady.

Bratislava na tohtoročnom veľtrhu prezentovala predovšetkým témy týkajúce sa verejnej infraštruktúry. „Éra revitalizácií a regenerácií sa pomaly končí aj v strednej a východnej Európe,“ povedal na margo veľtrhu primátor Bratislavy Andrej Ďurkovský. „V súčasnosti budú mať podľa môjho názoru navrch tie mestá a regióny, ktoré dokážu na svoje územia prilákať aj zaujímavé výrobné prevádzky – priateľské životnému prostrediu – vedecko-technologické parky, zariadenia pre poznatkovú ekonomiku, ale aj kultúru a trávenie voľného času.“ Odborníci tvrdia, že lídri globálneho realitného trhu nestavajú budovy ani štvrte. Budujú mestá, regióny... Preto aj ich intereso o malé veľkomesto v strednej Európe nie je príliš veľký. Preto je najdôležitejšie zaujať – projektom, rozsahom investície, reklamou. Aj vedúci marketingového oddelenia bratislavského magistrátu Milan Vajda potvrdzuje, že o priamom uzatváraní obchodov veľtrh v Cannes nie je. „Informačné kontakty s investormi, vytváranie imidžu mestu a krajine, to všetko sa zúročí v budúcnosti. V tomto roku sme v Cannes prezentovali témy konverzie území v niektorých zanedbaných industriálnych lokalitách, napr. BCT, Stein, Klingerka, ďalej sme prezentovali projekty modernizácie dopravných vstupných brán do mesta (nový terminál na letisku, autobusová stanica v rámci projektu Twin City na Mlynských Nivách, projekt TEN-T 17). Návštevníkov na stánku zaujali tiež projekty nových zariadení pre šport, voľný čas a rekreáciu - prestavba zimného štadióna na Tehelnom poli, projekt nového národného futbalového štadióna a ocenená urbanistická štúdia na revitalizáciu areálu Zlaté Piesky,“ dodal.

Výlet kontra prezentácia?

Ešte pred odchodom do Cannes s ostrou kritikou vystúpili zástupcovia iniciatívy Bratisla-

va otvorene, ktorí mali pochybnosť o účasti primátora na Medzinárodnom veľtrhu nehnuteľností a investičných príležitostí MIPIM 2010 v Cannes. Na stretnutí s novinármi deklarovali svoje výhrady – mesto podľa nich v Cannes chce prezentovať projekty súkromných investorov, najmä River Park, ktorého pokračovanie by malo naraďiť PKO. Magistrát sa proti tejto dezinterpretácii ostro ohradil. Milan Vajda zdôraznil, že MIPIM je najväčší veľtrh investičných príležitostí a je určený na prezentáciu zdravého podnikateľského prostredia a pre budúcich záujemcov o nákup nehnuteľností. „Rozhodne sme nešli do Cannes robiť niekomu PR,“ povedal M. Vajda. Oficiálne stanovisko adresovali aj tlačovým agentúram. Hlavné mesto SR Bratislava, ani primátor Bratislavy osobne, nepropagovali v Cannes ani River Park, ani žiadny iný konkrétny súkromný investičný projekt.

Študent architektúry Roman bol v Cannes ako súkromný pozorovateľ. Lebo je presvedčený, že lepšie raz vidieť, ako stokrát počuť. „V kuloároch som videl mnoho skvelých manažérov i originálnych tvorcov a to bolo pre mňa veľmi poučné. Diskutovalo sa tu – a neraz veľmi búrlivo – aj o udržateľnom rozvoji miest a o hľadaní kompromisu medzi obyvateľmi a staviteľmi. Nesúhlasím veľmi s názorom, že sme tam nemali čo robiť alebo, že sme za „štátne“ prezentovali súkromné. Veľtrh je jednoducho najlepšia príležitosť dať o sebe vedieť a preukázať svoje ambície a sebavedomie.“

Vidieť a byť videný

Primátor Andrej Ďurkovský bol na veľtrhu dva dni (na náklady organizátora). Jednou z najdôležitejších častí jeho vystúpenia patrila účasť na konferencii primátorov Mayor's Think Tank, ktorú organizoval organizátor veľtrhu Reed Midem a moderoval ju známy európsky vizi-

Bratislava sa na prestížnom veľtrhu predstavila už po šiesty raz.

onár a profesor londýnskej univerzity Greg Clark - autor viacerých odborných publikácií na tému udržateľného rozvoja miest v post - krízovom období. Na veľtrhu MIPIM sa zúčastňujú napr. aj primátori Budapešti, Ljubljane, Brna, Košíc, nehovoriac o primátoroch takých metropol ako Londýn, Paríž, Stockholmu, a i. Veľtrh je dobrou možnosťou aby mohli primátori miest diskutovať s odborníkmi z rôznych oblastí, ktoré súvisia s problematikou rozvoja miest.

MIPIM je najväčší veľtrh investičných príležitostí konajúci sa v Európe. Bratislave patrilo vo veľtrhovom paláci výstavná plocha 170 metrov štvorcových, čo je o štvrtinu viac ako v minulom roku. Tohto roku ho navštívilo okolo 20 tisíc odborníkov, 100 primátorov z 80 krajín sveta, predstavilo sa viac ako 5 000 vystavovateľov. Bolo by preto nerozumné, keby sme sa tejto možnosti zriekli a sedeli doma. Lebo v každom prípade účasť na medzinárodnej prezentácii je prínosom.

Veľtrh je o networkingu, o zvyšovaní povedomia miest, o budovaní ich imidžu a značky.

Bratislava má ešte tomto smere čo doháňať, stačí ak si uvedomíme, že konkrétne na MIPIM sa zúčastňuje vďaka prezieravosti súčasného vedenia radnice, iba od roku 2005, zatiaľ čo väčšina ostatných miest tu bola už o desať rokov skôr.

(buj)

Témy hlavného mesta na veľtrhu:

- Verejná infraštruktúra umožňujúca rozvoj území v tzv. regionálnych póloch (Lamačská brána, Južné mesto, Vajnory)
- Modernizácia vstupných brán do mesta (letisko, autobusový terminál)
- Tvorba nových voľnočasových príležitostí (Zlaté Piesky, Tehelné Pole)
- Konverzia niektorých zanedbaných území, štúdie pre Podhradie, Stein, BCT, Klingerku, Mlynské Nivy)

INZERCIA

Viac ako 100 rokov tradície •
Komplexné pohrebné služby •

VIAZAREŇ VENCOV
Svätoplukova 1, 824 91 Bratislava
tel.: 02/5070 0147

VÝVOZ ZOSNULÝCH Z BYTOV
NON STOP
02/4342 6066,
02/4342 6062
mobil: 0903 409 979

MARIANUM

POHREBNÍCTVO MESTA BRATISLAVY

www.marianum.sk

BRATISLAVA

- Prevádzkujeme 19 cintorínov, urnový háj a krematórium
- Skúsenosti • spoľahlivosť • dôvera

POHREBNÁ SLUŽBA
Bratislava, Svätoplukova 1
tel.: 02/5542 1304, 5070 0140

CINTORÍNY
Bratislava, Slávičie údolie
tel.: 02/6542 3969
Bratislava Ružinov
tel.: 02/4319 1010

Kupon na zľavu 10% môžete uplatniť pri vyťahovaní pohrebu v Pohrebnej službe na Svätoplukovej ulici č. 1 v Bratislave. Všeobecné podmienky pre uplatnenie kupónu na zľavu vo výške 10% zoznam vybraných tovarov a služieb je zverejnený v sídle organizácie.

MARIANUM POHREBNÍCTVO MESTA BRATISLAVY
ZLAVA 10%
NA VYBRANÉ TOVARY
A SLUŽBY

DRVENIE KONÁROV BUDE ADRESNÉ

Staromestská samospráva ponúkne aj v tomto roku obyvateľom Starého Mesta možnosť civilizovane sa zbaviť konárov z jarného orezania stromov. V druhej polovici mesiaca apríl sa drvička konárov vyberie do prvej lokality - ohraničenej ulicami Nábřežie arm. gen. L. Svobodu, Nad lomom, Hrebendova, Jančova, Mudroňova.

V porovnaní s minulými rokmi však dôjde k pomerne zásadnej zmene. Každý, kto bude mať v tejto časti Starého Mesta o štiepkovanie záujem, musí sa do 19. apríla 2010 ohlásit na miestnom úrade - tel. č. 59246-333, 325 alebo 413. Tu nadiktuje svoju adresu, dozvie sa konkrétny termín drvenia, prípadne dostane odpovede na ďalšie otázky.

Pre tento nový systém ekologického zberu sa samospráva rozhodla na základe nepriaznivých skúseností z minulosti. Služba hradená z rozpočtu mestskej časti je určená výlučne na spracovanie orezu z bežnej údržby stromov v záhradkách Staromešťanov. Niektorí, vrátane stavebných objektov, ju však zneužívali na generálne upratovanie záhrad. Na to je však potrebné objednať si osobitný kontajner a ho aj zaplatiť z vlastných peňazí.

Odporúčame, aby obyvatelia susediacich domov neukladali konáre na jednu kopu. Mohla by byť považovaná za ekologický odpad z generálneho upratovania, čo by znamenalo, že by drvička prešla okolo nej bez povšimnutia a nezlikvidovala by ju. Tak sa to stalo aj vlni, čo vyvolalo obojstrannú nespokojnosť. Zbytočné je tiež vynášať konáre na ulicu po dohodnutom termíne. Ostanú na ulici, čo zvyčajne vedie k tvorbe čiernych skládok, ktoré sa z týždňa na týždeň rozrastajú.

(red)

DOHODA MEDZI BRATISLAVOU A VIEDŇOU

V súčasnosti je priestor medzi Viedňou a Bratislavou jedným z najdynamickejších sa rozvíjajúcich regiónov v Európe. Jedinečné spojenie, akým je Twin-City Viedeň - Bratislava si preto podľa predstaviteľov samosprávy zasluhuje zakotvenie vo formálnom dokumente, ktorý zastreší vzájomnú spoluprácu. Súčasný vzťah s Viedňou majú komplexný charakter a zahŕňajú rôzne oblasti spolupráce, pričom sa realizujú v rôznych formách (expertné pracovné stretnutia, konferencie, spoločné kultúrno-spoločenské a športové podujatia, spolupráca na spoločných projektoch cezhraničnej spolupráce). Preto sa pripravuje podpis Dohody o spolupráci medzi „Twin-City mestami“ Viedňou a Bratislavou. S jej znením mestskí poslanci vyjadrili súhlas. Podpísanie primátormi oboch miest sa predpokladá v rámci medzinárodnej konferencie k téme „Dunajská stratégia“, ktorá sa uskutoční v druhej polovici apríla vo Viedni a Bratislave.

(rm)

NA NIEKTORÝCH ZASTÁVKACH MHD SA MÔŽETE POPRI ČAKANÍ ZAPOČÚVAŤ DO RÁDIA

Na najfrekventovanejších zastávkach mestskej hromadnej dopravy (MHD) v Bratislave sa cestujúci už niekoľko dní môžu popri čakani započúvať do hlasov, vychádzajúcich z reproduktorov na miestnych stĺpoch. RadioPoint, nové informačné médium z dielne spoločnosti PAA Media a Dopravného podniku Bratislava, chce vyplniť hluché miesta v živote obyvateľov tohto mesta, za ktoré sa považuje aj čakanie. V tomto prípade na autobus alebo iný prostriedok MHD. Bratislavčania vraj na ne čakajú priemerne šesť až osem minút.

Bajkalská, Trnavské mýto (v oboch smeroch), Račianske mýto, Predstaničné námestie, Hlavná stanica, Slovenská akadémia vied, Kollárovo námestie, Hodžovo námestie, Zochova, Šafárikovo námestie a Mlynské Nivy sú názvy zastávok, kde už RadioPoint vysiela. Čakajúcim chce prinášať zaujímavé informácie z domova, zahraničia, športu a kultúry a dávať im vedieť o výlukách alebo výraznom meškani spojov. Podľa www.radio-point.sk sa vysiela každý pracovný deň medzi 6. a 20. h. „Vstú-

piť do vysielania však v prípade mimoriadnej udalosti vieme aj v inom čase,“ povedal konateľ spoločnosti PAA Media Peter Bartovič.

„Mne je to jedno, či sa mi tu niekto prihovára alebo nie, tak či tak mám pravidelne v ušiach slúchadlá, z ktorých sa ku mne valí moja obľúbená hudba,“ okomentovala prítomnosť RadioPoint na autobusovej zastávke na Hlavnej stanici mladá Veronika. Naopak, vedľa nej stojaca Edita sa mu celkom potešila. Na tejto zastávke vraj postáva často, slúchadlá s hudbou nenosí, a keďže doma si čas na noviny a televíziu nenájde, dozvie sa aspoň takto, čo sa okolo nej deje. „To isté by mohlo bežať aj v autobusoch a iných do-

Na niektorých informačných tabuľkách sú zabudované reproduktory. foto mk

pravných prostriedkoch,“ zaprial si. „Zatiaľ tam môžeme počúvať len rádiá, ktoré hrávajú vpredu šoférom, aj to len tí z nás, ktorí sedia neďaleko.“

O ďalšom (ne)rozširovaní pro-

jektu rozhodne (ne)záujem verejnosti. Ak by hovoriacich ampliónov pribúdalo, tak podľa Bartoviča len na frekventovaných zastávkach.

(ld)

V OKOLÍ REKONŠTRUOVANÉHO ŠTADIÓNA VYRÚBALI ĎALŠIE STROMY, TENTORAZ ICH BOLO CEZ 200

Ďalšie stromy vyrúbali v blízkosti Zimného štadióna Ondreja Nepelu v súvislosti s jeho rekonštrukciou. V druhej etape, týkajúcej sa výstavby prístupovej komunikácie, ich zmizlo 255, pily sa okrem toho dotkli aj 44 skupín kríkov.

„V náhradnej výsadbe majú byť 57 stromami doplnené stromodria na Vajnorskej, Račianskej, Riazanskej a Šancovej ulici. Dotkne sa aj rôznych lokalít Ružinova, zaplatí to investor,“ informovala novomestská hovorkyňa Alžbeta Klesnilová. V spomínanom Ružinove padli kvôli „zimáku“ stromy v stredovom páse Trnavskej ulice. „O lokalitách a počte drevín, ktorými ich treba nahradiť, rozhodla mestská časť,“ povedal hovorca Ružinova Maroš Smolec. „Vyrúbané stromy nenahradia, ani časom,“ myslí si o náhradnej výsadbe svoje občianska aktivistka a ochránarka Katarína Šimončíková.

Čo si o výrube myslia Bratislavčania? Niekoľkých sme sa spýtali, či ich hnevá, že v súvislosti s rekonštrukciou Zimného štadióna Ondreja Nepelu padli ďalšie stromy.

Eva, 25 rokov: Ja vám neviem. Na jednej strane rozumiem nutnosť rekonštruovať ten „zimák“, stojí tam roky, asi bol naozaj v dezolátnom stave. Navyše budú v Bratislave majstrovstvá sveta, tak by bola hanba, keby sa hralo niekde, kde to nie je bezpečné a nevyzerá to reprezentatívne. Ale trochu sa obávam toho, čomu sa hovorí náhradná výsadba. Či vysadia dostatočné množstvo stromov a kríkov. Kým vyrastú, nebude tam nič. To je škoda, zeleň oživuje aj smutné miesta.

Peter, 40 rokov: Nehnevá ma to, pretože sa teším, že budeme mať zimný štadión na úrovni. Asi sa nedá zrekonštruovať bez toho, aby nejaké stromy padli. Aj v tomto prípade platí, že každá jedna vec v živote má svoje plusy a mínusy. Dúfam, že čoskoro vysadia nové stromy, a že ich bude dosť.

Iva, 37 rokov: Mrzí ma to. Dokonca som išla v čase toho výrubu okolo, a vždy sa mi na také niečo ťažko pozerá. Zaujímalo by ma, či sa to konzultovalo s odborníkmi, pretože mám skôr pocit, že „zelení“ sú technikom a im podobným na smiech.

Max, 31 rokov: Aby som mohol odpovedať, potreboval by som poznať presný počet vyrúbaných stromov a presný počet novovysadených. Tam by sa videlo. Takto sú to len tvrdenia ochránárov, že nové stromy nenahradia tie staré, a na druhej strane mesta alebo investora, že nahradia. Kto sa v tom má vyznať? Mimochodom, tak to je v Bratislave so všetkým, počujete len za a proti, ale nikto vám neprinesie informácie, ktoré by vám pomohli niekam sa prikloniť.

Rekonštrukcia Zimného štadióna si už jeden výrub vyžiadala, rúbalo sa vlni na jar, keď išlo k zemi 35 stromov a päť skupín kríkov. Tie by mal investor nahradiť 150 listnatými a 250 ihličnatými stromami a vyše dvoma stovkami štvorcových metrov s kríkmi. Tretia etapa výrubu bude súvisieť s výstavbou komunikácie medzi Kalinčakovou ulicou a Trnavskou cestou a protihlukovej steny na ochranu Základnej školy na Kalinčakovej. „V rámci tej sa vyrúbe približne 90 stromov,“ prezradila Alžbeta Kles-

Stromy z Kalinčakovej ulice zmizli ako letná búrka. foto mk

nilová z Miestneho úradu Nové Mesto. K náhradným výsadbám podľa nej dôjde až v momente, keď bude rekonštruovaná stavba hotová, aby vysadenú zeleň nepoškodili mechanizmy. „V lokalitách, ktoré nie sú v jej bezprostrednej blízkosti, sa môže vysádzať skôr,“ doplnila.

Medzi „vyrúbancami“ je tridsať druhov stromov a sedemdesiat druhov kríkov. „Najviac je náletových drevín, z tých pajaseň žliazkatý, brestovec západný a slivka čerešňoploďá, teda tie, ktoré sa v mestskom prostredí dokážu pomerne rýchlo šíriť,“ povedala ešte Klesnilová. Na otázku, v akom boli padnuté stromy stave a veku, odpovedala: „Väčšina hodnotených dre-

vín mala (či má) rôzne poškodenia. Odhalili v nich dutiny, mnohé stromy mali suché konáre alebo boli vyschnuté. Väčšinou išlo o staršie jedince s priemerným vekom 40 až 50 rokov. Treba však povedať, že priemerný vek topoľa v meste je približne 30 rokov a mnohé z tých vyrúbaných boli naozaj v zlom stave.“

Medzi novovysadenými druhmi sa objavujú pyramídálne topole čierne, borovica čierna, jaseňovec metlinatý a cyprušteck Lawsonov.

(ld)

HODNOTÍME TROJPRÚDOVÚ DIAĽNICU BRATISLAVA - TRNAVA

DOPRAVA

Je takmer pol roka od oficiálneho spustenia premávky na diaľničnom úseku D1 Bratislava - Trnava v troch jazdných pruhoch a je teda načase zodpovedať na časté otázky čitateľov, čo nám táto zásadná zmena v jazde po diaľnici priniesla.

O názor sme preto požiadali kompetentných, teda tých, ktorí zo zákona vykonávajú dozor nad bezpečnosťou a plynulosťou cestnej premávky. „Samotné spustenie premávky v troch jazdných pruhoch sa dá z pohľadu Policajného zboru hodnotiť pozitívne“ povedal nám zástupca riaditeľa odboru dopravnej polície Prezídia PZ plk. JUDr. Bohuš Chochlík a zároveň dodal, že v kritických obdobiach, tzv. víkendových špičkách, je premávka plynulejšia ako v období prevádzky dvojprúdovej diaľnice. Policajti taktiež zaznamenali pokles dopravných nehôd, ako aj škodových udalostí v predmetom úseku. Vytváranie nepríjemných kolón na tomto úseku sa vyskytuje len v prípade dopravnej nehody na vjazde, resp. na diaľničnom ob-

chvate.

Nás však tiež zaujímalo, ako sa vodiči vysporiadali s dopravnou disciplínou, najmä či sa naďalej dopúšťajú dopravných priestupkov, ktoré sa po spustení trojprúdovej premávky na D1 vyskytovali vo zvýšenej miere. „Na uvedenom úseku diaľnice sú evidované najmä priestupky, ktoré súvisia s jazdou v jazdných pruhoch, predovšetkým bezdôvodná jazda v strednom a ľavom jazdnom pruhu, keď pravý jazdný pruh, prípadne stredný jazdný pruh je voľný“ uviedol Chochlík a upozornil na fakt, že veľa vodičov sa mylne domnieva, že pravý jazdný pruh je len pre nákladné vozidlá. Za zmienku stojí spomenúť aj fakt, že na uvedenom úseku diaľnice je na vozovke čiar ako v prváckom zošite. To často uvádza do rozpakov najmä starších vodičov, ktorých myli staré pôvodné značenie v pravom jazdnom pruhu pôvodne označujúce krajinu, teda súvislá čiara pôvodne ohraničujúca odstavný pruh. Preto sa radšej rozhodnú pre jazdu v strednom jazdnom pruhu a pomalšou jazdou ako je povolená maximálna rýchlosť na diaľnici znepriemňujú predchádzanie ostatným vodičom.

My k tomu na zopakovanie pripomíname, že ustanovenie § 10 zákona č. 8/2009 Z. z. o cest-

nej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov jednoznačne hovorí že, mimo obce na ceste s dvoma alebo s viacerými jazdnými pruhmi vyznačenými na vozovke v jednom smere jazdy sa jazdí v pravom jazdnom pruhu. V ostatných jazdných pruhoch sa smie jazdiť, ak je to potrebné na obchádzanie, predchádzanie, otáčanie alebo na odbočovanie.

Taktiež pri prechádzaní z jedného jazdného pruhu do druhého vodiči veľmi často porušujú aj ďalšie ustanovenia zákona, najmä tým, že včas alebo vôbec nepoužívajú znamenie o zmene smeru jazdy a nedávajú v dostatočnej miere prednosť v jazde vodičovi jazdiacemu v jazdnom pruhu do ktorého prechádzajú.

Pri debate o jazde na trojprúdovej diaľnici medzi Bratislavou a Trnavou využili policajti súčasne možnosť dôrazne upozorniť všetkých vodičov na dočasný nedostatok tejto, inak výhodnej komunikácie, a to chýbajúci odstavný pruh. Hoci v niektorých krajinách nie je takáto komunikácia výnimkou, núdzové státie môže spôsobovať vodičovi, posádke vozidla i ďalším účastníkom cestnej premávky vážne nebezpečenstvo. Aké sú teda odporúčania polície pri takejto kolíznej situácii? Pri núdzovom státi prípadne dopravnej nehode je po-

trebné predovšetkým okamžite zapnúť výstražnú funkciu smerových svetiel, po vystúpení vodiča z vozidla si ihneď obliecť reflexnú vestu a čo v najkratšom čase označiť vozidlo výstražným trojuholníkom. Aj podľa odborníkov, tento úkon sa dá považovať za najnebezpečnejší. Pokiaľ je to možné, po splnení spomínaných úkonov je najlepším riešením opustiť vozovku a sledovať situáciu z dostatočnej bezpečnej vzdialenosti mimo diaľnice. Po označení vozidla je potrebné ihneď kontaktovať políciu alebo Národnú diaľničnú spoločnosť, a.s. na bezplatnom telefónnom čísle: 0800 100 007.

Na záver zopár štatistík dopravnej polície Prezídia PZ za rok 2009. Na území SR bolo vlani za-

evidovaných celkom 25 989 dopravných nehôd, pri ktorých bolo usmrtených 347 osôb, ťažko zranených bolo 1408 osôb a ľahko zranených bolo 7126 osôb. V porovnaní s rokom 2008 to predstavuje pokles o 33 019 dopravných nehôd, štatistika samozrejme nepostihuje škodové udalosti, ktoré neboli šetrené políciou. Čo je však dôležitejšie, na našich cestách bolo usmrtených o 211 osôb menej ako v roku 2008, čo predstavuje pokles o približne tretinu a výrazný pokles bol zaznamenaný aj u ťažko a ľahko zranených osôb. Veríme, že tento pozitívny trend je iba prvým krokom k ďalšiemu zvyšovaniu bezpečnosti na našich cestách.

(mb)

INZERCIA

DELIKATESO

galleria
EUROVEA

aupark
BRATISLAVA SHOPPING CENTER

POLUS
CITY
CENTER

avion
SHOPPING PARK

ZSE UŽ PODPORILO 83 ŠPORTOVÍSK ZA VYŠE 500-TISÍC EUR

V grantovom programe Pozitívna energia pre šport Nadačný fond Západoslovenskej energetiky, a.s. podporí výstavbu a rekonštrukciu ďalších 20 športovísk na západe Slovenska. Z fondu bude na tento účel prerozdelená celková suma 100 000 eur. Za päť rokov trvania grantového programu tak získalo podporu 83 športovísk v celkovej sume takmer 530 000 €.

Cieľom grantového programu Pozitívna energia pre šport v Nadácii Pontis je podpora budovania nových otvorených športových priestranstiev a prestavba sezónnych športových plôch na celoročné športoviská.

Hodnotiacia komisia zložená z dvoch architektov, zástupcu Ministerstva školstva SR a zástupcu Západoslovenskej energetiky hodnotila 34 prihlásených žiadostí od neziskových organizácií, škôl a samospráv. Hodnotitelia na spoločnom stretnutí 11. marca 2010 vybrali 20 najkvalitnejších projektov. Rozhodujúcimi kritériami boli celoročné využitie športoviska, jeho otvorenosť pre verejnosť, estetické, architektonické a environmentálne hľadisko, ako aj zapojenie miestnej komunity do budovania a údržby areálu.

„Celková výška grantového programu 100 000 eur bude roz-

delená na výstavbu 20 športovísk pre 9 škôl, 7 obcí, či mestských častí, 4 športové kluby a občianske združenia, ktoré zaslali zaujímavé a kvalitné žiadosti,“ uviedla o programe Marieta Kováčová, programová koordinátorka Nadácie Pontis.

„Za 5 rokov podpory tohto programu zo strany Západoslovenskej energetiky, a.s. sme prispeli k občianskej iniciatíve v našom regióne celkovou sumou 529 679 eur na 83 projektov výstavby a rekonštrukcie športovísk,“ uviedol Ján Orlovský, hovorca Západoslovenskej energetiky, a.s.

Podporené projekty:

1. Základná škola s materskou školou, Moravany nad Váhom - Atletika ide do boja s futbalom - II. etapa - 6 640,00 €
2. Súkromná základná škola waldorfská, Bratislava - Vitajte v zdravej škole - 5 300,00 €
3. Stredná odborná škola, Ul. SNP 41, Šahy - Ako zvýšiť využitie a bezpečnosť mini-ihriská - 3 115,62 €
4. Hokejbalový Club Orly, Modra - Multifunkčné ihrisko pre modranskú mládež - 6 230,00 €
5. Základná škola s materskou školou, Trnava - Modranka - Telocvičňa na zelenej lúke - 6 640,00 €
6. Mesto Pezinok - Rekonštrukcia hokejbalového ihriska v Pezinku - 6 632,64 €
7. Obec Dvorec - Rozvoj športu v obci - 5 000,00 €
8. Základná škola Vajanského, Modra - Rozšírené využitie školského ihriska - 1 719,00 €
9. Základná škola s materskou školou, Vývojová 228, Bratislava - Rusovce - Malá škola s veľkým srdcom - 6 640,00 €
10. Obecný športový klub Marianka, Marianka - Dobudovanie športovej plochy - 2 256,00 €
11. Občianske združenie Bzinice, Radošina - Komplex vonkajších ihrísk pre potreby občanov Bziniac (príp. okolitých obcí) - 6 595,00 €
12. Cirkevná základná škola Narnia, Bratislava - Poďme spolu športovať - 6 026,16 €
13. DOMKA Bratislava - Trnávka, Bratislava - Vychovávať športom - 3 500,00 €
14. Obec Bohdanovce nad Trnavou - Úprava plochy pod multifunkčné ihrisko - 3 304,40 €
15. Obec Žabokreky nad Nitrou - Rekonštrukcia ihriska - 6 600,00 €
16. Mestská časť Bratislava - Petržalka - Revitalizácia ihriska na Farského ulici v MČ Bratislava - Petržalka - 6 640,00 €
17. Stredná odborná škola, Na pántoch 9, Bratislava - Šport pre všetkých - 3 900,00 €
18. Športový klub Ironsheep Crew, Želiezovce - Bike Park Želiezovce - 6 640,00 €
19. Základná škola, Ul. Pohraničná 9, Komárno - Multifunkčné školské ihrisko - 4 110,63 €
20. Obec Veľký Klíž - Viacúčelové ihrisko - 2 510,55 €

(pk)

ZSE Energia opäť podporí projekty, ktoré prispievajú k energetickej efektívnosti

ZSE Energia, a.s., v spolupráci s Nadáciou Ekopolis vytvorili Nadačný fond Živá energia, ktorého cieľom je podpora projektov prispievajúcich k rozvoju využívania obnoviteľných zdrojov energie (OZE), ako aj k osvete a vzdelávaniu v tejto oblasti. V tomto roku 2010 Nadačný fond Živá energia poskytne finančnú podporu vo výške 63 000 € vo forme grantov oprávneným žiadateľom. Uzávierka prijímania žiadostí je 30. apríla 2010.

V prvom, pilotnom ročníku podporil Nadačný fond Živá energia osem projektov v celkovej výške 56 771 EUR zameraných na využívanie obnoviteľných zdrojov a úsporu energie. V otvorenej súťaži sa o podporu uchádzalo 37 žiadostí v celkovej výške 315,5 tisíc EUR z celého Slovenska.

Aj v roku 2010 budú projekty vybrané v otvorenej verejnej súťaži. Základnou podmienkou poskytnutia podpory je neziskový verejnoprospešný charakter projektu. Prostriedky Nadačného fondu Živej energie nemôžu byť použité na komerčné účely. Hodnotenie prihlásených žiadostí bude ukončené do 31. mája 2010.

Oprávnenými žiadateľmi na pridelenie prostriedkov Nadačného fondu Živá energia sú mimovládne neziskové organizácie, občianske združenia, mestá a obce, školy a iné vzdelávacie inštitúcie, ústavy sociálnej starostlivosti, domovy dôchodcov, centrá voľného času a komunitné centrá.

Programové priority Nadačného fondu Živá energia majú investičný aj neinvestičný charakter. Medzi programové priority *investičného charakteru* patrí najmä:

- výstavba a inštalácia nových zdrojov využívajúcich obnoviteľné zdroje energie, ich rekonštrukcia a zvýšenie výkonu,
- rekonštrukcia zariadení využívajúcich fosíl-

ne palivá na obnoviteľné zdroje, • zavádzanie opatrení na úspory energie. Programovými prioritami *neinvestičného charakteru* sú: vzdelávanie a zvyšovanie povedomia o úsporách energie (spôsobu úspor energie) a obnoviteľných zdrojoch energie, osvetové programy pre školy a verejnosť, aktivity ekocentier, odborné kurzy a semináre.

Nadačný fond Živá energia pri Nadácii Ekopolis je výsledkom spolupráce spoločnosti ZSE Energia, a.s., Nadácie Ekopolis a zákazníkov, ktorí majú záujem podporiť využívanie a rozvoj obnoviteľných zdrojov energie (OZE) a zároveň vyjadriť svoj zodpovedný postoj k hospodárnemu využívaniu elektriny.

Nadačný fond Živá energia je financovaný z predaja produktu Živá energia spoločnosti ZSE Energia, a.s., ktorého podporený predaj pre širšie spektrum zákazníkov začne v nasledujúcich týždňoch. Z každej predanej MWh v produkte Živá Energia odvedie ZSE Energia, a.s., do Nadačného fondu Živá energia 3,30 EUR.

Viac informácií Vám poskytne Peter Medveď, Nadácia Ekopolis, 048/414 52 59, 0903 521 614 alebo ich nájdete na www.ekopolis.sk a www.zivaenergia.sk.

Člen skupiny
e-on

Západoslovenská
energetika

Petržalský sprievodca

Len veľmi málo ľuďom sú známe okolnosti, ktoré predchádzali výstavbe sídliska Petržalka. Veľkolepý plán, ktorý sa mohol stať výkladnou skriňou svetového urbanizmu, sa zhodou nepriaznivých historických okolností nepodarilo uskutočniť. Tu môžeme pokojne povedať to známe „keby bolo keby...“.

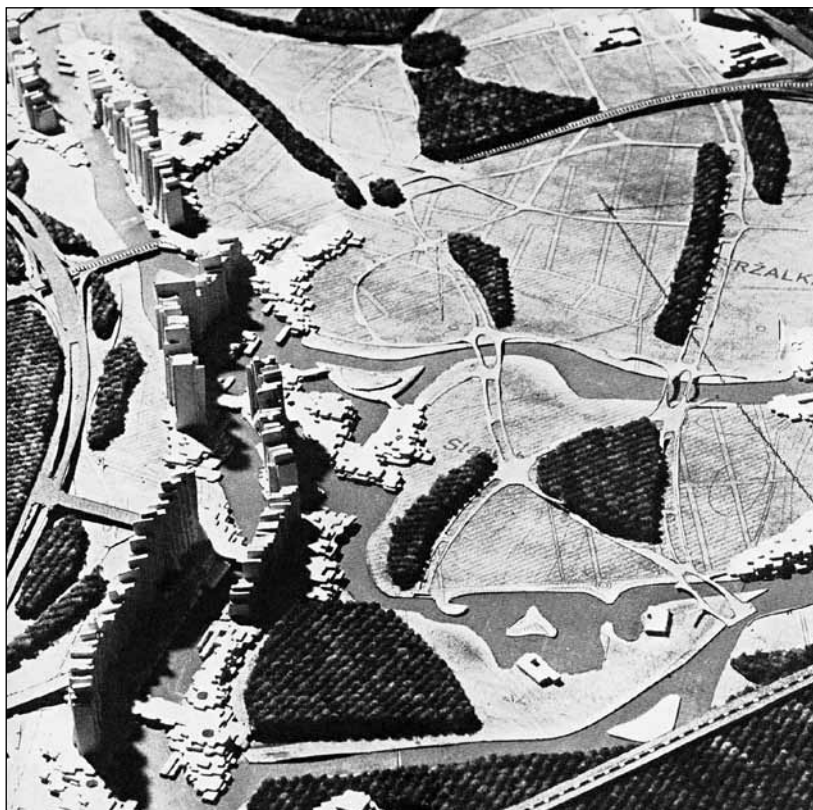
V roku 1965 bola vypísaná medzinárodná súťaž na „Ideovú urbanistickú štúdiu južného obvodu mesta Bratislavy“. To, že išlo naozaj o jedinečnú súťaž v celosvetovom kontexte svedčí množstvo zaslaných návrhov od kolektívov autorov z celého sveta (310 účastníkov z 28 krajín), ale aj medzinárodné zloženie poroty (odborníci z Francúzska, Anglicka, Ruska aj Juhoslávie). Za predsedu poroty bol zvolený Arthur Ling (Veľká Británia) a za podpredsedu Štefan Svetko (v tej dobe zastával funkciu námestníka hlavného architekta mesta Bratislavy). Do finálneho výberu sa dostalo 18 návrhov, z ktorých, ale nebol vybratý víťaz. Keďže žiaden z návrhov nedokázal komplexne vyriešiť túto neľahkú úlohu, porota udelila 5 tretích cien. Súťaž však priniesla množstvo zaujíma-

vých ideí a konceptov, ktoré porota doporučila ďalej riešiť formou seminárov a diskusií s odborníkmi aj autormi projektov. Výsledkom mala byť mestská časť so 100 000 obyvateľmi s komplexnou občianskou vybavenosťou, so zachovaním prírodného rázu krajiny, uplatňujúcej najmodernejšie poznatky z vývoja svetového urbanizmu.

Všetky tieto smelé plány boli však zo dňa na deň zhatené okupáciou v roku 1968 a následnými rokmi tzv. „normalizácie“. Riešením projektu bol poverený Stavoprojekt na čele s architektami Stanislavom Talašom a Jozefom Chovancom, ktorí aj napriek istým snahám o využitie poznatkov zo súťaže nedokázali zabrániť použitiu prefabrikovaných panelov a typizovaných projektov. Budovať sa muselo čo najrýchlejšie a najlacnejšie, aj na úkor kvality. Tak sa v roku 1973 začalo stavať, ale to je už iná kapitola.

Históriu už nezmeníme. Čo sa však zmeniť dá, je rozumným plánovaním (neovplyvneným záujmami bezcitných developerov) a v spolupráci s odborníkmi dotvoriť Petržalku tak, ako to definuje zadanie súťaže: „Nová Petržalka nemá byť a nebude poňatá ako „obytná

MEDZINÁRODNÁ URBANISTICKÁ SÚŤAŽ

Jeden z víťazných návrhov, v ktorom sa počítalo so zachovaním Pečenského ramena a prekopaním ďalších umelých kanálov, ktoré by dali Petržalke charakter mesta na vode. foto mk

spáľňa“ mesta, ale ako útvar, ktorý svojou príťažlivosťou tvorí podmienky pre stále a zdravo pulzujúci život;...aby po výstavbe Petržal-

ky stala sa Bratislava skutočne mestom na Dunaji.“

Martin Kleibl

DIÁR

29. marec - Miroslav

30. marec - Benjamín
Deň lekárov

31. marec - Vierošlava

1. apríl - Hugo
Zelený štvrtok
Začiatok Veľkonočných
prázdnin
Mesiac lesov
Mesiac multikultúrnej
komunikácie
Mesiac uvedomenia si
stresu
Medzinárodný deň boja
proti hluku
Medzinárodný deň
vtáctva
Medzinárodný deň
zábavy v práci

2. apríl - Zita
Veľký piatok
Svetový deň autizmu
Medzinárodný deň
detskej knihy
Európsky deň akcií za
práva migrantov

3. apríl - Richard
Biela sobota

4. apríl - Izidor
Veľkonočná nedeľa
Medzinárodný deň bez
násillia
Medzinárodný deň proti
nášlapným mánam
a na podporu akcií proti
nášlapným mánam

5. apríl - Miroslava
Veľkonočný pondelok

6. apríl - Irena
Koniec Veľkonočných
prázdnin

7. apríl - Zoltán
Svetový deň zdravia

8. apríl - Albert
Medzinárodný deň
Rómov

9. apríl - Milena

10. apríl - Igor

11. apríl - Július
Svetový deň
Parkinsonovej choroby
Medzinárodný deň
solidarity oslobodených
politických väzňov a
bojovníkov proti fašizmu
Deň spomienky na
holokaust

GALANDOVCI - LEGENDY SLOVENSKEJ MODERNY

V Mirbachovom paláci otvorili začiatkom februára jedinečnú výstavu pod názvom Galandovci - legendy slovenskej moderny, v rámci ktorej sa až do 11. apríla budú prezentovať autori zo Skupiny Mikuláša Galandu. Nechajte sa preto inšpirovať a pozvať na túto unikátnu výstavu.

Dielo Galandovcov patrí nepochybne do zlatého fondu výtvarnej kultúry Slovenska. Andrej Barčík, Anton Čutek, Vladimír Kompánek, Rudolf Krivoš, Milan Lалуha, Milan Paštéka, Andrej Rudavský, Ivan Štubňa a Pavol Tóth vybojovali v šesťdesiatych rokoch minulého storočia úspešný zápas za novú, modernú cestu výtvarného prejavu na Slovensku. V ťažkých podmienkach totality odmietli oficiálnu

dogmu socialistického realizmu. K tomu potrebovali, okrem veľkého výtvarného talentu, aj veľkú osobnú statočnosť a nebojácnosť.

V 50. rokoch a začiatkom 60. to Galandovci nemali ľahké. Straničke špičky sledovali ich konanie s krajnou nedôverou. „Vážený súdruh, výtvarnícka skupina M. Galandu, ktorej prvá výstava bola svojho času oprávnené kritizovaná, vystavuje v týchto dňoch znova vo výstavnej sieni C. Majerníka. Väčšina exponátov svedčí o tom, že si Galandovci nevzali poučenie z nedávne kritiky a že zotrúvajú na pôvodnej „tvorivej“ línii. Niektoré obrazy najmä práce Barčíka a Paštéku a sochy pripomínajú typické výplody úpadkového západného výtvarného umenia. Nemožno v tejto súvislosti ani prihliad-

Výstava potrvá do 11. apríla. foto mk

nuť, že ide o nedávnych absolventov Vysokej školy výtvarnej, čo nutne vyvoláva pochybnosti o výchovných metódach tejto vysokej školy, resp. niektorých jej pedagógov. So súdružským pozdravom, R. S.“ Vybrané z dopisu s. Rudolfa Strecha, predsedu Zboru poverenikov, súdruhovi Viliamovi Šalgovičovi.

Niektorí Galandovci boli napadnutí z toho, že urážajú robotnícku a roľnícku triedu tým, že vo svojich obrazoch a sochách im robia malé hlavy, a tým chcú upozorniť na ich menšiu inteligenciu. Boli publikované názory niektorých teoretikov „znalcov“, že diela Galandovcov môžete obrátiť hlavou dole a výsledný vizuálny zážitok je rovnaký alebo sa dokonca zväčší.

Do novembra 1972 fungovalo slovenské výtvarné umenie zdan-

livo normálne. Na II. zjazde Zväzu slovenských výtvarných umelcov bola umelecká scéna nekompromisne rozdelená na oficiálnu a neoficiálnu. Väčšina Galandovcov bola vylúčená zo ZSVU, čo malo katastrofálne následky, zákaz vystavovania, nákup diel v galériách a zákaz cestovania.

Oficiálny materiál z hore uvedeného zjazdu hovorí o tom, že mnohí výtvarníci zradili program umenia socialistického realizmu a stali sa hlásateľmi buržoáznej estetiky.

V rokoch 1972-73 doznieva skupinové pôsobenie Galandovcov, odvážnych rebelov a bojovníkov za slovenské moderné umenie.

(rk)

DUCHOVNÉ
SLOVO

Milí čitatelia Bratislavského kuriéra! Vstúpili sme do Veľkého týždňa. Na jeho konci stojí Veľká noc, okolo ktorej vystupujú rôzni aktéri. Ak sa ponoríme do čítania udalostí spred dvoch tisícročí, tam nachádzame mnoho ľudí, ktorí nám imponujú svojimi postojmi alebo naopak, sú nám nesympatickí, ba až protivní. Kto dnes bez ohľadu na to, či je veriaci alebo neveriaci, nevie kto sú farizeji, kto je Annáš či Kajfáš, kto je Judáš, kto je Pilát alebo Herodes, vojaci či lotri, slabý alebo odvážny učeník, žena, matka či kajúcnica a aké úlohy mali v procese, ktorý sa neoznačuje ako proces roka, desať či stáročia. Je to proces všetkých čias, kde išlo o Pravdu s veľkým P. Tak sa nazval totiž Ježiš sám. Ide o pravdu lásky, ktorú ohlasoval, a ktorá tak veľmi chýba tomuto svetu. Pravda, ktorá pozná a vidí človeka, jeho život, lesk a biedu, povznesenie, ale aj pád, slabosť, ale aj silu každého človeka. Ak sme sa rozhodli vyupratovať svoj dom, ducha cez spytovanie svedomia, nápravy hriechov minulosti dávnej či nedávnej, vieme veľmi dobre, kde stojíme a kým sme v procese s Ježišom. Sme jednoducho ľudia na strane Pravdy a lásky. Uvedomujeme si, že túžime po pokojnom živote a po láske. Preto sa s nádejou dívame na nadchádzajúce Veľkonočné sviatky.

Sú svedectvom nového života, sú svedectvom toho, že pravdu a lásku nemožno ukrižovať, usmrtiť a pochovať. Ona je vždy tak silná, že vychádza znovu a znovu na povrch ľudských dejín a vstupuje do života jednotlivca a spoločnosti, či sa to niekomu páči alebo nepáči. Naša úloha, napriek všetkému čo je medzi nami rozdielne, je poskytnúť šancu pravde a láske, aby vstúpila do nášho života a mohol sa naozaj začať rozvíjať nový život, ktorý je tak nádherný a výrazný vo Veľkej noci. Ona totiž nie je iba akýmsi sviatkom novej jari, ale predovšetkým sviatkom ľudskej bytosti obnovenéj Božou pravdou a láskou, je sviatkom nádeje v nový rozmer života. Preto by táto Veľká noc mohla byť naozaj novým začiatkom pre každého, ak správne pochopíme aj tento, pomaly sa končiaci pôstny čas. Skúsime to? Aké veľké nádeje vkladal a vkladá svet do samitu, ktorý sa konal v Bratislave, keď sa stretli dvaja prezidenti, ovplyvňujúci beh sveta. Myslíte si, že my sme menej dôležití a menej významní? Veľká noc sveta závisí od každého jednotlivca, nie iba od dvoch prezidentov, akokoľvek mocných ríši sveta. Veľká noc je výzvou pre každého a celý svet. Je výzvou s priáním Krista: Nebojte sa, pokoj vám!

Daniel Dian

šéfredaktor Duchovného pastiera

ZDRAVIE S IGOROM BUKOVSKÝM

AJ O VEĽKONOČNOM STOLE
PLATÍ, ŽE MENEJ JE NIEKEDY VIAC

Veľká noc sa nevyhnutne spája s voňavou šunkou, pikantným chrenom, varenými vajčkami, majonézovým šalátom a zákuskami. Podobne ako počas Vianoc aj teraz nad nami visí hrozba prejedenia. Doktor Igor Bukovský z Ambulancie klinickej výživy sídliacej na Mýtnej 5 (www.akv.sk) nám dáva niekoľko dobrých rád, aby sme Veľkú noc prežili pri plnom zdraví.

Sviatky jari sú oslavou znovuzrodenia, opäť všetko rozkvitá, rodia sa mláďatá a takmer v každom kúte Zeme sa nájdu ľudia, ktorí oslavujú Veľkú noc. U nás sa spája s vodou, korbáčmi a hojnosťou jedla a pitia. Niekedy je však tej hojnosti až nad únosnú mieru. S doktorom Bukovským, ktorý je dnes už dobre známym odborníkom na výživu, sa vám pokúsime poradiť, ako svoje telo počas veľkonočných sviatkov nezruinovať.

V prvom rade – vyhýbajte sa šunke a iným údeninám. Ak naozaj neodoláte, nezjedzte za jeden deň väčší kus, ako je vaša dlaň. Údeni-

ny patria k najsilnejším rakovino-tvorným potravinám. Šunku a klobásky napríklad zabijajú tisíce spermií každým sústom. V kombinácii s cholesterolem (vajčička, majonéza, stužený tuk v dezertoch) a alkoholom poškodzuje cievy všetkých dôležitých orgánov, čo mnohých posunie o poriadny krok bližšie k infarktu či mozgovej porážke. Pri údení sa totiž dymom dostávajú do svalov a tuku mäsa molekuly toxických látok. Údeniny obsahujú veľa dusičnanov a dusitanov, ktoré môžu spustiť napríklad migrénový záchvat. Je známe, že údeniny zvyšujú aj riziko rakoviny pankreasu, žalúdka, hrubého čreva a konečníka. Každý deň v našom tele vzniká niekoľko stoviek rakovinových buniek, ktoré musí imunitný systém objaviť a zlikvidovať. Akékoľvek prejedanie sa masnými jedlami, alkohol a veľa sladkostí imunitu poškodzuje.

Je pravda, že počas sviatkov platí - čo domácnosť - to za štampľík, dva, tri... Možno bude lepšie, ak si vezmete auto a tomuto alko-

holovému pokušeniu sa vyhnete. Ak to už musí byť, nevypte za jeden deň viac ako 4 dcl vína (príp. 2 malé whisky), ak ste muž, a nie viac ako 2 dcl vína (1 malá whisky), ak ste žena.

Vajčička majú tiež svoje pre a proti. Doktor Bukovský radí, aby ste neprekračovali „dávku“ dvoch vajčičok za jeden deň. Rátajú sa však aj koláče, majonéza, šaláty...

Krásne usláhaná šľahačka, vanilkový krém, čokoládová pena... Áno, znie to fantasticky, ale všetkého veľa škodí. Nezjedzte za deň viac ako dva krémové koláče a radšej uprednostnite suché pečivo. Gazdinky, vezmite si tieto rady k srdcu a namiesto piatich krémových koláčov upečte jeden a radšej na veľkonočnú misu poukladajte medvedie labky, jarné túhy, ovsené koláčiky, orechový či makový závin a podobne.

Ako sme už povedali, obzvlášť počas Vianoc a Veľkej noci si radi vyhadzujeme z kopýtka. Čo keby ste tento rok nepoložili na stôl rôzne bublinkové, prifarbované a do-

sládzané nápoje? Skutočné zdravie vám zaručí čistá voda a z nej varené čaje. Pite teda pramenitú vodu, nesýtené minerálky, bylinkové čaje a 100 % ovocné šťavy.

Aby bol veľkonočný stôl dokonalý, vyobkladajte ho množstvom pekného ovocia. Verte, že ani vy, ani vaši hostia neodolajú, keď sa na nich bude „usmievať“ krásne červené jablko, zrelý banán či voňavý pomaranč. K obloženým misám nezabudnite nakrajať veľa zeleniny – papriku, rajčiny, cibuľu, kapustu a podobne. A namiesto bieleho pečiva nezabudnite použiť celozrnné. Ešte skôr, ako vám zaželáme veľa vody – pre zdravie a krásu a bohatú výslužku, musíme pripomenúť, že odporúčania týkajúce sa množstva údenín, vajčičok či zákuskov neplatia na celý deň roku. Prehrešky si doprajte cez Veľkú noc, no po nej sa od údenín a ostatných veľkonočných „nevyhnutností“ radšej postite. Jazyček je síce „mlsný“, ale telu sa oveľa viac zavedá číste.

Veronika Ševčíková

MALÍ AJ VÄČŠÍ PETRŽALČANIA ZAHLASOVALI
ZA SVOJICH OBLÚBENÝCH UČITEĽOV

Že sú pre niektorých svojich žiakov – bývalých alebo súčasných – učiteľkami, na ktoré nezabúdajú, sa v Zrkadlovom háji dozvedeli viaceré petržalské pedagogičky a hŕstka ich mužských kolegov. Popri tom, že na nich nezabúdajú, totiž zareagovali aj na výzvu mestskej časti a dali o nich vedieť.

Do najlepšej päťky sa okrem iných „prebojovala“ bývalá matematikárka Katarína Baranová, ktorá sa popri číslach snažila zasvätiť deti aj do sveta farieb. „Tie dva svety úžasne kombinovala, bola príjemná, ale zároveň aj prísna,“ napísala o nej jedna z tých, čo dnes vyše 90-ročnej pani prešli rukami, a v ktorých zostala. Marcela Nemče-

ková z Materskej školy na Bulíkovvej vraj zase dokáže nájsť v deťoch skrytý talent a vôbec ich neobmedzuje v tvorbe, necháva im absolútnu slobodu. Popritom sa ich snaží viesť k zodpovednosti. Bývalá riaditeľka jednej z petržalských základných škôl Olge Chudovskej je povďačná žena, ktorú pred rokmi povzbudila v ťažkej chvíli, keď jej povedala, aby okoliu dokázala, na čo všetko má. A nasmerovala ju tým k učiteľstvu, ktorému sa venuje dodnes. „Zdenka Tršková miluje deti bez rozdielu, pracuje s nasadením, je empatická, invenčná, obetavá,“ vychválili učiteľku zo Základnej školy na Dudovej 2 rodičia jedného z jej žiakov. Bývalá uč-

iteľka Eva Tatárová vraj bola spriaznenou dušou detí s poruchami učenia, a keď stála na pódiu Zrkadlového hája, vybehlo za ňou celkom malé dievčatko so žltými tulipánmi.

Učiteľkou, ktorá je o krok vpred, sa tento rok stala Monika Melicherová. Za to, že sa v počítačoch vyzná tak dobre, aby s nimi mohla pomáhať aj ostatným.

Prítomní učiteľia sa zhodli na tom, že dobrá škola robí človeka lepším, že pozdrav od bývalého žiaka vždy poteší, a že najdôležitejšie pri učení je, aby boli trpezliví. Sú si vedomí toho, že obdobie školstvu až tak veľmi nepraje, a že mladí ocenia ich snahu často až v

dospelosti, dávno po tom, čo školu opustili.

Petržalský starosta Milan Ftáčnik pripustil, že na základných školách je menej detí, ako bývalo, a že sa trápia, podľa neho to ale v konečnom dôsledku stojí za to. „Po výmenách okien je v mnohých triedach lepšie prostredie, zlepšuje sa aj vybavenie škôl, pribúdajú nové pomôcky,“ informoval o krokoch miestnej samosprávy v tejto oblasti. Vrátil sa aj k zrušeniu Materskej školy na Fedinovej ulici, ktorú chcú obnoviť, tento rok to ale z finančných dôvodov nevyjde.

(ld)

Hľadá sa stratený psík, rasa Jack Russel. Stratil sa v piatok 05.03.2010 pri Horskom parku v Starom meste. Kto ho videl, nech nás prosím kontaktuje na tel. čísle:

mobil: 0918 656 410
pevná linka: 4445 17 69

ODMENA ISTÁ!!!

NIEKDAJŠIA SÚŤAŽ „POZNAJ SVOJE MESTO“ PREHĽBILA MÔJ VZŤAH K BRATISLAVE

ROZHOVOR

s dramaturgičkou
ZUZANOU
KAPRÁLIKOVOU

Narodila sa a celý život prežila v Bratislave. Pochádza z rodiny, ktorá sa už niekoľko generácií venuje herectvu. Jej hlas poznáme predovšetkým z dabingov a rozhlasu. Mnohí si ju iste ešte pamätajú ako Ružovú Aničku, ko-

mornú z rozprávky Dlhý, Široký, Bystrozraký alebo z Jaškovoho sna. Zuzana Kapráliková je na umeleckú dráhu predurčená. My sme sa jej spýtali, prečo ju je viac počuť v rozhlase a málo vídať v televízii, kde v Bratislave má „svoj kútik“ a ako prežíva Veľkú noc.

Pochádzate z rozvetvanej hereckej rodiny. Bol to dôvod, prečo ste sa aj vy pustili na hereckú dráhu?

Keď vyrastáte v hereckom prostredí, tak vás to isto ovplyvní. Je pravda, že pôvodne som nechcela byť herečkou. Chcela som byť všetkým možným, podľa toho, čo ma zaujalo v škole. Túžila som byť paleontologičkou, astronómku, čítala som o tom veľmi veľa kníh, zbierala som skameneliny. Od deviatich rokov som začala chodiť do Detskej rozhlasovej dramatickej družiny, odtiaľ som sa dostala do dabingov, takže už som bola akoby v jednom kole, no ešte stále som nechcela byť herečkou. Keď sa nás v škole pýtali, čím chceme byť, radila som sa s otcom a on mi navrhol, aby som povedala, že chcem byť rozhlasová redaktorka. Vtedy som ani netušila, čo to je. Teraz, zhodou okolností už druhý rok, okrem toho, že sa stále venujem i hereckej práci, robím aj redaktorku v Slovenskom rozhlase. Dokonca viem Detskú rozhlasovú dramatickú družinu, takže som sa do nej s radosťou vrátila. Spolu s deťmi a kolegynou herečkou Martinou Michalcovou pripravujeme pravidelnú detskú reláciu Pampulóni. Veľmi nás to baví. Pracujeme na dramatických textoch, robíme rôzne artikulačné, dychové cvičenia a pripravujeme deti aj na nahrávky iných rozhlasových programov a hier.

V ôsmej triede na základnej škole som sa predsa rozhodla pre here-

ctvo a šla som ho študovať na bratislavské konzervatórium. Raz, keď som bola chorá, mi jeden pán povedal, že by som sa mala naučiť počúvať iných ľudí. Hneď na to som dostala ponuku stať sa externou redaktorkou časopisu Dámska jazda a s radosťou som ju prijala, okrem iného i ako príležitosť počúvať iných ľudí, robiť s nimi rozhovory, zaoberať sa ich myšlienkami, svetom, čo ma nesmierne obohatilo a vymanilo z krútnavy vlastných starostí. Takže píšem, robím dabingy, hrám.

Čo vás v súčasnosti najviac zamestnáva?

V Slovenskom rozhlase som redaktorkou literárno-dramatického centra, čiže dramaturgicky pripravujem rozprávkové hry a hry pre mládež. Mám na starosti aj vysielacie termíny hier pre mládež a na sobotu rádia Devín a Regina. Je to veľmi zaujímavá práca – vypočujem si staré hry, povyberám z toho, čo môže ísť do vysielania, napíšem anotáciu. So švagrinou Miškou Kaprálikovou-Medvedcovou a ešte s ďalšími kolegynkami kamarátkami Zuzanou Kyzekovou a Gabikou Škrabákovou by sme radi naskúšali nejaké „babské“ predstavenie, ale zatiaľ je to len v teoretickej rovine.

Okrem toho chodím ešte do večernej Školy Anny Sophie, kde sa zasnávam do mladého umenia – umenia priestoru – eurymie – hláskovej a tónovej. Ťažko sa to opisuje, lepšie je to vidieť a najmä zažiť. Popritom máme hudobnú teóriu, maľujeme, modelujeme z hlíny, je tam zborový spev... Človek sa má stále čo učiť, to je skvelé.

Je vám bližšia tvorba pre deti alebo pre dospelých?

To ťažko povedať. Veľmi rada dabujem kreslené rozprávky a je pravda, že v sebe stále „oživujem“ vnútorné dieťa. Samozrejme, keď sa mám správať ako dospelá, tak sa tak aj správam, ale netreba zabíjať svoju fantáziu a hravosť. Návštevy u nás doma väčšinou skončia pri nejakej spoločenskej hre. Moja obľúbená je hra Ivana Mládka a tchýně: „Soudruhu, nezlob se“.

V poslednej dobe je vás málo vídať vo filmoch. Čím to je?

Ja som točila hlavne veľmi veľa inscenácií, ktoré sa už vlastne prestali robiť. Potom sa dlho nič nedialo, bolo to také hluché obdobie. V tom čase som hrala v dvoch filmoch. Teraz, keď si zoberiete, koľko je hercov a koľko sa točí, už to nie je o tom, že by sa išli všetci potrahať o jedného človeka. Priznám sa, že to ani dáko neskúmam, či by som chcela alebo nechcela hrať, buď to príde, alebo nie.

Čo je vám najbližšie? Divadlo, rozhlas, film?

Snažím sa robiť to, čo mi je najbližšie. V rádiu a práci za mikrofónom sa cítim naozaj isto, keďže som to robila od detstva. Ostatné veci ako divadlo a film sú pre mňa výzva, niečo, s čím sa treba ešte popasovať.

Priznám sa, že pri natáčaní ma vždy nebavilo to čakanie. Pre herca to nie je také akčné ako napríklad v divadle, kde prežijete príbeh v priebehu hodiny a pol až troch hodín. Asi najviac záleží na tom, aký je scenár, s akými ľuďmi sa stretnete, aký je kolektív, nálada, zámer celého filmu, to je pre mňa dôležité. Pred časom ma oslovili aj so študentským filmom. Povedala som im, že ak budú točiť menšiu „depku“, niečo veselšie, tak do toho rada pôjdem.

Momentálne sú „depky“ modernejšie...

Je to prirodzené, že kým je človek na škole, skôr ho fascinujú tragické, komplikované veci. Aj mne sa vo veku okolo 20 rokov páčili tragédie. Čím je však človek starší, v živote už musí všeličo prekonať, má chuť robiť niečo odľahčujúce, optimistické.

Narodili ste sa v Bratislave, žijete tu. Ako vnímate vývoj nášho hlavného mesta za tie roky?

Hlavne sa toho veľmi veľa postavilo, aj na našom sídlisku Ostredky v Ružinove, kde bývam. Našťastie máme pred domom nádherný park a ten tam, dúfam, aj ostane. Keď som bola malá chodila som na „Poznaj svoje mesto“ – boli tam rôzne kvízy, počúvali sme povesti o starých budovách, uliciach. Aj vďaka zoznameniu sa s históriou sa prehľbil môj vzťah k rodnému mestu.

Na naše sídlisko kedysi chodieval cirkus, podliezali sme maringotky a kfmili kozy. Potom tam vyrástli paneláky a cirkus odvtedy staval pri hoteli Bratislava, na mieste, kde je teraz kostol.

Máte svoje najobľúbenejšie miesto v Bratislave?

Vyrastala som a dodnes bývam v rodičovskom byte, ktorý je na spomínaných Ostredkoch, toto sídlisko a jeho park mám naozaj veľmi rada. Rovnako aj bratislavskú Kolíbu, hrad Devín, všetky jazerá, ktoré sú tu. Na to, že sme hlavné mesto, ešte stále tu máme kam chodiť. Preto dúfam, že aj to stavenie bude pokračovať s rozumom, nebude to len o peniazoch. Bratislavu mám rada, mám rada ruch, a keď to potrebujem, zjdem si oddýchnuť do neďalekej prírody.

Tiež mám rada divadlá, kiná, výstavné siene. Vždy sa teším na výstavy rôznych umelcov – medzi mojich obľúbených patrí výtvarník Palo Macho, ktorý robí nádherné objekty a obrazy zo skla, Veronika Lesana Renčková - jej obrazy, bábky, vankúše. Milujem obchodíky návrháry Zdenky Krivdovej Gundovej na Klariskej a Mariánskej ulici. A veľmi sa mi páči interiér a nábytok vo Waldorfskej škole spod rúk výtvarníka Petra Zvonimíra Heribana.

A mojím obľúbeným kútkom je aj čajovňa na Nevádzovej ulici, ktorú vytvorili manželka Slovkovi. Bola som za ňu dokonca bojovať na miestnom zastupiteľstve, pretože hrozilo, že ju zatvorí.

Čo vám na Bratislave naozaj prekáža?

Je tu veľmi málo plavární, saunových centier či aquaparkov, ktoré by sa isto uživilo.

A prekáža mi, keď sa stavia aj na takých miestach, kde by sa už skutočne nemuselo. Akoby bez citu. Nechcem nikoho obviňovať, ale každý by sa mal zamyslieť nad tým, aký to bude mať dopad na ostatných, či to stojí za to - peniaze nie sú všetko. Vyrubujú sa stromy, ktoré nám pomáhajú dýchať. Na bilbordoch volebnej kampane vidíme - zachováme zeleň v meste, ale žiaľ, sú to väčšinou len plané sľuby na získanie voličov. Celkom ma zaujíma osud obchodného domu Ružinov - už dosť dlho je tam škaredé stavenisko a jama plná vody.

A dnes som sa už po niekoľkokrát pozastavila nad tým, že mestská polícia by na Antolskej ulici pri nemocnici mohla skôr tvorivo riešiť katastrofickú situáciu s parkovaním, ako len dávať papuče chudákovi pacientom, ktorí sú radi, že mali vôbec kde zastať.

Dočítala som sa o vás, že ste od detstva boli vedená k čítaniu. Máte aj teraz niečo rozčítané?

Momentálne mám rozčítaných niekoľko kníh, Angelológiu RNDr. Emila Páleša, Čaro prírody Mira Žiarislava Švického, nedávno som dočítala knižku, ktorú mi požičala moja kamarátka - čerstvá mamička - „Tvoje dieťa ako šanca pre teba“ od Zdeňky Jordánovej. Je to taká motivačná literatúra, pripravujem sa do budúcnosti.

Čítam aj novú knihu od ruského psychológa Valerija Sineľnikova. Je to o preprogramovaní starých vzorcov, obrazov v podvedomí, ktoré nám spôsobujú ťažkosti v bežných situáciách alebo pri splňaní životných snov. Je to veľmi dobré, každému odporúčam.

Ďalej Galina Šeremetěvová - moja obľúbená spisovateľka. Nedávno veľmi vtipne napísala Jsem žena, ako ja hovorím, manuál pre ženy. Rovnako sa chystám na nového Dana Browna. Na toho som „namotaná“, má ľahký a pútavý štýl písania. A dostala som kopu kníh od moderátora Dada Nagya, s ktorým často spolupracujem na jeho relácii o knihách Literárna revue - (vysielanej raz za dva týždne v piatok o 20:05 na Rádiu Slovensko), takže už si musím len nájsť čas na to, aby som ich mohla preľúskaať.

Už o niekoľko dní sú tu veľkonočné sviatky, ako ste ich trávili v detstve a ako si ich užívate teraz?

V detstve som veľkonočný pondelok prestála pri okne v túžobnom očakávaní kúpačov a vždy som ich poctivo počítala, aby som sa nimi mohla v škole pochváliť. Chalani ma vytiahli na chodbu s podporou môjho otca a poriadne ma vyšibali a pooblievali, na balkóne sa potom sušilo niekoľko kusov mojich šiat. Otdarila som chlapcov vlastnoručne maľovanými vajčičkami, koláčikmi.

Dnes sa teším, že mám aspoň malého synovca Miška, ktorý ma aj s tatom prídu vyšibať, lebo môjmu budúcemu manželovi kupujem korbáč sama s nádejou, že ma možno vyšibe, aby som mala zdravé nôžky a obleje, aby som bola po celý rok krásna. Na to mi väčšinou s úsmevom povie, že to mi nepomôže.

Veronika Ševčíková

DO 10. APRÍLA MÔŽETE ŽIADAŤ O „NARCIS“

Už 14 rokov pokračuje verejná zbierka so známym názvom - Deň narcisov. Tento rok sa tisíce dobrovoľníkov rozprchnu po mestách 16. apríla, aby vyzbierali finančné prostriedky pre pomoc onkologickým pacientom. Za zbierkou stojí už dobre známa nezavislá charitatívna nezisková organizácia Liga proti rakovine - člen Európskej asociácie Líg proti rakovine a Medzinárodnej únie proti rakovine.

Celoslovenská zbierka, ktorá sa stala už aprílovou tradíciou v našich mestách, je symbolizovaná narcisom. Ak sa rozhodnete venovať ľubovoľnú sumu do pokladničky tejto ligy, dostanete od dobrovoľníkov narcis - kvietok jari a nádeje, ktorý si ľudia pripínajú v tento deň na svoj odev, aby vyjadrili solidaritu s osobami postihnutými rakovinou. Organizácie a záujemcovia o pridelenie financií z výnosu Dňa narcisov 2010 môžu o ne žiadať prostredníctvom formulára, ktorý sa nachádza na internete. Vmestiť sa musíte do dvoch kategórií. Podporené budú projekty, ktoré sa zaoberajú psychosociálnou starostlivosťou o onkologických pacientov a poskytujú služby pre zlepšenie kvality ich života alebo ide o základný, translačný a klinický výskum, rozvoj prevencie, diagnostiky, liečby a rehabilitácie v onkológii.

Každý projekt, na ktorý požiadate o financie, bude riadne posudzovaný Generálnou radou Ligy proti rakovine SR. Posudzované však budú len tie žiadosti, ktoré stihnú do organizácie prísť do 10. apríla 2010. Všetky informácie nájdete na stránke www.lpr.sk.

ADOPTUJTE SI STARÝCH RODIČOV

Mnohým možno už od detstva chýba starká či starký. Občianske združenie C.A.R.D.O rozbehlo v Bratislave už pred štyrmi rokmi projekt - Adoptuj si starého rodiča. Hlavným poslaním projektu je podpora starých a umierajúcich ľudí prostredníctvom dobrovoľníkov v domovoch dôchodcov a zariadeniach sociálnych služieb. Tento program momentálne funguje v troch bratislavských domovoch dôchodcov - Domove dôchodcov Hestia v Dúbravke, v Dome tretieho veku v Petržialke a v Náručí záchranu senior a junior v Dúbravke.

Cieľom tohto projektu je získanie dobrovoľníkov, ktorí by boli ochotní venovať svoj čas starým ľuďom. Keďže táto práca je psychicky náročná, vyžaduje emocionálne nasadenie, dobrý psychický stav a teoretickú prípravu, ktorú organizácia zabezpečuje.

(vs)

Súčasťou edície Bratislava – Pressburg, ktorú vydáva Albert Marenčin – Vydavateľstvo PT, je aj kniha Igora Janotu Bratislavské rarity. Autor v nej približuje atraktívne kuriozity a kuriozne atraktivity starej Bratislavy. Pozývame vás na krátku exkurziu....

UPÁLENIE PRVEJ BOSORKY

Presne na rohu Michalskej ulice a Župného námestia si môže chodec všimnúť pamätný reliéf, inštalovaný do dlažby. Ide o dielo akademickej sochárky Ludmily Cvangrošovej, ktoré tu osadili v roku 2000. Reliéf má ľuďom pripomínať udalosť z 24. mája 1602, keď pred Michalskou bránou miestny kat zaživa upálil bosorku Agátu Toottovú-Barnabášovú. Na trest smrti bola odsúdená na základe udania manželky Jána Mészárosa, ktorá o nej vyhlásila, že je vrahyňa a striga.

Bosorky, strigy, čarodejnice, bosoráci a strigóni! Boli to ľudia, ktorí podľa mienky okolia mohli škodiť susedom, privolávať na ľudí a dobytok choroby i smrť, zničiť úrodu, či podpáliť dom. A robili to obyčajne s pomocou samého Lucifera. Ten totiž rád navštevoval najmä mladé bosorky, aby sa v preoblečení za švárneho mládenca s nimi noc čo noc miloval. So strigami a strigónmi sa stretával aj na osobitných mítingoch, ktoré sa volali sabbat alebo rákoš.

Vráťme sa však k pani Agáte. Keď ju suseda udala, mestský drábi ju vrhli do väzenia v podzemí radnice a dali ju na starosť katovi. Ten ju s pomocníkmi začal spovedať na mučidlách. Pisár mal čo robiť – toľko toho biedna Agáta priznala! Zápisnica, dodnes zachovaná, má dvadsaťdva bodov a každý bod je vážne previnenie. Len ako príklad uvedme, že čarovaním chcela spôsobiť, aby kvitnúca mäsiarstvo Augstína Mészároša vyšlo navničo. Keď sa presťahovala do nového bytu, zoznámila sa s diablom, ktorý ju potom chodil nocou navštevovať. Milovali sa až do svitanja. Keď istá Vendula Balážová uvarila vo vode lebku, ona vodu vyliala pred richtárov dom, a odvtedy richtár koná tak, že nijaký žalobca uňho spor nevyhral. Nočný návštevník, Lucifer, ktorý sa v zápisnici volá Zlý, jej vyplácal za každú noc jeden uhorský halierok. K tomuto Zlému bola už taká povolná, že si mohol k nej priláhnúť aj vtedy, keď bola v posteli so svojím manželom. Manžel dosvedčil, že mala vždy studené telo. Doma schovávala žltú masť s prachom z mŕtvonarodeného dieťaťa...

K tomuto trestnému protokolu je v Mestskom archíve pripojený aj kúsok papiera s červenou pečatou. Je to účet vystavený katom za upálenie prvej bratislavskej bosorky, fakturoval si dvanásť denárov.

Pod Hradom stojí aj krásne súsošie Tibora Bártafaya nazvané Bratislavská bosorka, pripomínajúce tieto časy.

(vs)

Prešporský Pitaval

Súčasťou feudálneho trestného práva v Uhorsku, najmä v prípade najťažších zločinov, ktoré sa postihovali trestom smrti, bolo hrdelné právo. Výraz príst o hrdlo znamenal, že dakoho popravili, a to zväčša mečom. Právo meča (ius gladii), čiže právo rozhodovať o živote a smrti, pôvodne prislúchalo iba kráľovi. Prevažne v priebehu 13. – 15. storočia panovník toto právo výnimočne udeľoval formou privilegia aj najvýznamnejším veľmožom a slobodným kráľovským mestám. Medzi ne patrili aj Prešporok.

Zo zachovaných písomných svedectiev vieme, že naše mesto vykonávalo právo meča nepochybne už od 13. storočia. Z tohto hľadiska zostáva do istej miery záhadou, prečo oficiálny doklad o udelení tejto výsady pochádza až z polovice 15. storočia. Núkajú sa dve vysvetlenia: buď sa oficiálne privilegium o udelení práva meča nezachovalo, alebo – a to je pravdepodobnejšie – ho žiaden panovník dovtedy ani nevydal, lebo mesto si právo meča začalo proste uplatňovať na základe zvykového práva po udelení privilegia slobodného kráľovského mesta. Nech je tak či onak, zatiaľ najstarším priamym písomným dokladom na udelenie práva meča je latinská listina gubernátora Jána Huňadyho, datovaná 18. mája 1451 v Temešvári.

BRATISLAVSKÉ VÄZENIE KORUNNÉHO PRINCA I.

V prvej polovici 18. storočia nielen v Bratislave, ale v celej Európe vzbudil nevidaný rozruch prípad Gašpara Hausera. Kto bol tento mladý muž? Ako 17-ročný sa objavil na turičný pondelok v roku 1828 na trhu v nemeckom meste Norimberk. Dorozumieval sa veľmi ťažko. Ovládal však niektoré slovenské a maďarské slová. Ukazoval na lístok, kde bolo napísané, že sa volá Hauser a že má byť prijatý do vojska. Celý čas sa správal veľmi čudne – predmety každodennej potreby nepoznával. Jedol chlieb a mlieko, mäsa a alkoholu sa štilil. Prejavoval mimo-riadnu senzitivnosť. Začali s ním robiť, ako sa vtedy hovorilo, „magne-tické experimenty“. Jeho inakosť a odlišnosť od ostatných postačovala na to, aby vzbudil záujem mestského predstavenstva.

Norimberský sta-rostka Binder sa mladíka ujal a vydal prípis, v ktorom vyslovuje podozrenie, že neznámi páchatelia chceli tohto mladého, nesporné zaujímavého muža zavraždiť. Mal byť dlhší čas väznený osamote na neznámom mieste.

Medzi pospolitým ľuďom sa

Hovorí sa v nej, že mesto „môže akýchkoľvek zlodejov, lupičov, lotrov, zločincov súdiť a zadržať ich z dôvodu spáchania trestného činu, nech by boli šľachticmi či nešľachticmi alebo iného postavenia a príslušnosti, zároveň sa umožňuje podľa zásluh postihovať ich trestom i podrobovať mučeniu.“

Spresnenie hrdelnej právomoci

Kráľ Matej Korvín listinou datovanou 15. februára 1468 v Budíne na žiadosť Bratislavčanov, spresnil a rozšíril hrdelnú právomoc Bratislavy: „Mestu a jeho obyvateľom i občanom sa dáva právo stavať šibenice, kolesá, koly a akékoľvek druhy mučidiel, aby zlodej, lotri, lupiči, tí, čo násilím vtrhnú do príbytkov, vrahovia a iní zločinci, ktorých verejne prichytia na území mesta, mohli byť zadržaní a po zásluhe potrestaní, čiže popravení, a to menovite povrazom, kolesom, mečom a ohňom, alebo aj inými spravodlivými trestami smrti, ktoré možno uložiť podľa zákonov či zaužívanej obyčaje krajiny.“

Mestský súd mal v hrdelných kauzách veľké právomoci, ale aj zodpovednosť. Neraz sa stávalo, a potvrdzujú to aj písomnosti uložené v Archíve mesta Bratislavy, že súd omilostil či úplne oslobodil páchatelov závažných trestných činov, dokonca aj vrahov. Ak však vysvitlo, že na základe rozsudku mestského súdu popravili nevinného šľachtica, čo sa taktiež mohlo pritrafiť,

PRÁVO MEČA V STREDOVEKU

vtedy mali richtár a prísediaci sudcovia prísť o život a stratiť majetok. V Tripartite, čiže stredovekej zbierke platného uhorského obyčajového práva sa v ustanovení s názvom *Ako môžu meštania trestať verejných zločincov?* doslova nariaďovalo: „Teda, zlodej, lotri, vrahovia, podpalači a ostatní podobní zločinci – dodržiavajúc hľadiska práva to, čo sa v tejto časti má dodržať – majú byť podľa zásluhy potrestaní a pokutovaní, no nikoho nemožno okypťovať; šľachticov však, okrem miesta činu, nemožno ani zadržať a ani z dôvodu podozrenia podrobiť mučeniu.“

§ 1. Ak teda dáke mesto ako spoločenstvo vydá bez dôvodnej príčiny akéhokoľvek šľachtica na smrť, potom pod hrdel-

ný rozsudok spadajú nie všetci meštania jednotlivo, ale výlučne iba richtár a prísazní meštania, ktorí neodvratne stratia im prislúchajúce i patriace majetky a dedičstvo; z čoho treba dať dve časti kráľovskému majestátu, lebo je ich zemepánom, a tretiu časť treba dať a prideliť poškodenej strane.“

V hrdelnom súdnom procese s dávkym uhorským šľachticom bola teda opatrnosť zo strany prešporského richtára a prísazných naozaj viac než namieste. Svedčí o tom aj skutočnosť, že v celých stredovekých dejinách nášho mesta sa nestalo, aby richtár a prísazní sami museli okúsiť ostrie popravného meča.

Vladimír Segeš

Matej Korvín sa stal uhorským kráľom roku 1458 ako 15-ročný, panoval 32 rokov. Kolorovaný drevoryt z Uhorskej kroniky Jána z Turca, vydanéj v Augsburgu roku 1488.

Ján Huňady bol významným uhorským veľmožom a otcom kráľa Mateja. Kolorovaný drevoryt z Uhorskej kroniky Jána z Turca, vydanéj v Augsburgu roku 1488.

dzitým však súd dostal z nadriadeneho ministerstva pokyn, aby celú záležitosť odložil. Zastavenie vyšetrovania neostalo bez odozvy. Na adresu súdu začalo prichádzať množstvo anonymných listov. Jeden bol aj z Bratislavy. Bol datovaný 25. decembra 1829. Pisateľ oznamuje súdu, že chce podať vysvetlenie a dôkazy ohľadom osoby Gašpara Hausera. Chce však ostať v anonymite a žiada odpoveď na farský úrad pri Dóme sv. Martina.

Apelačný súd využil ponuku a požiadal o predloženie svedeckých dôkazov. Vysvitlo, že pisateľom je kňaz – kazateľ Ján Samuel Mueller, pôsobiaci v tomto chráme. Vo svojej výpovedi podal obsírne vysvetlenie okolností týkajúcich sa určitého úseku života Gašpara Hausera. Podľa neho Hauser mal byť väznený niekde pri Bratislave. Chýr o záhadnom zadržovanom mladíkovi sa šíril nielen šepkandou, ale prihlásili sa aj očití svedkovia, ktorí ho videli v jednom schátralom dome na predmestí, tesne za hradbami mesta.

Na pokyn súdu v Norimberku vypočula mestská rada v Bra-

slave kňaza Muellera, ktorý navyše udával, že raz sa ho úkladne pokúsili zavraždiť, a to vraj z rozkazu evanjelického farára Wirtha. Ďalšou vypočúvanou bola barónka Marianna Majthényiová, ako aj pani Dalboneová, komorná u grófkych Pálffyovcov. Svedčiť mala aj iná komorná Pálffyovcov, tá však ešte skôr spáchala samovraždu. Vyskočila z okna vysokého domu bratislavskej reštaurácie „U červeného vola“. Predseda apelačného súdu zapojil do vyšetrovania aj európsky známy špecialista Jozefa Hickela, ktorý pracoval pre anglického lorda Philipa Henryho Earl of Stanhope.

Detektív prišiel do Bratislavy v roku 1831. Jeho pôsobenie v meste prípad skôr zahmlievalo. Ukázalo sa, že stojí na strane tých, ktorí Hauserovi spôsobili jeho nešťastný osud. Pripisuje sa mu taktiež, že sa neskôr podieľal na smrti predsedu apelačného súdu.

Z pozostalosti Ovídia Fausta spracoval B.M.Ferjenčík

OBCHODY NA OBCHODNEJ ULICI I.

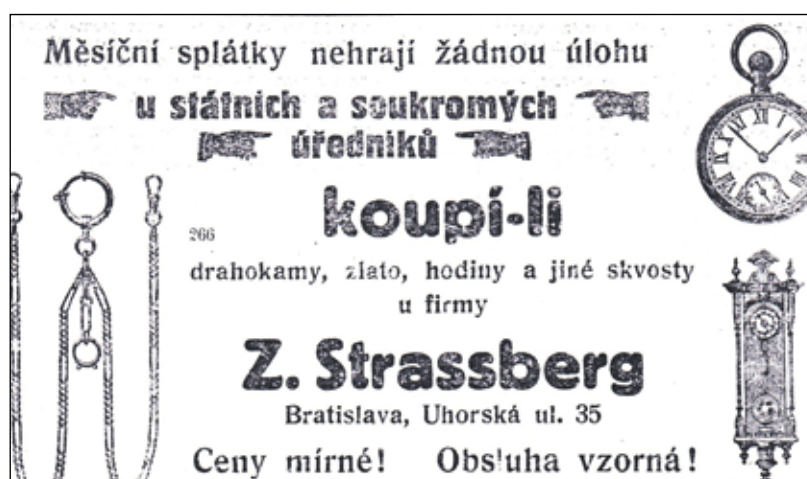
Bratislavský obchod sa menil po roku 1918 vplyvom nových rozvojových impulzov. Pribúdanie počtu obyvateľstva mesta, vytváranie širokého spotrebiteľského zázemia, v medzinárodnom merítku rozširovanie masovej priemyselnej výroby spotrebiteľských výrobkov a to i takých, ktoré sa dovtedy vo väčšej miere nepredávali, či zavádzanie tovarových noviniek – to boli okolnosti, ktoré sa prejavili v miestnej obchodnej činnosti. Rozvoj obchodu dokumentuje nárast počtu obchodníctva, obchodných branží a v maloobchode stúpajúci záujem o otvorenie prevádzok. Samotní obchodníci spolu s odbornou verejnosťou čoraz častejšie poukazovali na predimenzovanie obchodnej siete. V období hospodárskej krízy, keď sa množili žiadosti o maloobchodnú živnosť nezamestnanými úradníkmi, navrhovali, tak ako v iných živnostenských odboroch, zvýšiť inkorporačné poplatky do Grémia obchodníkov.

Súdoby pozorovateľ v článku miestnych novinách zanechal cené údaje o priestorovom rozložení obchodov. Zaiste išlo o spoločnú reklamnú kampaň časti obchodníctva na povzbudenie nákupného záujmu Bratislavčanov v období po odznievaní hospodárskej krízy. S podobným cieľom sa v tomto období uverejňovali tlačové výzvy na bratislavský spotrebiteľský lokálpatriotizmus.

Autor sa zaoberal obchodným centrom Bratislavy. Formou prechádzky najvýznamnejšími obchodnými ulicami zaznamenal jednotlivé obchody. Začal Obchodnou ulicou, ktorá už v 30. rokoch 20. storočia plnila funkciu rušnej obchodnej tepny. Ako neznámy pisateľ, podľa všetké-

ho dobrý znalec obchodných pomerov, napísal: „Jednoduchá prechádzka cez Obchodnú ulicu ukazuje na obidvoch stranách nadpriemerné množstvo obchodných domov. Každý spotrebný artikel je tam, môžete mať od jednoduchých rukavičiek, po plášť a klobúk, od najjednoduchších potravín po fajnové delikatesy. Všetky potreby od domácich potrieb po predmety zariadenia sú v bohatom výbere zastúpené. Obchodné domy s rokmi dlhou existenciou nie sú žiadnou výnimkou. Solidne malé obchody sa striedajú s impozantnými obchodnými domami“. Prechádzka začala od Michalskej brány po ľavej strane ulice, kde sa hneď naskytl pohľad na klenotníctvo R. Shevela (č. domu 3). „V skrinách si vyberieme hodiny, nastavíme správny čas a druhé dáme do opravy.“ V súčasnosti sa nachádza v rožnej budove banka a na prízemí obchod s textilom. O internacionalizácii obchodu svedčia niektoré názvy firiem. Vedľajší obchod (č. 9), nazýval sa Dandy, (fabrika na kravaty majiteľov Adler & Kurzweil) ponúkal „krásne kravaty pre pánov“. V dome sa za socializmu a ešte v 90. rokoch 20. storočia nachádzalo kníhkupectvo. Hneď nasledoval obchod s dámskymi a pánskymi klobúkmi majiteľa A. Hoffa (č. 11). O niečo ďalej sídlila firma so

zlatníckymi a striebornými výrobkami, klenotmi a hodinami, ktorú založil v roku 1906 po dlhej praxi vo Viedni, Budapešti S. Strassberg. „Všetky značky hodín, ako Shaffhausen, Dora, Omega, Zenith, a iné sú vo veľkom výbere. Všetky druhy strieborných šperkov si ľahko vyberiete podľa najväčších nárokov.“ V dome č. 17 pozývalo údenárstvo E. Schmutter. „Človek neverí pri pohľade na ligotajúce sa najmodernejšie mašiny, ktorými je predajňa zariadená, že obchod bol založený údenárskym pomocníkom z Bavorska už v 1852 malou nepatrnou hotovosťou. Len budovanie, usilovnosť a vedenie obchodu cez osem generácií spôsobilo, že meno firmy nie je len pojem pre Bratislavčanov, ale aj na Slovensku

a v Rakúsku.“ Obchod zabezpečil dovoz tovaru až do domu zákazníka – k dispozícii boli na tieto účely 2 automobily. Množstvo obchodov v meste zabezpečovalo zásobovanie potravinami. Jeden z nich, firma Braun (č. 19), zásoboval obyvateľstvo múkou, potravinami a koloniálnym tovarom. „Z malého začiatku v 1890 založený obchod solídnosťou a budovaním zakladateľov a dnešných vlastníkov sa stal obchodom pre Bratislavčanov a okolie“.

(pokračovanie nabudúce)
Lubica Faltánová

(Pressburger Geschäftszentren: Die Schöndorfergasse. Pressburger Zeitung. 1934.)

ZÁJDITE SI V NEDEĽU RÁNO K ROLANDOVEJ FONTÁNE, VRAJ SPIEVA

Fontány a studne približoval pred časom v kníhkupectve Artforum sprievodca Zsolt Lehel. Aby sa mohol priebežne zbavovať sucha v krku, vypýtal si pohár čistej vody v skle. Vypýtať si od niekoho čistú vodu v skle je vraj najväčšia pocta, akú môžete dotyčnému preukázať, cez túto priezračnú tekutinu si totiž ľudia medzi sebou vymieňajú tie najlepšie zo svojich vlastností.

O Rolandovej fontáne na Hlavnom námestí sa od neho prítomní dozvedeli, že je prvou renesančnou na Slovensku a pôvodne bola studňou. „Rytier Roland bol udatný bojovník, ktorý dostal od Karola Veľkého kord a roh (elifant), aby si pomocou neho mohol privolať pomoc v núdzi. Napokon zomrel v boji proti presile, a na onom svete vyhrával na elifante uspávanky deťom“, povedal Lehel. Sem tam zavítal aj späť do Bratislavy. „Mamy sa z toho, samozrejme, tešili. Lenže Roland si jedného dňa zmyslel, že odchádza. Deti, ktoré si na jeho uspávanky zvykli, začali plakávať. Mamy išli s petíciou na vedenie mesta, aby s tým niečo urobilo. Vtedajší panovník rozhodol, aby sa postavila fontána so zvukom eli-

fantu. Aby uspávala deti a pohladila duše okoloidúcich“, pokračoval dlhoročný sprievodca. Rolandova fontána podľa neho spieva dodnes, stačí si k nej v nedeľu ráno sadnúť. Najlepšie v lete.

Na pretras sa dostala aj cínová socha Diany od Čecha Antona Brandla, stojaca pôvodne na Suchom mýte, neskôr na Hviezdoslavovom námestí. Tam stála nedaľeľko Kina Mladosť. „Bola v polohe, akoby si hľadala blchy pod pazuchou“, vrátil sa do minulosti Lehel. Keďže v tom čase v kine vymenili drevené stoličky za čalúnené a niektorí návštevníci si objavili blchy, premenovali Dianu na blšiariku. Časom sa presunula do Primaciálneho paláca.

Lehel sa zmienil aj o prameni v Marianke. Kam si Bratislavčania dodnes chodia po liečivú vodu. „V roku 1968 vbehol jeden muž odtiaľto pod kolesá auta, potom požiadal dvoch sprievodcov, aby ho tam odprevadili. Išli sme s ním a časom bol v poriadku“, prezradil.

(ld)

OTEC SLOVENSKEJ GEOLÓGIE ZOMREL PRED 34 ROKMI

V Petržalke sa nachádza Andrusovova ulica, no azda len málokto vie, koho meno nesie. Ide o geológa, ktorý zomrel 1. apríla 1976, tento rok teda uplynie 34 rokov od jeho úmrtia.

Dimitrij Andrusov sa narodil v novembri 1897 v Tarte, pôvodne v ruskom, dnes v estónskom meste. Už jeho pôvod ho predurčoval na veľké veci. Jeho starý otec z matkinej strany bol Heinrich Schliemann a pripisuje sa mu objavenie Tróje. Otec bol ruský geológ a univerzitný profesor.

Dimitrij Andrusov študoval v Petrohrade, v Paríži na Sorbone, na Českom vysokom učení technikom v Prahe a napokon na Karlovej univerzite. Tu zostal pracovať až do roku 1938.

Druhú polovicu svojho života strávil na Slovensku, prevažne v Bratislave, kde vyučoval. V spomenuťom roku 1938 nastúpil ako pedagóg na Slovenskej vysokej škole technickej, o dva roky už pracoval aj na Univerzite Komenského na Prírodovedeckej fakulte a zastával tu funkciu prednostu Geologicko-paleontologického ústavu. Zároveň bol riaditeľom Štátneho geologického ústavu. Nemôžeme zabudnúť na jeho prvenstvo v našom školstve - Dimitrij Andrusov bol prvým profesorom geológie, ktorý pôsobil na slovenských vysokých školách. V roku 1957 založil geologické laboratórium, ktoré dnes poznáme ako Geologický ústav Slovenskej akadémie vied.

Andrusovovou srdcovou záležitosťou bola Orava – začal tam svoj geologický výskum na Slovensku, podrobne skúmal Karpaty a vydal o nich niekoľko publikácií. Zaujímavým objektom jeho skúmania boli aj subatranské príkrovy. Na Orave uskutočnil množstvo expertíz, nevyhnutných pre stavbu Oravskej priehrady. Okrem množstva publikácií, ktoré vydal, a že ich nebolo málo, zúčastnil sa na zostavovaní Prehľadnej geologickej mapy Československa.

Nebol len teoretikom, svoju prácu rád aplikoval do terénu. Jeho meno by sme našli azda pri všetkých dielach jeho doby, ktoré mali niečo spoločné s geológiou. Ide predovšetkým o priehrady, železnice, tunely, minerálne pramene či ložiská nerudných surovín.

Stál pri založení geologických výskumných pracovísk, ktoré väčšinou aj sám viedol. Rovnako sa pričínal o rozvoj odborného geologického časopisectva na Slovensku.

Právom sa o ňom hovorí ako o otcovi modernej slovenskej geológie. Išlo o prvého odborníka u nás, ktorý sa všestranne tomuto oboru venoval. Vďaka nemu sa geológia na Slovensku úspešne rozvinula. Zomrel v Bratislave a na jeho počesť umiestnila Prírodovedecká fakulta Univerzity Komenského na svojej budove pamätnú tabuľu.

(vs)

BRATISLAVČAN HALÁK VYTVORIL V NHL SLOVENSKÝ REKORD

Bol jednou z kľúčových postáv slovenskej reprezentácie, ktorá na zimnej olympiáde vo Vancouveri získala historicky najvyššie umiestenie v podobe 4. Priečky. Po návrate z dejiska ZOH do zámorskej NHL pokračuje v službách Montrealu v skvelých výkonoch a zaradil sa medzi popredné brankárske osobnosti vrcholovej sezóny profily. Bratislavský rodák Jaroslav Halák si v marci vytvoril osobné maximum šesť víťazných stretnutí v rade, čo je zároveň aj novým slovenským rekordom.

Canadiens aj vďaka Halákovkej šnúre poskočili z hranice postupu do play off až na 6. priečku Východnej konferencie. Po prvom víťazstve na ľade Los Angeles mal slovenský gólman pôvodne proti Anaheimu odpočívať, no jeho kolega Carey Price sa už po prvej tretine porúčal s tromi inkasovanými gólmi na striedačku. Vo zvyšnom priebehu Halák vychytal všetkých 21 striel a zdanlivo stratený zápas

Canadiens nakoniec v nájazdovom rozstrele vyhrali. „Osobne si myslím, že pre brankára je ľahšie naskočiť do zápasu, v ktorom sa zdá byť už rozhodnuté o prehre. Nemali sme čo stratiť a necítil som preto žiadny tlak. Len som sa sústredil na zneškodňovanie striel a až do konca predĺženia som mal o prácu postarané,“ skonštatoval brankár, ktorý na začiatku sezóny začínal ako Priceova dvojka. Nasledovali úspešné súboje s Tampou Bay, Edmontonom a Bostonom. Práve po triumfe nad Bruins Halák vyrovnal svoj strop v podobe päťzápasovej víťaznej šnúry. „Prekvapilo ma, že som dostal znova príležitosť nastúpiť od začiatku stretnutia, pretože v predchádzajúcom zápase som nechytal práve najlepšie, hoci sme aj napriek tomu vyhrali.“

Trénerovi Jacquesovi Martinovi sa dôvera v schopnosti Bratislavčana vyplatila a prišiel aj bonus. Víťazný poltucet Montreal zavŕšil úspechom nad New Yorkom Ran-

gers aj so slovenským kanonierom Mariánom Gáboríkom. „Bolo to predovšetkým o skvelom úsilí našich chlapcov,“ chválil skromne pred zámorskými novinármi odchovanec bratislavského Slovana spoluhráčov korčuľiarov a pokračoval: „Vďaka nim sa súper dostal len k niekoľkým strelám a keď aj vystrelil, všetko som jasne videl.“ Habs v bránke s 24-ročným Slovákom ne našiel premožiteľa v riadnom hracom čase ani v siedmom stretnutí, no v samostatných nájazdoch v derby s Torontom už ťahal za kratší koniec.

Doterajším rekordom pre Haláka bolo päť víťazstiev v jednom slede z marca 2007. Rovnakou bilanciou sa zo štvorice slovenských brankárov, ktorí sa doposiaľ predstavili v najkvalitnejšej lige plané-

Jaroslav Halák vzbudzuje rešpekt u najobávanejších strelcov NHL. foto NHL

ty, mohol pochváliť iba Halákov reprezentačný kolega Peter Budaj z Colorada. Ten je aj autorom inej rekordnej série, ktorá by mohla byť pre aktuálne piateho najlepšieho brankára NHL v percentuálnej

úspešnosti (92,3%) ďalšou motíváciou. Banskobystričan v decembri 2006 absolvoval až 12 štartov v rade bez prehry v riadnom hracom čase.

(pk)

HOKEJISTI SLOVANA PO DRÁME DO SEMIFINÁLE PLAY OFF PROTI NITRE

Hokejisti bratislavského Slovana vyradili vo štvrtfinále play off hokejovej extraligy rivala HKm Zvolen v sérii 4:1. V piatom zápase zaujímavej série videli diváci v ružinovskej Samsung Aréne neskutočnú drámu, ktorá poriadne zdvihla fanúšikom „belasých“ adrenalín. Bratislavčania napokon vyhrali zápas 3:2 po predĺžení a už sa môžu sústrediť na semifinále

le. V ňom sa Slovanu postaví Nitra, ktorá na vyradenie Banskej Bystrice potrebovala o zápas viac a napokon postúpila po výsledku 4:2 na zápasy.

V rozhodujúcom súboji hráči sedemnásobného slovenského majstra prehrávali so Zvolenčanmi 0:2 až do 57. minúty a hrozilo im, že sa séria opäť presunie do Zvolena. No potom si hostia Puche-

rom zrazili puk do vlastnej siete a Hujša minútu pred koncom riadneho hracieho času vyrovnal, čím poslal drámu do predĺženia. Hrdinom domácich sa stal 19 sekúnd pred koncom predĺženia 25-ročný Richard Huna, ktorý strelil v tohtoročnom play off síce prvý, ale o to dôležitejší gól a v Ružinove eufória gradovala. Huna bude musieť niečo poplatiť za gól aj do klubovej

pokladne, no vôbec mu to nevadí. „Niečo ma to stáť bude, ale neviem koľko presne. Naši pokladníci mi zrejme niečo za tento kúsok vymerajú,“ povedal šťastný strelec. Slovan začne semifinále na domacom ľade. Jeho fanúšikovia si môžu kúpiť upravený a zvýhodnený balíček vstupeniek na semifinále stretnutia play off. Cena vstupenky jednotlivu na prvé dva domáce zá-

pasy v pondelok a utorok (29., 30. marca) na „A“ sektory je 10 eur a na „B“ sektory 8 eur. Cena zvýhodneného balíka na obe stretnutia na „A“ sektory je 18 eur a na „B“ sektory 14 eur. S predajom sa už začalo, v deň stretnutí 29. a 30. marca sa budú vstupenky predávať už len jednotlivu.

(pk)

FUTSALOVÁ REPREZENTÁCIA PROTI „ORANJES“ OPĚ VYSTUŽIA HRÁČI SLOV-MATICU

Sedem futsalov bratislavského Slovanu FOFO a dvaja jeho mestského rivala Across Pinero la Bratislava sa dostali do nominácie slovenskej reprezentácie, ktorá si tento týždeň zmeria sily v priateľskom medzistátnom dvojzápase s Holandskom. Všetci fanúšikovia dobrého futbalu v hlavnom meste môžu osobne navštíviť prvý duel

zverencov trénera Richarda Baču, ktorý má výkop v pondelok o 20.00 hod v športovej hale na bratislavských Pasienkoch. Priamy prenos z prestížneho duelu vysiela aj STV3.

Druhý zápas sa odohrá o deň neskôr v ŠH Milénium v Nových Zámkoch. Zaujímavý je najmä návrat ikony reprezentácie aj bratislavského Slovanu Vojtecha

Váradyho do najcennejšieho dresu, skúsený hráč mal dlho problémy so zraneným kolenom. Vrásky na čele trénera Baču vyvolalo ale tiež niekoľko nepriaznivých správ. Pre zranenie mu vypadli Ján Švikruha, druhý najlepší strelec po základnej časti v aktuálnej sezóne futsalovej KYMA extraligy s 22 gólmi, a rovnako aj opora RCS Košice Anto-

nio Hernandez. Okrem Váradyho sú v nominácii aj jeho kluboví spoluhráči brankár Mário Gašparovič, Anton Brunovský, Ladislav Mikita, kanonier Peter Haľko, Atilla Fehérvári a Martin Rejžek. Z Pinero ly oblečú dres s dvojkřížom na prsiach Marek Bahna a Martin Cintula. Najväčším prekvapením v nominácii holandského trénera Mar-

cela Loosvelde je neúčast Najiba El Allouchihi, ktorý patrí v tíme „tulipánov“ k najlepším hráčom. V dobrej pamäti ho majú aj naši reprezentanti, v novembri 2008 im v Nijkerku strelil dva góly. Mohutný vzrastom, technicky a kondične vynikajúco pripravený futsalista v nominácii figuroval iba ako náhradník.

INZERCIA

1. A 2. SEMIFINÁLOVÝ ZÁPAS PLAY-OFF

PONDELOK, 29.3.2010 o 17:00

UTOROK, 30.3.2010 o 17:00

VS HC K CERO NITRA

SLEDUJ HC SLOVAN AJ NA FACEBOOK-u

PRÍPADNÉ ĎALŠIE DOMÁCE ZÁPASY SA ODOHRAJÚ 6. A 10. APRÍLA O 17:00

ZVÝHODNENÉ
BALÍČKY VSTUPENIEK
NA OBA SEMIFINÁLOVÉ
DOMÁCE ZÁPASY!
AKCIA PLATÍ PRI KÚPE
VSTUPENIEK DO NEDELE,
28. MARCA DO 24:00

PESTRÉ VÍKENDY V NOVOM CENTRE BRATISLAVY**1. - 3. APRÍLA od 9⁰⁰****OSLÁVTE PESTRONOČNÉ SVIATKY
V EUROVEA GALLERII****VEĽKONOČNÉ REMESELNÉ TRHY | BIOFARMA SO ŽIVÝMI ZVIERATAMI | VÝSTAVA MLADÝCH UMELCOV
INŠPIROVANÁ SLOVENSKOU TRADÍCIOU | HUDOBNÉ A TANEČNÉ FOLKLÓRNE SKUPINY | KREATÍVNE DIELNE PRE DETI****SÚŤAŽ O NOVÉ AUTO!****galleria**
EUROVEA**BALLYMORE**
www.ballymoregroup.comwww.eurovea.com

Nielen na Kopčianskej ulici sú ukradnuté kanalizačné poklopy hrozbu pre obyvateľov i pre vodičov.

Krátko po tom, ako Bratislavský kuriér upozornil na bezohľadných vodičov a nezaujímajúcu policie, už nebude pred bizniscentrom CBC na Mlynských Nivách také ľahké zaparkovať, kde sa komu zachce.

Najnovšie CD skupiny LOJZO - 16 pôvodných, notoricky známych skladieb ako aj úplné novinky, predstavila skupina v reštaurácii Alžbetka. Krstným otcom bol známy spevák Pavol Hamel.

Aj vy ste si v posledných dňoch poriadne zanáďovali na podobné „míny“, na ktoré ste neočakávane narazili?

Stromová alej na Kalinčiakovej ulici musela začiatkom marca definitívne ustúpiť výstavbe spojenej s novým zimným štadiónom.

Po klavírnej klaviatúre sa môžu Bratislavčania prejsť na jednom mieste v meste - pred Chopin Airport hotelom Bratislava na Galvaniho ulici. Vo vstupných priestoroch hotela si popritom až do konca apríla môžu pozrieť výstavu plagátov s názvom Fryderyk, vráť sa do Varšavy.

Nový subjekt na slovenskej politickej scéne strana Únia, vsadila okrem iných aj na známe tváre bratislavskej samosprávy Milana Čičeka a Branislava Zahradníka.

V BRATISLAVE JE, ČO POTVRDZUJÚ AJ FOTOGRAFIE OD ČITATEĽOV, VEĽA ZANEDBANÝCH ZÁKUTÍ

Ešte stále môžete reagovať na výzvu Bratislavského kuriéra a posilať nám fotografie podľa vás najzanedbanejších zákutí v Bratislave. Ku každej priložte krátky popisok. Na vaše tipy čakáme na redakcia@bakurier.sk.

„KRÁSNA“ VIZITKA

Ako obyvateľ Bukovej ulice sa každý deň stretávam s neporiadkom - nelegálnou skládkou na križovatke ulíc Buková - Nad lomom. Oproti nej sídli Maďarské veľvyslanectvo, takže je to krásna vizitka Bratislavy. V okolí sa nachádzajú aj mnohé ďalšie veľvyslanectvá, Hotel Bôrik. Neprekáža táto situácia vedeniu mesta? Pôvodne tu bolo zberné hniezdo na separova-

ný zber firmy OLO, čo je, bohužiaľ, dôvodom návyku mnohých občanov na zbavovanie sa akéhokoľvek odpadu na tomto mieste. Zberné hniezdo už presunuli približne o dvesto metrov nižšie do čistého prostredia. Ak to tam dopadne podobne, máme tu ďalšiu skládku.

Jakub Lupták

Skládka v blízkosti Maďarského veľvyslanectva.

NA KOPČIANSKEJ MAJÚ „BOHATÝ VÝBER“

Okolo kontajnerového stojiska na Kopčianskej ulici sa už niekoľko týždňov rozrastá rôznych domový odpad. Nájdete tu skutočne

veľa rôznych vecí - skrine, ľadničky, matrace a iné.

Miroslav

Kadečo nepotrebné nájdete aj na Kopčianskej ulici.

MALÉ SMETISKÁ

Malými smetiskami nazval Petržalčan Andrej Školokay neporiadok na fotografiách, ktoré poslal. Jedno sa nachádza oproti no-

vostavbe Digital Park II, druhé pri nadjazde, čo smeruje k Záporožskej ulici.

Ďalšia skládka vznikla aj pri nadjazde smerom na Záporožskú ulicu.

LIGA PASÁŽ TREBA ZREVITALIZOVAŤ

Liga pasáž, spájajúca dom na Dunajskej 18 s domom na Grösslingovej 23, predala mestská časť Staré Mesto dnes už vlastníkom bytov uvedených domov, ale zaťažila ich vecným bremenom na ňu s právom prechodu všetkým obyvateľom a návštevníkom mesta. Navyše si ponechala všetky nebytové priestory v suteréne a na prízemí, kde sú viaceré obchody a gastronomické prevádzky. Tým znemožnila vlastníkom bytov, aby mohli z nemalých financií, získaných z týchto nebytových priestorov, udržiavať a zveľaďovať dnes už 74-ročnú kultúrnu pamiatku.

Pasáž je veľmi vyťažovaná, využíva sa aj ako ulica. Je celá počmáraná grafitmi, špinavá od mastných odpadkov z tu ponúkaných jedál, ale bez zabezpečenia odpadkových

košov. Neupratuje sa, nerobia to ani mnohí z prevádzkarov podnikov. Zdržiavajú sa tu – a prespávajú – bezdomovci. Schodisko domu a pasáž využívajú nielen ako nocľaháreň, ale aj ako verejnú toaletu. Roznášajú choroby. Sú aj nebezpeční, lebo sa vyhrádzajú zabitím nožom tomu, kto ich chce odtiaľ vyhnáť. Nezriedka šokujú obyvateľov domu vychádzajúcich z bytov, keď sa im zjaví priamo pred dverami.

V noci pasážou prechádzajú aj podgurážení či nadrogovaní mladí ľudia, ktorí rušia nočný klud rozbiťaním fliaš od alkoholu, vyzváňaním na domových zvončekoch a „spevom“ nabitým decibelmi.

Ešte v predchádzajúcom volebnom období sľúbila mestská časť revitalizáciu Liga pasáže. Vypracov-

val sa projekt, v rámci ktorého sa, žiaľ, pasáž len osvetlila.

Opäť sa zvolenbieva. Očakávame, že Staré Mesto si už všimne túto najšpinavšiu a najnebezpečnejšiu pasáž na svojom území, ktorá je v blízkosti historického centra zlou vizitkou miestnej samosprávy. Pasáž treba zrevitalizovať úplne – z oboch jej strán osadiť mreže s možnosťou ich uzatvárania v čase nočného kludu. Len tak možno uchrániť obyvateľov a zvýšiť kultúru v tejto pasáži, ako to dokladajú príklady z iných pasáží v meste. Preto prosíme kompetentných o urýchlenú nápravu.

Správca domu a zástupcovia vlastníkov, Dunajská 18 a Grösslingová 23.

Liga pasáž už roky čaká na lepšie časy.

KÝM SA NESTANE NIEČO ZLÉ, JE VŠETKO V PORIADKU

Prijmite pozvanie na obhliadku terénu na Budatínskej ulici. Toto smetisko začalo vznikáť už pred prvým snežením, po tom, čo sneh zmizol, skládok pribúda. Je zaujímavé, že nikoho to nezaujím-

ma, nikto to nevidí, nikomu to neprekáža. Čo kompetentní? Nájdete tam chemický odpad, uhynuté zvieratá, ktorých telá sa už rozkladajú. Veď pokiaľ sa nič nestane, napríklad, že vietor zaveje vírus do

neďalekej lekárne, skladu liečiv, pekárne alebo reštaurácie, a nevznikne epidémia, dovtedy je všetko v poriadku, žijeme a bývame kultúrne.

Rastislav Gemerský

Na Budatínskej ulici vyrastá tiež nepekčná skládka.

Veľkonočný baranček

Neučím ťa variť len pre potešenie žalúdkov, drobinôčka moja. Potešit sa majú aj oči a najmä duša. Veľkonočného baránka dávaj na stôl už pri Vzkriesení, aby sa rodina potešila pohľadom na jeho nežnú krásu. Načať ho smieš až pri nedeľnom obede a v pondelok nezabudni z neho dať každému zo šibačov aspoň kulinček. Počariš mu tým a celý rok bude na nás spomínať. Na penu vymiešaj osminku masla so štyrmi žôtkami a osminou kila cukru. Pridaj za hrst kvások z troch deka droždia a štvrt litra mlieka. Miešaj a postupne prísypaj pol kila polohrubej múky. Pridaj za hrst hrozienok, ostrúhanú kôru z citróna a za hrst posekaných mandlí alebo orechov. Maslom vymasti baránkovú formu, strúhankou ju vysyp, naplň ju cestom, nechaj ešte pol hodiny kysnúť a baránka upeč v stredne vyhriatej rúre. Po štyridsiatich minútach pichni doň ihlou na pletenie. Ak ostane na nej stopa mazľavého cesta, peč ešte desať minút. Ak nie, vyber formu z rúry. Zo štyroch bielkov ušľahaj tuhý sneh. Vmiešaj doň dvadsať deka práškového cukru a polievkovú lyžicu citrónovej šťavy. Týmto cukrovým ľadom nastriekaj na vychladnutého baránčeka vlnu, z kúskov čokolády mu urob oči a ňufáček a tesne pred podávaním, keď vlna vo vlažnej rúre zaschne, uviaž mu okolo krku veselú mašľu so zvončekom. Tú potom uviaž na korbáč oteckovi, aby nám zvonček ostal aj na budúci rok.

Sviatočné koláče

V pondelok prídu šibači, musíš vstať najneskôr o piatej a nachystať im misu s údeným mäsom, zemiakovým šalátom, plnenými vajcami a zvyškami z capčeka. Na stôl daj karafu s vajcovým likérom, druhú s bielym vínom, tretiu s červeným. Ak budeš milá a srdečná, budú k tebe slušní. Ak sa budeš vzpierať, oblejú ťa ako myš. Tak či onak, večer budeš voňať ani kufor dákej radodajky. Ráno ešte šibači zjedia všetko, no čím bližšie bude otecko sa zo svojej šibačky do jedenástej vráti a zratuje ťa, ak bude treba. Šibači nebudú chcieť ani makovník, ani orechovník, ba ani len drobné pečivo. Týmto koláčom však nepohrdne žiaden. V štvrtlitri mlieka rozpustiš dva a pol deka droždia, rozhabarkuješ dva žôtky a štipku soli. Droždie necháš vziať. Na dosku preosej pol kila polohrubej múky, sprav do nej jamku, vlej do nej droždie a pol osminky roztopeného masla. Všetko spracuj na hladulinké cesto, prikry ho utierkou a hodinu nechaj na teplom mieste kysnúť. Pretri cez sito štvrt kila tvarohu, vmiešaj doň päť deka cukru, ostrúhanú kôru z citróna a päť deka hrozienok. Vykysnuté cesto znovu premies, rozvalkaj ho na pomúčenej doske na centimetrovú hrúbku a ostrôžkou ho rozkrájaj na šestnásť štvorcov. Rozdeľ na ne tvarohovú plnku, prelož cez ňu rohy cesta, postláčaj a dolu rohmi polož na vymastený plech. Prostriedok každého koláča palcom stlač a do jamiek povkladaj po kávovej lyžičke slivkového lekváru. Pol hodiny nechaj koláče na plechu kysnúť, potom ich okolo lekváru ponatieraj rozšľahaným vajcom, nechaj koláče posyp sladkou drobeničkou a upeč ich do zlatista v stredne teplej rúre. Drobeničku sprav z masla, práškového cukru a hladkej múky.

Veľkonočný veniec

Moja stará mať nosievala do kostola na posvätenie veľkonočný veniec, ktorý na veľkonočnú nedeľu položila doprostred stola, len čo sa vrátila z kostola. Štyri deka droždia rozmrvila v štvrtlitri mlieka a nechala ho vziať. Do misy preosiala šesťdesiat deka polohrubej múky, priliala kvások, pridala jedno celé vajce a jeden žôtk. Osminku roztopeného masla, štipku soli, ostrúhanú kôru z jedného citróna a na prášok roztlčenú hviezdičku badiánu. Vypracovala hladké cesto a hodinu ho nechala kysnúť. Vykysnuté premiesila, rozdelila na tri časti, uplietla z nich vrkoč, stočila ho do venca a položila na včelím voskom vymastený plech. Do venca vtlačila šesť rôzne zafarbených surových vajec, nechala ho ešte dvadsať minút podkysnúť a potom ho dvadsať minút piekla v predhriatej rúre. Horúci veniec vytiahla, potrela ho žôtkom rozšľahaným s lyžicou mlieka, posypala tromi dekami kryštálového cukru a dvoma dekami na rezance pokrúpaných mandlí a piekla ďalších dvadsať minút.

Marinované baranie kotlety

Prezradím ti recept na dobrý pokrm z chrbta takej starej ovce, že jej mäso pri akejkoľvek príprave páchne. Strýco Ištván Moravčík nám, bohužiaľ, posielal iba takú baraninu, neopováž sa teda tete Erži tento náš recept vyzradiť. Baraní či ovčí chrbát priečne rozkrájaj na dvojité kotlety, široké na dve rebierka. Naklep ich a vlož na noc do marinády z dvoch deci červeného vína, deci oleja, hlavičky postrúhaného cesnaku, polievkovej lyžice usušeného rozmarínu, dvoch rozdrobených vavrínových listov, primeraného množstva soli a kávovej lyžičky mletého čierneho korenia. Mastné okraje kotlet nezabudni predtým narezať, aby vyzerali ako vejáriky. Pred pečením daj mäso na sito odkvapkať. Kotlety peč na rošte nad dreveným uhlím, z každej strany štyri až päť minút. Tesne pred pečením hod na žeravé uhlíky zopár bobuliek borievok. Zliatu marinádu v rajničke poovar, zahusti dvoma hrstami preosiatej strúhanky, mletého čierneho korenia, kávovou lyžičkou majoránových pliev a kávovou lyžičkou medu. Omáčku podávaj v omáčniku, kotlety na mise, obložené pečenými zemiakmi. Na stôl postav mištičky s rôznou zaváranou zeleninou, uhorkami a kyslými hubami. Nezabudni položiť na stôl aspoň dve karafy s červeným vínom.

Veľkonočná pascha

Sú tradičné sviatočné jedlá, z ktorých každý zje sústo-dva a má dost, no na stôl z úcty k predkom patria. Pascha, ak ju vieš urobiť, je však výnimka. Pretri cez sito pol kila sladkého tvarohu, vymiešaj ho s dvadsiatimi dekami masla a štyrmi cez sito pretrenými uvarenými žôtkami. Pretri cez sito všetko, pridaj dvadsať deka práškového cukru, rozotrené mäkké z vanilkového struku a päť deka hrozienok. Všetko dobre rozmiešaj a natlač do drevenej vyrezávanej formy. Bývajú také so zajačikmi, kuriatkami, barančekmi, my sme mali s kohútkom, ale voľajaká návšteva či slúžka nám ju ukradla. Musíš teda vystlať veľké cedidlo obrúskom, tvaroh natlačiť doň, rohy obrúška prehnúť, paschu zatažiť závažím, aby sa dobre zlisovala a uschovať na chladnom mieste. Pred podávaním ju vyklopíš na misu, ozdobiš mandľami, lieskovcami a vlašskými orechmi a ak máš, tak aj marhuľovým alebo dulovým syrom. Uvidíš, ako všetkým zachutí tento nevšedný dezert slávnostného obeda Veľkonočnej nedele.

Z KUCHYNE STARÉHO PREŠPORKA

Kedže o niekoľko dní sú tu sviatky jari – Veľká noc, ponúkame vám recepty na veľkonočné jedlá, ktorými voňal Prešporok pred desiatkami či dokonca stovkami rokov práve v tomto období. Či sa rozhodnete pre pečenie sladkého alebo mäsového barančeka, môže vás hriať pocit, že sa držíte receptúr našich prababičiek. Vydavateľstvo Matica Slovenská (www.vydavatel.sk) vydalo v roku 2000 knihu od Petra Ševčoviča Z kuchyne starého Prešporka. Prinášame vám z nej nostalgické úryvky ako aj cenné historické recepty takmer doslova opísané z pôvodných kníh.

Posledný týždeň veľkého pôstu žil už viacjazyčný Prešporok v očakávaní Veľkej noci a víťania jari. V každej dedine očakávali sviatky po svojom, Prešporok si od všetkých čosi vzal a slovenské zvyklosti pomiešali sa v ňom s nemeckými a maďarskými. Všetko bolo bohatšie a honosnejšie ako inde, aj obyčajov sa zdržiavalo viac.

V pondelok, utorok a stredu vznášal sa nad Prešporokom predsmrtný krik zarezávaných capčiek a barančekov, lebo ich mäso sa muselo zopár dní nechať odležať,

aby bolo krehké. Do nozdier udiejala lákavá vôňa sviatočného vypekania. Na zelený štvrtok začali sa v kostoloch veľkonočné pobožnosti a prešporské panny sa chodievali česať pod dunajské vrby, aby na jar a v lete boli čo najkrajšie.

Keď večer zvony odleteli do Ríma, vyrútili sa do ulíc chlapi ohlušovať svet rapkácami a krikom. Veľký piatok býval tichý a dámy sa chodievali do kostolov vyplakať nad Kristov hrob. Ak plakali úprimne, celý nasledujúci rok malo od ich rodín bočiť diabľo zlo.

Na Veľký piatok vo všetkých rodinách varievali makové rezance, aby sa v nasledujúcom roku urodilo toľko peňazí ako maku a mnohé bujné dievky obsypávali sa mravcami, aby za nimi behali mládenčí. Vo všetkých kostoloch na každej svätej omši svätili sa veľkonočné jedlá a pestro zafarbené vajcia. Ľudia z kostolov s košíkmi posvätených potravín v rukách domov utekali, aby urýchlili príchod dobrých čias.

Keď sa v podvečer na Bielu sobotu, po Vzkriesení, so štedrou oferoou opäť rozozvučali zvony, vracali sa zbožné rodiny z bohoslužieb domov zasadiť k slávnostnej studenej večeri so šunkou, varenými vajcami a čerstvým chrenom, ktorou sa definitívne končil pôst a začínal sa čas jarnej hojnosti. Gazdovia si poobzerali vráta svojich staj-

ni, či majú na nich kolomažové kríže, ktoré zabránia bosorkám prístup k dobytku, gazdiné poobmetali svoje domy brezovou metlou, aby ich ochránili od hmyzu.

Slávnostný obed Veľkonočnej nedele sa začínal delením posväteného vareného vajca. Každý stolovník musel z neho kúsok zjesť, aby nikto z rodiny cez rok nikde nezablúdil a ak by aj život rodinu azda na čas rozlúčil, aby sa do nasledujúcej Veľkej noci zasa zišla.

Šarvanci povyliezali na dunajské vrby narezať si čerstvé prútie na šibké korbáče, pouliční predavači na všetkých uliciach predávali lacné farbisté voňavky, dievčatá malovali posledné kraslice pre šibačov. Matka každej pripravila zo päť garderób na preoblečenie, lebo pondelkovi polievači chodievali v

krdloch a nešetrili vodou. Hasiči so striekačkami vyrukovali do ulíc už o šiestej ráno a krásavice, ktoré sa okolo nich nedopatrením obšmietať, premieňali na vodníčky.

Bývali to sviatky veselé i dôstojné. Žobráci počas nich nežobrali, lebo v stredu dostali od Prešporčanov dostatok poživine s podmienkou, že otrhanosťou a špinavosťou nepokazia slávnostný výzor mesta. V pondelok však už postávali na svojich „placoch“ s vedrami plnými vody a stará či mladá dáma idúca okolo nich musela dať almužnu skôr, ako ju obľiali. Mestská polícia na Veľkonočný pondelok zasahovala len pri zriedkavých ruvačkách medzi skupinami podpítych polievačov.

1. Liga proti rakovine organizuje v tomto roku Deň narcisov už:

- a) 14.-krát
- b) 15.-krát
- c) 16.-krát

2. Minulý rok navštívilo mestskú pláž na Tyršovom nábreží zhruba :

- a) 80-tisíc návštevníkov
- b) 140-tisíc návštevníkov
- c) 180-tisíc návštevníkov

3. Prvá historická zmienka o hrade pochádza zo začiatku 10. storočia. Ide o:

- a) Hrad Pajštún
- b) Hrad Devín
- c) Bratislavský hrad

4. Slovenské národné divadlo zažíva už:

- a) 70. sezónu
- b) 80. sezónu
- c) 90. sezónu

SPRÁVNE ODPOVEDE:

POMÔCKY: SALDA, MÓNIZ, DEASE, DUDJAJ, NY, STAMM, RABA, BUNIAS, DOEL	ZRÚCAL, ZHODIL	ROMÁN A. N. TOLSTÉHO	ODKIAL, SKADIAE	ČASŤ TEĽA	IVAN (DOM.)	PÍSMENO GRÉCKEJ ABECEDY	NAPODOBUJE	NAPÍNAL K SEBE	ZBOR ZÁSTUPCOV ĽUDU	DOLÁR NAMIBUSKÝ (KÓD MENY)	ČARODEJNÍK Z KRAJINY ..	2. ČASŤ TAJNÍCKY	ASOCIÁCIA VÝZKUMNÝCH ORGANIZÁCIÍ	LACKS ARMY VALUE
NAVĽHČÍ SUNAMI								TKAL						
1. ČASŤ TAJNÍCKY								POMENOVÁVA SEVERNÉ MARIJANY - ŠPORT. KÓD						
VYHNUTE PLEMENO PŠOV						OKAMŽITE ZAJÍME SEDACIU POLOHU					VODIČ TEPLA A ELEKTRINY JAZERO V TURECKU			
PLÁŽ					KMEŔ, PO NEMECKY POĽOŽENIE (ANGL.)					TAK (NEM.) PORTUGALSKÝ NEUROLOG			KÓREA (KÓD KRAJINY)	ŠPANIELSKA RIEKA
INSTITUTE OF TECHNICAL EDUCATION				CUDZIE ŽENSKÉ MENO ŽENSKÉ MENO (3.1.)					DEFICIT LET. SPOL. USA					
POPEVOK			JAZERO V LITVE EUKALYPTUS					12. HODINA V NOCI PRASKALA						
	BLKOTANIE	NEJASNE JAZERO V BRIT. KOLUMBII KANADE						POSTAVA Z ANTICKÝCH BÁJ (SKRINKA) NESPÍM						
DOZERANIE NA NIEKOHU							RORIPOVNÍK (BOT.) DRAVÝ VTÁK						POLSKÁ RIEKA	ZVUK VYDÁVANÝ HRDLOM
ZAKLADATEĽ ZSSR						SPRÁVA CHVÁĽOSPEV					JARMOK ZDRUŽENÁ HOTELOVÁ AKADEMIA			
3. ČASŤ TAJNÍCKY										POZNAL, PO ČESKY ŠPZ OLOMOUČA (ČR)				
MALÝ PÁRNOKOPYTNÍK					SÍDLO V BELGICKU				OHÝNA					
RIEDKA TKANINA Z BAVLNY					INDICKÁ TANEČNICA				MESTO V TURECKU					

Všetkým (dokončenie v tajničke) je určený Národný beh Devín – Bratislava, ktorý je na programe 11. apríla. Štartuje sa tradične pod Hradom Devín, dospelí si opäť zabehnú 11 625 metrov, deti 2 600. Výsledky vyhlásia v cieľi - v centre mesta. Rady môžu záujemcovia podľa www.starz.sk získavať od trénera Ivana Gaboviča každý piatok. V Športovej hale Elán im vysvetlí, ako sa majú na preteky pripraviť. Správne odpovede nám, prosím, neposielajte, v tejto rubrike sa nesúťaž o nič.

Far má veľa
pekných podôb.
Tu je päť z nich.

Nájdete v predajniach

DELIKATESO

Loacker

